

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym, — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne
Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 410

Poznań, czwartek dnia 5 września 1929

Rok XXIV

Mniejsze listy a nasz szeroki i mocny front

Trzy listy kandydatów do poznańskiej Rady Miejskiej nie wymagają żadnego komentarza, a mianowicie lista niemiecka z superintendentem Rhodem na czele, lista komunistów p. t. Bloku Jedności Robotniczej z tow. Jasińskim i towarzyszką Bemową, oraz lista socjalistyczna P. P. S. z czołową kandydaturą radnego p. Śniadego. Stosunek nasz do nich jest stosunkiem bezwzględnej walki. Niebezpieczeństwu fali czerwonej trzeba się będzie najsilniej przeciwstawić na peryferji miasta.

Dwie listy — Związku Inwalidów z p. Szulczyńskim i Związku Lokatorów z p. Noskowiczem — mają charakter zupełnie specjalny. Ostatnia nie ma żadnych szans. Każdy trzeźwo patrzący lokator rozumie dobrze, że z listy Narodowego Obozu Gospodarczego przejdzie nie jeden radny-
lokator, ale cały ich szereg, których prze-
to wpływ w decydującym klubie radzieckim, a tem samem w Radzie Miejskiej wogóle, będzie bardzo duży, podczas kiedy, gdyby się nawet Związkowi Lokatorów udało przeprowadzić jednego kandydata, to jego znaczenie w Radzie będzie równało się zeru.

Narodowe Chrześcijańskie Zjednoczenie Pracy obejmuje Chrześcijańską Demokrację z radnym p. Tyłczyńskim i Narodową Partją Robotniczą z radnym p. Jakubowiczem na czele. Dwa te ugrupowania zamierzają się mandatami zdobytymi podzielić. Chrześcijańsko - demokratyczny „Nowy Kurjer” anonsuje, że do tych stronnictw przyłączyło się — Centrum Narodowe Stanu Średniego z p. K. Chmielewskim. Dzięki tej wiadomości dowiadujemy się, że owo Centrum i p. Chmielewski jeszcze politycznie żyją, a my coprawda zaliczaliśmy ich od czasu wyborów sejmowych i klęski „trzydziestki” do politycznych nieboszczyków.

Nasze sfery kupiecko - rzemieślnicze, stojące za listą Narodowego Obozu Gospodarczego, zainteresuje, że listę Ch. D. i N. P. R. popiera organ konserwatystów, przytem „sanacyjnych”, „Dziennik Poznański”, który ostatnimi laty tyle patronował kupiectwu i rzemiosłu naszemu. Jeżeli sukkurs p. Chmielewskiego i „Dziennika Pozn.” zdoła spowodować, że Nar. Chrześc. Zjednoczenie Pracy stanowić będzie w sferach robotniczych jaką taką przeciwwagę dla socjalizmu i komunizmu, to ze swej strony będziemy z tego zadowoleni.

Zdawało nam się, że blokowi Ch. D. i N. P. R. zależało na froncie spokojnym od Narodowego Obozu Gospodarczego, by móc iść mocno przeciw komunistom i socjalistom. Tymczasem przed kilku dniami „Nowy Kurjer” zaczępił w numerze 202 nasz obóz w związku z wyborami, jak zwykle, w sposób nieprzyzwolony i prowokujący. Narazie notujemy to tylko ku wiadomości naszym Czytelnikom.

O Narodowym Obozie Gospodarczym pisał świeżo organ

Z Ligi Narodów

Mowa Brianda

Genewa, 5. 9. (Radio wł.) Po onegdajszej mowie Mac Donalda zabrali dzisiaj w południe głos premier francuski Briand, którego mowę często przerywały ożywione oklaski.

Briand wskazał na wstępie na to, że Liga Narodów istnieje już 10 lat i czas ten nie został stracony. Liga przezwyciężyła wielkie trudności i obecnie zdobyła sobie ogólne zaufanie. Wszystko, co w ostatnich latach stworzono dla sprawy pokoju, możliwe było tylko przez Ligę Narodów. Odnosi się to także do Locarna i paktu Kellogga. Wszakże pozostaje jeszcze wielka luka, która wcześniej czy później winna być wypełniona. Napiętno waliliśmy wojnę, jako zbrodnię. Czy przez to powiedzenie wszakże jest już dzieło Ligi Narodów dokonane? Musimy pracować z dobrą wolą utrwalenia pokoju, a wtedy zdołamy usunąć istniejące jeszcze przeszkody. Poważne dzieło pokoju stworzono obecnie w Hadze. Były trudności, lecz dobra wola dyplomatów pomogła im. Gdyby się nie było udało tego dzieła dokonać, sprawa pokoju byłaby otrzymała cios śmiertelny. To było wszakże niemożliwe, gdyż ponad interesami partykularnymi stała konieczność politycznego pogodzenia się. Dzięki Hadze zostaną ostatnie trudności między Francją a Niemcami usunięte, co bez Ligi Narodów nie byłoby możliwe.

Polityczne śniadanie

Genewa, 5. 9. (AW.). Związek dziennikarzy akredytowanych przy Lidze Narodów wydaje śniadanie, na którym obecni będą członkowie Rady Ligi Narodów oraz generalny sekre-

tarz Ligi. Podczas śniadania wygłosią prawdopodobnie przemówienia ministrowie: Mac Donald, Briand i Stresemann.

Następnie omawiał Briand sprawę umowy arbitrażowej, uważając, że bez takiej umowy nie byłoby środków przeciwko wojnie. Jeżeli ludzie poszczególni odwołują się do sądów, to mogą to bez wstydu uczynić także całe narody, aby uniknąć przelewu krwi. Kończąc swe przemówienie, oświadczył Briand, że należy pod pręgierz stawić te siły, które starają się zatruć ducha pokoju narodów.

Omawiając następnie sprawę rozbrojenia, oświadczył Briand, że jest to świętym obowiązkiem tych, którzy podpisali pakt Kellogga. Wprawdzie zachodzą poważne trudności w kwestji utrwalenia bezpieczeństwa, lecz i ten problem należy wspólnie rozwiązać. — Także w dziedzinie gospodarczego rozbrojenia winna Liga Narodów uczynić energiczny krok naprzód. W łączności z tem rozwiódł się Briand o swym projekcie „zjednoczenia państw europejskich”, wskazując na jego wielkie znaczenie, skutkiem czego myśl ta zdobywa coraz więcej zwolenników. Sprawa ta, nie skierowana przeciwko nikomu, ma być łącznikiem dla państw europejskich w celu jak najwydatniejszej ich działalności społecznej. Briand prosi przeto, aby projekt rozpatrywano poważnie.

O stracone gwarancje Traktatu Wersalskiego

Paryż, 5. 9. (Tel. wł.) Poseł Reibet wniósł do Izby posłów interpelację, domagając się wyjaśnienia, dla czego delegacja Francji na konferen-

cji w Hadze rzekła się udzielonych Francji przez Traktat Wersalski gwarancji, zapewniających jej spłaty przez Niemcy swych zobowiązań.

W sprawie sekwestru mienia niemieckiego w Anglii

Berlin, 5. 9. (PAT.). Komunikat półurzędowy donosi, że pomiędzy przedstawicielami rządu niemieckiego a Anglią toczą się obecnie rokowania w sprawie zwolnienia z pod sekwestru likwidowanego mienia niemieckiego w Anglii. Rząd brytyjski wydał w związku z tem rozporządzenie, aby odnośne władze angielskie nie podej-

mowały żadnych ostatecznych decyzji co do niezlikwidowanego mienia niemieckiego, dopóki rokowania nie zostaną zakończone. W rokowaniach obecnych delegacji niemieccy starają się już teraz, by odnośne władze dominiów brytyjskich wydały odpowiednie rozporządzenie.

O rozbrojenie na morzu

Przed rozbrojeniem spotęgowane zbrojenie

London, 5. 9. (PAT.). „Daily News” zamieszcza interesujące informacje swego korespondenta nowojorskiego według którego rokowania angielsko-amerykańskie doznały obecnie silnego wstrząsu. Marynarka amerykańska alarmowana wywodami Mac Donalda w Genewie czyni wszelkie wysiłki, aby uzyskać zgodę prezydenta Hoovera i senatu na budowę 15 krążowników, przez co tonnaż krążowników floty amerykańskiej podniesiony miałby być

do 305 000 tonn wobec 399 410 tonn floty brytyjskiej. Dopiero wówczas, zdaniem marynarki amerykańskiej, może być mowa o porozumieniu morskiem, opartem na pewnej równowadze floty amerykańskiej i angielskiej, i dlatego też koła marynarki amerykańskiej nie uważają przyjazdu Mac Donalda już obecnie za celowy, mówiąc, że lepiej byłoby, aby Mac Donald przybył do Ameryki dopiero wówczas, gdy możliwości porozumienia będą całkowite.

rozbitej „sanacji”, „Gazeta Zachodnia”, nieomal z żalosnym współczuciem, że idziemy do wyborów „kompletnie odesobnieni”. Na to odpowiadamy nie żalnością, ale z radością, z uczuciem ulgi i moralnej satysfakcji, że idziemy tak, jak iść chcieliśmy i chcemy. Idziemy, odrzuciwszy kandydatów bez charakteru i woli, miernoty pod względem kwalifikacji.

obywatelskich i fachowych. Ale na szczęście, w Polsce, a szczególnie w Poznaniu, nie brak ludzi z charakterem silnym, z wyraźnym obliczem i z fachowymi zdolnościami. Dlatego, kto spojrzy na naszą listę, stwierdzi, że idziemy szerokim a mocnym frontem, tak, jak tego chce wszystko, co w społeczeństwie zdrowe i mądre.

Odezwa masonerji francuskiej

w sprawie wzmożenia walki z kościołem katolickim

(KAP) „Popolo di Roma” ogłasza okólnik Wielkiego Wschodu Francji, który wyjaśnia, że panująca obecnie opinia, iż masoneria w ostatnich latach zajęła się wyłącznie działalnością społeczną i charytatywną, a zaniechała ukrytej walki z Kościołem katolickim, jest całkowicie błędna. Wielki Wschód zaznacza, że musi „podnieść krzyk alarmu z powodu niebezpieczeństwa, jakie zagraża naszej, tak drogiej wolności”. Niebezpieczeństwo to widzi w Kościele katolickim. Autorzy okólnika skarżą się gorzko, że od zakończenia wojny światowej rozpowszechniło się przekonanie, iż walka z Kościołem nie ma już sensu i że wszystko skupia się dzisiaj dokoła zagadnień ekonomicznych.

Zdaniem loży paryskiej, przedstawiciele ludowi w parlamencie francuskim nie dość pilnie troszczyli się o „naturalne, niezmiennicze i nieprzedawnione prawa”, jakie zagwarantowane zostały ludowi w r. 1789. Mogło dojść do tego, że 1 maja r. w „samowolny” sposób dokonano aresztowań (komunistów!), które dowodzą, iż we Francji ujawniają się usiłowania powrotu do „systemu samowoli i gwałtu”. Państwo republikańskie nie pamięta już o swym najwyższym obowiązku, ponieważ zaniedbało „dać wychowaniu dzieci francuskich taki charakter laicyzmu, jaki jest właściwy istotnej demokracji”. Państwo sprzyja też „wdzieraniu się kongregacji, z których wychodzą następnie wychowawcy dnia jutrzejszego”. Od takiego „zaniedbującego obowiązki” państwa można oczekiwać wreszcie nawet nowego konkordatu. Wobec tych niebezpieczeństw wolnomularze muszą zwiększyć czujność i zbierać wszelkiego rodzaju dowody, jakich potrzebuje Wielki Wschód, celem dokonania „pożytecznych interwencji” i zastosowania odpowiednich środków zaradczych.

W zakończeniu okólnik wyraża nadzieję, że „zjednoczenie wszystkich sił osobistych, zgodnie z apelem, jeszcze raz osiągnie tyleż, co wsteczne usiłowania, które skierowane są przeciwko wolnej myśli, zdobytej za tak wielką cenę”.

Parlamentarzyści francuscy w Wilnie

Wilno, 4. 9. (PAT) Wycieczka parlamentarzystów francuskich rozpoczęła dziś przed południem zwiedzanie miasta. Objasnień udzielał i prowadził wycieczkę prof. Uniwersytetu Stefana Batorego, znany artysta malarz, p. Ferdynand Ruszczyc.

Po południu komitet przyjęcia podejmował wycieczkę śniadaniem w ścisłym gronie. Następnie wycieczka wyjechała do Nowej Wilejki, gdzie zwiedzono fabrykę tekstury. Goście francuscy z wielkim zainteresowaniem zwiedzili zupełnie nowoczesne urządzenia fabryki, zabierając z sobą próby produktów i dopytując się o ceny eksportowe artykułu, produkowanego przez fabrykę.

Wyłowienie miny podwodnej

Berlin, 5. 9. (AW). Na brzegu Morza Bałtyckiego wypłynęła wielka mina niemiecka założona jeszcze w czasie wojny. Mina cała pokryta była muszlami i porośnięta wodnorostami, tak, że przy zetknięciu z brzegiem nie wybuchła. Policji przy współudziale pirotechników udało się minę szczęśliwie rozładować.

Przewrót w dotychczasowych aljansach?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, we wrześniu. Jeśli tak dalej pójdzie, to męzowie stanu, politycy, eksperci, sztaby daktylografek będą ustawicznie mieszkali w pociągach pospiesznych. Zaledwie kończy się bowiem jeden zjazd międzynarodowy, a już rozpoczyna się drugi. Prawda, że podróże kształcą... „młodzież”, nawet dorosłą. Ostatnie zaś, jakkolwiek niebardzo dalekie, były jednak pod względem politycznym specjalnie pouczające. Zjazd zaś w Hadze może mieć nieprzewidziane konsekwencje. Uwidoczniły się tam niezmiernie ciekawe tendencje, zmieniające po części do przewrotu w dotychczasowym systemie aljansów. Jaki przybiorą one charakter, w jaki sposób się skryształizują — to inna sprawa. Sam jednakowoż fakt, iż owe tendencje się zarysowały, jest zdarzeniem kapitalnej wagi.

W bilansie konferencji haskiej, a mianowicie w rubryce „strat” — bo oczywiście zysków Francja nie odniosła — figurują trzy główne punkty: 1. straty materialne, 2. straty polityczne, wynikające z wyrzeczenia się ostatniego zastawu bezpieczeństwa, t. j. okupacji Nadrenji, i wreszcie 3. straty dyplomatyczne z powodu rozluźnienia się stosunków francusko-angielskich.

Pragnąc zatuszować nieco brutalne zachowanie się p. Snowdena w Hadze, minister Mac Donald w przejeździe do Genewy zatrzymał się w Paryżu i złożył wizytę p. Briandowi w towarzystwie zresztą swej córki, miss Isabel, przygotowującej się może do pełnienia w przyszłości roli pani Snowden. Rozmowa dwóch premierów, którzy są zarazem starymi przyjaciółmi, toczyła się naturalnie na temat ostatnich wypadków i „organizacji pokoju”. Miała ona prawdopodobnie jednocześnie na celu zewnętrzne zaimanifestowanie, że, jak się wyraził p. Henderson w Hadze „l'entente cordiale continue”.

Dlaczegoż jednak równocześnie, bardziej od nich równocześnie, minister Snowden śpiewał tej entencie „de profundis”? Bo oto w przeglądzie „The New Statesman”, jak podaje jeden z francuskich dzienników, miał on się wyrazić, iż trzeba być ślepym, żeby nie zdawać sobie sprawy, iż ta „entente cordiale” skończyła się. Zdaniem zresztą jego po traktatach pokojowych nie miała ona racji bytu, krępując tylko ruchy narodu angielskiego. Punkt widzenia zresztą Francji — stwierdza minister skarbu Wielkiej Brytanji — w kwestjach polityki światowej sprzeciwia się często naszemu. „Entente cordiale” mogła oddać mieć tylko znaczenie dla Francji. Stanowiłaby ona jednakowoż dla Europy ustawiczną groźbę, o ile chodzi o pokój światowy...

W świetle tego oświadczenia zrozumieć można łatwiej, dlaczego p. Snowden uważa, jak się zwierzył agencji Reutersa, że ewakuacja Nadrenji stanowi największy sukces polityczny od czasów Locarna, a niemniej także jest nim restauracja suwerenności politycznej i ekonomicznej Niemiec. „Daily Herald”, wtórując zaś ministrowi skarbu dorzuca, iż p. Snowden i jego koledzy „zmusili” inne państwa do przyjęcia propozycji angielskich, w czym im była niezmiernie cenna pomoc Niemiec.

Jeżeli zaś Anglja uważa za sukces osłabienie Francji, to rzecz jasna, iż tem samem pracuje dla Berlina. Ten zaś pewny tego poparcia, podnosi coraz bardziej głos. Nie zadawałają go wszelkie dotąd uczynione koncesje Francji, nie zadawała go nawet przedwczesna ewakuacja Nadrenji, domaga się bowiem obecnie jaknajwyższego powrotu do Niemiec terytorjum Saary. Taktyka to jasna: Niemcom pilno zlikwidować na całej linii zwycięstwo Francji.

Ale wobec tego jak się przedstawia sprawa zbliżenia francusko-niemieckiego? Ma ono, jak wiadomo, we Francji licznych zwolenników. Utrzymują oni nawet obecnie, iż Londyn, który oddawna już nakłaniał Francję do tej polityki pojednania, dzisiaj może się przekonać, że jego oczekiwania przeszły pod tym względem wszelkie nadzieje. A to nawet tak dalece, że, zważywszy na stanowisko, zajęte od czasu dojścia do władzy Labour Party, iż kto wie, czy owego zbliżenia francusko-niemieckiego nie dokona się kosztem samej Anglii.

Nie wszyscy jednak we Francji podzielają tę opinię. Niektóre tutejsze

koła polityczne są raczej zdania, iż Berlin może teraz bardziej ewoluować w kierunku Londynu. Od Francji bowiem w imię ducha lokarneńskiego, wyludził wszystko, co mógł. Wie on zaś, że dla Francji granica Polski jest nietykalną, podczas, kiedy Anglja, zwłaszcza pod rządami socjalistów, nie jest wręcz przeciwna jej „rewizji”, powiedzmy „pokojowej”. Wobec tego podobnie brutalnym językiem co minister Snowden, przemawia i admirał von Tirpitz. „Porzucmy politykę lokarneńską — mówi on — a szukajmy porozumienia z narodami anglosaskimi”. Ponieważ zaś z drugiej strony rząd p. Mac Donald dąży do zbliżenia się ze Stanami Zjednoczonymi, więc nie jest wyłączone, że za kulisami pracuje się nad zbliżeniem Waszyngtonu—Londynu—Berlina.

P. Bailby naprzykład w „Intransigent” nie uważa bynajmniej „ego zbliżenia za rzecz nieprawdopodobną. To twierdzenie zresztą motywuje w taki sposób: Ogólny układ Francji z

Niemcami napotyka na trudności prawie nie do przezwyciężenia. Jakże są bowiem cele Niemiec po osiągnięciu ewakuacji Nadrenji? — Dążenie do przyłączenia Austrii do Niemiec, dalej zaś polskiego Śląska. Nie możemy zgodzić się na te plany powiększenia Niemiec, chociażby tylko pod wpływem instynktu samozachowawczego. Inaczej natomiast na sprawę Polski zapatruje się p. Snowden i jego przyjaciele.

To też możliwość tego przewrotu w systemie aljansów jest we Francji brana pod uwagę przez pewne czynniki. Równocześnie zaś wysuwany jest inny znamienity fakt, mianowicie zacieśnienie się w Hadze węzłów francusko-włoskich i solidarność, z jaką oba te narody łacińskie pracowały, gdy chodziło o zwalczenie wspólnego niebezpieczeństwa. Odzywają się też liczne głosy, aby zbliżenie to zostało utrwalone, a nawet rozszerzone, obejmując nie tylko Francję i Włochy, ale także i Japonię. Dodać jednakowoż należy, że zwolennicy pojednania francusko-niemieckiego są bardziej niż kiedykolwiek czynni i przekonani, że niebawem całkowicie osiągną swój cel.

Irena Briares.

Przemówienie posła Strońskiego

na posiedzeniu grupy francusko - polskiej wraz z posłami francuskimi w Sejmie

Mówiono o pokoju. Przed chwilą nasz przyjaciel pos. Bibi powiedział: wy, Polacy, chcecie szczerze pokoju, bo widzę, że w półkolu sejmowym czy senackim w Polsce, od jednego do drugiego końca, są tylko zwolennicy pokoju. Ale ja powiem coś więcej, choćby to wydawało się wyznaniem jakby zawstydzającym. My nie tylko chcemy, my potrzebujemy pokoju, potrzebujemy go niezbędnie, potrzebujemy naczelnie, a zatrzymam się tylko przed jednym określeniem, że potrzebujemy go za wszelką cenę, bo tego nie powiem.

Mamy czasem wrażenie, jakby nam chcieli powiedzieć: nie dziwnego, że chcecie pokoju, bo dostaliście wszystko, czegoście chcieli, tak, iż możecie tylko stracić, a nie zyskać. Tak nie jest! Wszak my odzyskaliśmy nad Bałtykiem tylko małą część naszego dawnego wybrzeża, wczasy z Górnego Śląska, który z początku przyznano nam cały i bez głosowania, dostaliśmy tylko mniejszą część wschodnią, wczasy ponieśliśmy wielkie ofiary w Cieszyńskim i na Spisz, wczasy z naszego dawnego obszaru wschodniego mamy dziś ledwie czwartą część, a jednak umieliśmy zamykać uszy na niejedno wyzywające słowo nie tylko od strony Rosji, ale także od strony Litwy. Wierząc mi, że gdyby podobne straty swego dawnego obszaru ponieśli np. Włosi, czy Czesi, czy przedewszystkiem Niemcy, widzielibyście nieublagane irredentyzmy.

A tymczasem Polska nie podnosi żadnych roszczeń, bo Polacy naszego pokolenia powiedzieli sobie wszyscy i zgodnie, że naszym największym zadaniem i najpożyteczniejszem dla naszej przyszłości, jest wzmocnienie państwa na odzyskanym obszarze przez ogromną pracę, dla której niezbędny jest pokój. I dlatego też w Polsce ze wszystkich, co dotyczy zapewnienia pokoju, łączy się poczucie powagi, a nieufność wobec wszystkich, co w t. zw. robocie pokojowej jest nieszczerze i złudne.

Jeśli czasem dochodzą was wieści, że pewne posunięcia w tej dziedzinie budzą w Polsce niepokój, bądźcie pewni, że odnosi się to nie do tego, co w nich pokój popiera, ale do tego, co w nich może być dla pokoju groźne. Jeśli np. w ostatnim czasie nie tajono niepokoju w Polsce w związku z ewakuacją Nadrenji, co to znaczy? Powzieliśmy w Sejmie uchwałę, w której jednomyślnie stwierdziliśmy, że ewakuację uważamy za słuszną, bo okupacja jest jedną z drażniących pozostałości wojny, a lepiej jest te drażnienia usuwać, ale równocześnie zadaliśmy innym zamiennym zabezpieczeń pokoju, aby ewakuacja nie posłużyła tym, którzy myślą o odwecie, dla ich celów. I tak zawsze, właśnie dlatego, że pokój jest dla nas sprawą najpoważniejszą, mamy niechęć do wszystkiego, co nie jest poważne i co ma w sobie pierwiastki zwodnicze.

Mówiliśmy też dużo o nienuższalności granic Polski. Nie wyrażaliśmy nam zniewagi przypuszczeniem, że wogóle ktoś w Polsce dopuszcza myśl o ich naruszeniu. Widzieliście Poznania, będziecie widzieli Śląsk i Pomorze, więc wiecie, że wszelka myśl, by jakkolwiek obszar tych ziem, tak stanowiących polskich, miał być oderwany, jest prosto niedorzeczna. Zresztą bądźcie spokojni, że w Polsce nie tylko mówią

się o nienaruszalności granic, ale także robi się co trzeba, a gdy ujrzycie wzrost polskiej pracy i dorobku na Śląsku oraz nasze umacnianie t. zw. „korytarza” i wybrzeża choćby w Gdyni, pogląd wasz o tem będzie ustalony.

Ale czasem ktoś jakby dziwił się, że Polacy wogóle mówią o tej sprawie. Nie dzieje się to z obawy, ale mówimy o tem z poczucia obowiązku wobec pokoju europejskiego. Istnieją zamysły przeciw naszym granicom, rzuca się jakieś zdania o pokojowej rewizji, więc naszym obowiązkiem jest ostrzegać, że kto mówi o zmianie granic Polski, mówi o wojnie i tylko o wojnie, a kto mówi o wojnie, ten nie wie, jak się ona rozszerzy i gdzie się skończy.

Poruszano również sprawę gospodarczych stosunków między naszymi krajami. Słyszysz się jakby pytanie: po kiej lichy ciągle mówicie o granicach, o bezpieczeństwie, o polityce, zamiast mówić o właściwych stosunkach życiowych, t. j. o gospodarczych i handlowych. Odpowiedź nasza brzmi: dlatego mówimy o bezpieczeństwie, że właśnie spieszo nam zacząć poważnie mówić o stosunkach gospodarczych. I objaśnię dlaczego. Polska dziś ma 33 miljonów, a państwo 30-miljonowe, gospodarstwo miniaturowe. Wszakże, wedle obliczeń z ostatnich lat wywozu w poszczególnych krajach na jednostki w złocie, przypada na Polskę 33, na Czechosłowację, dwa razy mniejszą, 93, na Włochy 114, na Niemcy 290, na Francję 297, na Anglię 520. Znaczący to, że nasze życie gospodarcze, po stu latach niewoli, jest nierozwinięte. I nie rozwinięte się ono przy procencie urzędowym 13 a rzeczywistym 20 lub 30. Czyli musimy mieć kredyt zagraniczny, a tego nie będzie bez bezpieczeństwa około Polski. Gdy nasze życie gospodarcze będzie takie, jak być powinno, podniesie się poziom życia, a wtedy będziemy mogli sprowadzać z zagranicy, a w szczególności z Francji, to wszystko, do czego nie brak nam smaku i zrozumienia.

Wreszcie sprawa sojuszu francusko - polskiego. My dajemy temu pojęciu jego znaczenie pełne. To znaczy, że jest to sojusz nie dwu dyplomacji, lecz dwu narodów, że jest on zawarty nie dla zdobyczy, lecz wyłącznie dla pokoju, że jest on jednym z głównych oparcie nowego porządku europejskiego, że nie sprzeciwia się on współpracy z innymi krajami, bo jeśli nasz przyjaciel Bibi mówił przed chwilą o szczerzej chęci Francji współpracy z Niemcami, uważamy to za korzystne i tak samo chcemy współpracy Polski z Niemcami. A skoro treść naszego sojuszu jest tak uczciwa, i niczego kryć nie potrzebujemy, trzeba, żeby ten sojusz był stanowczy, bo inny nie jest wart i celów swych pokojowych nie spełni. Niema dziś miejsca na sojusz niepewny i chwiejny Polski z Francją. Jeżeli Bibi przypominał słowa: Bóg wysoko, a Francja daleko, to zrodziły się one w czasach np. za Henryka Walezygo w w. 16-tym, za Sobieskiego w 17-tym, lub jeszcze za rewolucji w 18-tym, gdy nasze przyjaźnie były serdeczne, ale nie stanowcze. Dzisiaj jest miejsce tylko na sojusz pełny i niezawodny, bo tylko taki powstrzyma zamach na pokój i wszelką myśl o takim zamachu.

Walki wewnętrzne w Austrii

Wewnętrzne walki polityczne w Austrii między socjalistami a chrześcijańsko-społecznymi i nacjonalistami wszechniemieckimi, między republikańsko - socjalistycznym „Schutzbundem” a pravicową „Heimwehrą” są niesłychanie gwałtowne, poprostu przerastają wytrzymałość organizmu państwowego, w którym się rozgrywa. Krwawa bitwa między „Heimwehrą” a „Schutzbundem” w St. Lorenzen była poważnym ostrzeżeniem. Republika austriacka pod wieloma względami czyni paradoksalne wrażenie.

Jest krajem, posiadającym zbyt wielką stolicę: Wiedeń. Głowa ogromna przytłacza korpus. A i ramy staro cesarskiego Wiednia wydają się być zbyt wielkie dla małej i skromnej republiki. Nietylko ludzie, adwokaci, oficerowie, urzędnicy, kupcy stają w obliczu bezrobocia, ale i gmachy same wydają się być skazane na przymusowy brak pracy. Mały spadkobierca nie nauczył się dotąd chodzić w ubraniu wielkiego swego poprzednika.

To samo spostrzeżenie da się zastosować i do dziedziny stosunków politycznych. Wielki kocioł monarchji austro-węgierskiej rozżarzony był do czerwoności walkami politycznymi wewnętrznymi, skomplikowanymi i bardzo zazwyczaj gwałtownymi. Mała republika przyjęła w spadku ten kapitał nienawiści i antagonizmów, a w małym kotłku płonie niemal ten sam ogień, który i dla wielkiego był niebezpieczny.

Trzy wielkie stronnictwa austriackie: socjaliści, chrześcijańsko-społeczni i nacjonalistyczni wszechniemieccy, żyją tradycjami jeszcze przedwojennymi, o ile idzie o wewnętrzne walki partyjne. Każde z tych stronnictw dawnych Austro-Węgier miało swoją koncepcję, próbującą ogarnąć całość państwa i przeciwstawiającą się w jej imieniu innym. Socjaliści niemieccy nadawali ton wielonarodowej socjal-demokracji austriackiej. Chrześcijańsko-społeczni byli za złagodzeniem napięcia walk narodowych, walczyli o władzę we Wiedniu z liberałami, a potem ze socjalistami. Rządzili niepodzielnie w krajach alpejskich, próbowali zdobyć sobie wpływy w Czechach, na Morawach i Bukowinie. Stronnictwa narodowo-niemieckie reprezentowały w rozmaitem natężeniu ideę łączności austriacko-niemieckiej. Najbardziej radykalniejsi z pośród nich, wszechniemieccy Schönererowie, reprezentowali program przyłączenia Austrii do Niemiec. Radykali K. H. Wolffa i R. Pachera prowadzili tę samą politykę, ale w sposób bardziej umiarkowany. Niemieckie stronnictwo ludowe i stronnictwo postępowe akcentowały w tej dziedzinie raczej ideę przewagi politycznej, kulturalnej i ekonomicznej żywiołu niemieckiego w państwie.

Małe stronnictwa małej dzisiejszej Austrii przyjęły w spadku tę samą gwałtowność antagonizmów wewnętrznych. Wielu z polityków przytem nie wierzyło zrazu w trwałość nowoutworzonej republiki i nie przywiązywało znaczenia do akcji konsolidującej. Do tego, do rozżarzenia walk wewnętrznych i do podważenia usiłowań stabilizacyjnych przyczyniły się wpływy, pochodzące z Niemiec. Małutka Austria musi znosić nie tylko cierpienia wewnętrzne swojej przeciwniczki, ale staje się równocześnie terenem sporów, importowanych z Rzeszy Niemieckiej.

Nie ma stronnictwa austriackiego, któreby nie pozostawało w ścisłym kontakcie z pokrewną organizacją w Niemczech. U socjalistów jest to rzeczą zrozumiałą. Wystarczy przypomnieć, że jednym z głównych propagatorów „anschlusu” jest p. Paweł Loebe, socjalistyczny prezydent berlińskiego Reichstagu. Chrześcijańsko - społeczni pozostają w kontakcie z katolickimi ludowcami bawarskimi, a po części i z centrum katolickim. Na wszechniemieckich nacjonalistów austriackich wywierają wpływ nacjonaliści niemieccy Hugenberg i narodowi socjaliści Hitlera. „Heimwehra” jest ekspozyturą tych grup i związanych z nimi wojskowych organizacji prawicy niemieckiej. Organizacje te delegują do Austrii swoich agitatorów i oficerów, w rodzaju słynnego majora Pabsta, subwencjonują i rozżarzają wszelkie przewrotowe zakusy w Austrii.

Wydać im się, że drogą rozsądzania republikańskiej Austrii i udowodnienia, że jest niezdolną do życia, uda im się przyspieszyć „Anschluss”.

Echa konferencji premjera w sprawie Sejmu

Warszawa, 5. 9. (Tel. wł.) Prasa „sanacyjna“, umieszczając komunikat PAT w sprawie wizyty premjera Światłowskiego u marszałka Daszyńskiego o zwołanie konferencji przywódców i przedstawicieli stronnictw parlamentarnych w sprawie prac budżetowych i ustawodawczych, czyni uwagi, że propozycja ta jest najlepszym dowodem, że rząd obecny chce pracować z parlamentem.

„Głos Prawdy“ pisze: „Również i zapowiedź udziału osobistego marsz. Piłsudskiego w ewentualnej konferencji zmierzającej do prawidłowego postawienia tych spraw, potęguje jeszcze bardziej powagę tej inicjatywy, u-

chylając możliwość traktowania jej jako pociągnięcia natury taktycznej wyłącznie“.

Żydowski „Nasz Przegląd“ pisze o tej sprawie: „Decyzję marsz. Piłsudskiego komentując w sferach politycznych jako nawrót rządu do praktyk parlamentarnych. Wprawdzie padną na konferencji, według informacji sfer sanacyjnych, ostre słowa pod adresem Sejmu, lecz jednocześnie zostanie omówiona kwestia współpracy rządu z Sejmem, sprawa rewizji konstytucji, zmiany regulaminu sejmowego itp. W ten sposób jednak rząd zaskoczył inicjatywę kół sejmowych w sprawie zwołania Sejmu“.

Położenie w Palestynie

Zamianowanie komisji śledczej

Wiedeń, 5. 9. (PAT.) Dzienniki wiedeńskie donoszą z Londynu: Na prośbę wysokiego komisarza postanowił minister kolonii lord Passfield zamianować komisję śledczą dla przeprowadzenia dochodzeń w sprawie wypadków palestyńskich. Przewodniczyć będzie tej komisji Sir Walter Shaw. W skład komisji wejdą przedstawiciele 3-ch stronnictw parlamentarnych. Z komunikatu urzędu kolonialnego wynika, że komisja nie będzie się zajmowała kwestią mandatu Anglii w Palestynie ani też deklaracji Balfoura z r. 1927, lecz będzie miała za wyłączne zadanie zbadanie przyczyn obecnych niepokojów. Po nadejściu sprawozdania komisji powoła rząd decyzję co do przyszłej polityki w Palestynie w ramach postanowień mandatowych.

Londyn, 5. 9. (PAT.) Wyznaczenie przez rząd komisji śledczej w sprawie wypadków w Palestynie z ograniczeniem kompetencji tej komisji wyłącznie do zbadania przebiegu walk

i odpowiedzialności za nie poszczególnych czynników z wyłączeniem rozważań natury politycznej, wywołało niezadowolone opinie. Ogólnie oczekiwano komisji, która rozważy sprawę mandatu Brytanii i stosunków arabsko-żydowskich. Opinia publiczna domaga się rewizji tych zagadnień, podkreślając coraz bardziej stanowczo, że Palestynę zamieszkuje milion Arabów, a tylko 200,000 Żydów, wobec czego Palestyna jest krajem raczej arabskim. Z niektórych kół wysuwane są domysły zamiany mandatu Brytanii na kondominium brytyjsko-arabsko-żydowskie. W każdym razie nominacja obecnej komisji śledczej o ograniczonych kompetencjach i oświadczenia Ministerstwa Kolonii, że nic się nie zmieni w dotychczasowej polityce brytyjskiej w Palestynie, która w dalszym ciągu opierać się będzie na deklaracji Balfoura, wywołały bardzo krytyczne głosy w prasie londyńskiej.

Sytuacja przez władze opanowana

Londyn, 5. 9. (AW) Ministerstwo kolonii wydało nowy komunikat w sprawie sytuacji w Palestynie. Komunikat stwierdza, iż w całym kraju panuje spokój. Prasa angielska nie przestaje się jednak interesować ostatnimi wydarzeniami palestyńskimi. Prasa zwraca uwagę, iż poza przywróceniem spokoju w tym kraju należy znaleźć rozwiązanie samego zagadnienia. W ostatnich zaj-

ściach Arabowie wystąpili wyjątkowo zdecydowanie i w różnych częściach kraju jednocześnie. Świadczy to, iż ruch ten uprzednio był przygotowywany. W każdym razie prasa angielska kładzie nacisk, iż Anglia nie może zrezygnować z piastowania mandatu nad Palestyną gdyż byłoby to skutkach nieobliczalnych i bardzo niebezpiecznych.

Kłopoty chińskie

Porozumienie z Sowiecami jeszcze nie osiągnięte

Londyn, 5. 9. (AW.) Z Szanghaju donoszą, iż chiński minister spraw zagranicznych Wang, oświadczył, że rząd nankijski nie widzi możliwości porozumienia z Sowiecami na mianowanie

nowego dyrektora kolei wschodnio-chińskiej. Mimo to w nankijskich kołach oficjalnych panuje przekonanie, iż możliwości pokojowego rozwiązania wzrosły.

Ruch plemion koczowniczych Tybetu

Szanghaj, 5. 9. (AW) Gazety chińskie z wielkim niepokojem notują fakt wzmagającego się ruchu plemion koczowniczych Tybetu, które wtargnęły na terytorium chińskie w rejonie Litan i Czambo zachodniej części prowincji Si - Czu - Jan. Jak donosi gazeta „Sin-Wen-Bau“, „małokulturalne tybetańskie plemiona nie mogłyby zebrać 100 tysięcznej armii bez pomocy zagranicznej“ dlatego tenże dziennik proponuje, żeby rząd zwrócił uwagę na powstanie, które niepodobne jest do zwykłych periodycznie powstających incydentów granicznych. Gazeta „China - Kritik“ podaje, że

choć kierownictwo akcji jest w rękach przywódców plemion, to jednak zwraca uwagę fakt, że bandy są uzbrojone w broń angielską. Gazeta wskazuje, że poczynając od roku 1913 kiedy powstał plan podziału Tybetu na wewnętrzny i zewnętrzny, Anglicy uważają Sikong (na tybetańsko-chińskiej granicy, na południowo-wschód od Lhasy w Himalajach) za część Tybetu. Obecny ruch mający na celu zajęcie Sikongu wskazuje, że Anglia stara się wyzyskać trudną sytuację rządu nankijskiego, aby przyłączyć Sikong do Tybetu.

Wypadek w Tatrach

Zakopane, 5. 9. (AW). W Tatrach zdarzył się w drodze na Zawrat nieszczęśliwy wypadek. Niejaka p. Kabszewiczowa z Warszawy idąc w towarzystwie pewnej pani z Hali Gąsienicowej na Zawrat pośliznęła się i z kilkumetrowej wysokości spadła, odnosząc potłuczenia głowy i twarzy. Pierwszej pomocy udzielili nieszczęśliwej turyści, znajdujący się na Hali Gąsienicowej w schronisku, dokąd ranną przeniesiono.

Wycieczka polska w Jugosławii

Zagrzeb 5. 9. (PAT) Przybyła tu wycieczka polska w liczbie 60 osób

pod przewodnictwem prof. Hilarowicza, Moczydłowskiego i Sowińskiego. W poniedziałek odbył się w sali b. sejmu chorwackiego odczyt prof. Hilarowicza w języku serbsko - chorwackim o problemach postępowania administracyjnego. Odczyt poprzedziło przemówienie wielkiego żupana. Po południu odbyło się przyjęcie u konsula generalnego, wieczorem zaś wycieczka odjechała do Split.

Wypadek podczas ewakuacji Nadrenji

Berlin, 5. 9. (PAT.) Jak donosi prasa berlińska, pierwsza grupa żołnierzy angielskich, która miała powracać z Nadrenji do kraju, padła ofiarą ciężkiego wypadku. Wielkie auto wojskowe,

w którym znajdowało się 18 wojskowych z żonami i dziećmi, zderzyło się w pobliżu dworca w Wiesbaden z autem ciężarowym, przewracając się i wyrzucając jadących na bruk. Pięć osób jest poważnie poranionych; musiano je odwieźć do szpitala.

Mała ententa studentów

Bukareszt 5. 9. (PAT) Studenci krajów Małej ententy, zebrani w Cluj, przyjęli następującą rezolucję: Unia narodowa studentów Rumunii, Jugosławii i Czechosłowacji, zebranych w Cluj, stwierdza, że młodzież uniwersytecka tych trzech państw powinna dążyć do tych samych celów w przyszłości i stworzyć „Małą ententę studentów“. Nowa organizacja pogłębi wzajemne stosunki intelektualne, łączące państwa Małej ententy, i zwalczać będzie wszelkie tendencje, wrogie tym państwom.

Przygotowania do czesk. lotu przez ocean

Praga, 5. 9. (PAT). Według doniesień prasy, podporucznik lotnictwa w rezerwie armii czechosłowackiej Rezler, wynalazca specjalnego typu spadochronu, przygotowywać się ma do podjęcia w lecie w roku przyszłym na aparacie czechosłowackim z motorem wyrobu krajowego lotu Praga—Lizbona—New York.

Powódź w Skoplie

Skoplie, 4. 9. (PAT). Miasto i okolice nawiedziła nowa powódź. Ubiegłej nocy niesłychanej gwałtowności burza, której towarzyszył grad i huraganowy wicher, zniszczyła niżej położone dzielnice miasta.

Tyfus w Mińsku

Mińsk, 5. 9. (AW) Według wiadomości z Mińska wybuchła tam gwałtowna epidemia tyfusu brzuszego, którego nie notowano od 10 lat. Ostatnio niemal codziennie szpitale przyjmują po kilkanaście i więcej chorych. Czynniki rządowe tłumaczą wybuch epidemii złym stanem sanitarnym, w jakim się znajduje Mińsk. W związku z tem władze sanitarne wydały ostre zarządzenia celem zlikwidowania epidemii, narażenie jednak nie odnosi one żadnego skutku, wobec nieufności z jaką odnosi się ludność do wszelkich nakazów władz sowieckich.

Wyorane monety stare

Białystok 5. 9. (AW) Mieszkańcy wsi Polwarki Tylickie. Władysław Ostapczuk, orząc na własnym gruncie znalazł 60 monet z czasów Zygmunta III, z czego 59 srebrnych i 1 złotą.

Tragiczna jazda na buforach

Pelplin 5. 9. (AW) Na torze kolejowym nieopodal Pelplina znaleziono w kałuży krwi 19-letniego czeladnika szewskiego Jęszke. Stwierdzono, że Jęszke jechał z Subków do Pelplina na buforach pociągu towarowego. W pewnej chwili spadł z buforu i dostawszy się pod koła pociągu, odniósł śmiertelne obrażenia.

S. p. Teodor Krause

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że po długich i ciężkich cierpieniach zmarł najstarszy wiekiem członek poznańskiej Rady Miejskiej śp. Teodor Krause, w wieku lat 78. Zmarły był od przeszło 20 lat radnym naszego miasta, gdyż w r. 1908 był jednym z nielicznych radnych Polaków, wszedłszy do Rady Miejskiej z wyborów uzupełniających. Za czasów zaborczych bronił gorliwie słusznych praw ludności polskiej obok takich zasłużonych kolegów radnych, jak śp. dr. Karwowski, śp. Ludwik Frankiewicz, śp. Zenon Lewandowski, śp. Jarogniew Drwęski, poseł Wojciech Trampczyński i dr. Tadeusz Jaworski.

Niezwykle pracowity i prawy, oddał miastu niezapomniane usługi. Był przewodniczącym różnych komisji, m. i. od długich lat przewodniczącym stałej komisji wyborczej Rady Miejskiej, a obecnie także przewodniczącym utworzonej dla przeprowadzenia wyborów do Rady Miejskiej komisji wyborczej. Pogrzeb śp. Krausego odbędzie się w niedzielę, 8 bm. o godz. 17.30 z domu żałoby przy Wielkich Garbarach 46.

Cześć Jego pamięci!

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę zł 8.88.

Kurs marki niem. 1 guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 211,81 zł, gotówką — 211,40 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,54 zł, gotówką — 172,20 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 5 września 1929. Giełda dzisiejsza miała nastrój nieco mocniejszy od dni poprzednich i nastąpiło wobec tego lekkie polepszenie kursów, przy dalszym braku materiału.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych silniejszy popyt na 5 proc. poz. konwers. po 49 proc. oraz na premj. dolarowe po 57,— (za sztukę 5-dol.). Również dopytywano się o 4 proc. poz. inwestycyjną po 117,— a nawet 118,— jednakże nie było oddawców. Za 8 proc. listy dolarowe ziemskie płacono 95,50 proc. jak również za 6 proc. listy żytnie 23,— (za 1 ctr. mtr.) przy szczupłym materiale. Na 4 proc. listy zast. konwert. nie było oddawców po 40 proc.

Akcje bankowe bez notowania. Z akcji przemysłowych wzmożnił się Cegielski, za którego płacono 39,— i robiono transakcje R Mayem po 100,— i Unją po 150,—. Kurs Herzfelda wymieniano 49,—. Akcje Sinera były w obrotach po 90,—.

Cedula urzędowa z dnia 5 września 1929 r.

kapitery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt.
95,50% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt.
23,— P.
5% Pożyczka premj. serja II 57,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 39,— P.
Pr. Roman May I em. zł. 100,— +
„Unja“ (dawn. Ventzki) I em. zł. 150,— +
Tendencja: Nieco mocniejsza.

Giełda warszawska

dnia 5 września 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan Zjedn. tr. 8,88 sp. 8,90 kup. 8,86

Dewizy:

	tr.	123,4 sp.	124,25 kup.	123,63
Belgia	043,23	043,34	043,13	
Londyn	008,90	008,92	008,88	
Nowy Jork	034,90	034,99	034,81	
Paryż	026,39	026,46	026,33	
Praga	171,68	172,11	171,25	
Szwajcaria	125,58	125,59	125,27	
Wiedeń	046,64	046,75	046,53	

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	000,00	000,00	118,00
5% poz. premj. dol.	000,00	000,00	159,00
5% poz. konv.	000,00	051,00	050,75
10% poz. kol.	000,00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	166,25—166,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
W T. Węgla	000,00—066,00
Lilpop	000,00—029,00
Parowozy	000,00—025,50
Starachowice	027,00—026,75

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg

reszta za 100 kg

Berlin, dnia 5 września 1929

Pszenvica march od st. zał.	231,00—235,00
Tendencja słabsza.	
Zyto march od st. zał.	193,00—197,00
Tendencja spokojna.	
Owies march od st. zał.	168,00—175,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień towarowy	210,00—227,00
Tendencja stała.	
Jęczmień past. i przemysł.	169,00—186,00
Tendencja stała.	
Kukurydza loco Berlin	212,00—213,00
Tendencja osłabiona.	
Maka pszenna	29,00—35,00
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	25,75—28,50
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	11,50—12,00
Tendencja utrzymana.	
Ospa żytnia	11,00—11,25
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria	39,00—46,00
Groch dr. jad.	28,00—34,00
Groch past.	21,00—23,00
Wyka	28,00—32,00
Makuchy rzepakowe	18,50—19,00
Makuchy niane	24,00—24,30
Wytloki suche	11,80—12,00
Srut Soja	19,80—20,40
Platki ziemniaczane	18,20—18,50
Ziemniaki jadalne białe	2,00—2,30
Ziemniaki jadalne czerwone	2,30—2,60
Ziemniaki jadalne nerkowe i wczesne	3,20—3,50
Ziemniaki jad. inne żółte	2,40—2,80
Ziemniaki fabryczne w fg.	0,10—0,00

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 5 września 1929.

Wyplaty na Warszawę: 47,025—47,225
Noty wielkie: 46,95—47,30

Wrażenie we Francji

Wynik rokowań w Hadze nie mógł oczywiście wywołać we Francji zachwytu i nawet pisma, skłonne do chwalebnia, starają się nie wyzywać zmysłu samozachowawczego ogółu francuskiego brakiem miary i brakiem poczucia trzeźwości. „Temps”, pismo urzędowe ministerstwa spraw zagr., pisze:

„Francja idzie w ten sposób aż do kresu doświadczenia polityki złagodzenia i porozumienia, pojednania i pokoju, którą wszczęto w Locarno. Jeśli wcześniejsza ewakuacja Nadrenji może przyczynić się do moralnego rozbrojenia narodu niemieckiego, to ta ostateczna manifestacja ducha pokoju, którym przeniknięta jest w całości polityka Francji, nie będzie daremna. Jest rzeczą narodu niemieckiego usprawiedliwienie zaufania, jakie się w nim pokłada, przez to, że da dowody stanowczo dobrej wiary swej we wspólne dzieło solidarności europejskiej.

„Załatwienie, które osiągnięto w sprawie komisji konstatacyjnej i konylacyjnej, przewidzianej przez uchwałę genewską z 16 września 1928, nie odpowiada może wyobrażeniu, jakie miano o tym organie. Wyrzeczono się bowiem stworzenia komisji osobnej. Uczyniono tak wobec istnienia w układach z Locarno komisji konylacyjnych francusko-niemieckiej i belgijsko-niemieckiej dla spraw strefy zdemilitaryzowanej... Pozostaje pytanie, w jakiej mierze organizacja i procedura tych komisji pozwalają praktycznie zapobiec lub uporać się z trudnościami... Tylko doświadczenie pouczy nas o wartości tego postanowienia.

Trzeba stwierdzić, że, jak na pismo półurzędowe, jest to głos bardzo powściągliwy. Zdanie dziennika „Figaro” brzmi:

„Odszkodowania, sprowadzone do najszczerzejszego wyrazu przez plan Younga z jednej strony, a bezpieczeństwo zmniejszone przez wcześniejsze zwolnienie obszarów nadreńskich, oto bilans słynnej likwidacji. Będziemy oglądali rozwój następstw tej polityki. Jeśli ci, którzy za nią przyjęli odpowiedzialność, śpiewają hymny na swą własną chwałę, okaże się, iż błądzą. Być może, że spodziewają się uszczknięcia w Genewie jakichś wawrzynków. Opinia publiczna we Francji śledzi bieg zdarzeń z rezygnacją, w której niebrak smutku i niepokoju.

W piśmie „L'Avenir” pisze stały jego współpracownik podpisujący Senatus:

„Nas poza ustępstwami już poczynionymi w Paryżu w czasie układania planu Younga, to nasze zwycięstwo będzie nas kosztowało dalszych 200 milionów franków obecnych (ok. 40 milj. fr. złotych) rocznie przez 37 lat, w czym 110 wprost dla Anglii p. Snowdena, a 100 dla zadośćuczynienia stratom poniesio-

nym przez Czechosłowację, Grecję, Rumunię itd. w ostatecznym załatwieniu. Oprócz tego mamy ewakuować Nadrenję całkowicie do połowy przyszłego roku. O ile prawdą jest, że zwycięstwa nie oplacają się, acz istotnie możemy mówić o... triumfie.”

P. Pioter Bernus w „Journal des Débats” pisze:

„Słynna komisja stwierdzania i polubownego załatwienia (konstatacyjna i konylacyjna) sprowadzona jest do czegoś bardzo nikłego: będzie może polubowna, ale nie będzie stwierdzająca.”

Pertinax w „Echo de Paris” mówi:

„Byliśmy niezwykle silni na początku tej konferencji, gdzie Niemcy i Anglia prosiły nas o opuszczenie Renu i gdzie w naszym ręku było udzielenie lub odmówienie tej olbrzymiej łaski. Mimo tak korzystnego stanowiska, zleśmy się bronili, także w sprawach finansowych, przeciw zuchwałemu i brutalnemu manewrowi kanclerza Rzeszy. Po trzech tygodniach oporu skapitulowaliśmy niemal zupełnie.

„Ale konferencja haska pozostanie w pamięci szczególnie jako konferencja ewakuacji nadreńskiej... Przyrzekliśmy ewakuację za samo przyjęcie planu Younga... Jeszcze przed rokiem w związku z ewakuacją wielką myślą p. Brianda i całego Quai d'Orsay była komisja konylacyjna i konstatacyjna. Widziano w tem sposób nadania pełnej wartości artykułom 42 i 43 traktatu wersalskiego o demilitaryzacji lewego brzegu Renu. Lecz oto p. Briand jest w tym względzie w pełnym odwrocie. Początkowo myślał on o komisji, w której skład weszliby przedstawiciele wszystkich państw, które podpisały pakt reński, i które działałyby na miejscu. Ponieważ jednak Niemcy kłękli się na wszystko, że nigdy nie zgodzą się na stałe okrojenie swej suwerenności, cofnęliśmy poprostu swe żądanie... Natomiast dwie komisje, francusko-niemiecka i belgijsko-niemiecka, którym to powierzono, zupełnie się do tego nie nadają.

„Jeden okres kończy się. Okres Niemiec pod nadzorem i zmuszonych siłą do szanowania terytorjalnego stanu rzeczy, ustalonego po zwycięstwie, należy do przeszłości. Ludzie najrozsunniejsi sądzą, że ten przymus powinien być potrwać aż do czasu, oznaczonego w traktacie, aby nowym państwom w Europie środkowej i wschodniej dać czas utrwalenia się, a Francji czas wzmocnienia swej granicy.”

Takie są głosy we Francji, która jednak i w zakresie odszkodowań uporządkowała płatność ogromnych swych należności i w zakresie bezpieczeństwa ma uznanie przez Niemcy nienaruszalności granic. St. St.

„Czerwony” imperjalizm Anglii na tle kryzysu ekonomicznego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

London, we wrześniu.

„Prestige Anglii nigdy jeszcze od czasu zakończenia wojny nie stał tak wysoko, jak po konferencji haskiej” — w ten sposób prasa angielska wszelkich odcieni powitała powrót Snowdena, którego upór omal nie doprowadził do fiaska układów reparacyjnych. Jednomyślnie oddawna już w Anglii nie notowana i tem bardziej znamienna, że dotyczy działalności socjalistycznego kanclerza skarbu, dążącego do konfiskaty na rzecz państwa dochodów osób prywatnych, przekraczających pewne, dość zresztą wysokie maksimum. Ciż sami bankierzy i kapitaliści, którzy przed 3 miesiącami, z chwałą objęci przez Snowdena, teci skarbu, pocichu lokowali swe wkłady w bankach amerykańskich w obawie przed „czerwonym kanclerzem”, ciż sami ludzie z City mówią o nim „nasz minister” i uważają „upartego Snowdena” za gorącego obrońcę brytyjskiego kapitału. Zmiana zbyt nagle nawet na Anglię, odwieczny kraj paradoksów.

Właściwie jednak nie zmieniło się nic. Ani Snowden „nie zdradził interesów klasy robotniczej”, jak to „urbi et orbi” głosi prasa sowiecka, która we własnym oku belki nie dostrzega, ani nie poszedł na lep brytyjskiego nacjonalizmu, kontynuował jeno egoistyczną, rzecz można, politykę Labour Party. Partja angielskiego socjalizmu wychodzi ze słusznego, ze swego punktu wi-

żenia, założenia: każdy zbyt czyny funt, wpływający do Anglii (choćaby do kasy „burżuazji”) wlewa nowe soki do organizmu gospodarczego Wielkiej Brytanii każda zbyt czyna funt, wywieziona za granicę, przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia. A krytykując „upór” Snowdena w Hadze nie należy zapominać trzech rzeczy: że Anglia jest jednym z niewielu krajów, które całkowicie pokrywają swe długie wojenne bez żadnych odroczeń, że obywateli angielscy uginają się pod niezmiernym ciężarem podatkowym, że wreszcie żaden kraj nie posiada tak wielkiej ilości bezrobotnych, jak Anglia.

Kryzys przemysłu brytyjskiego nie jest zjawiskiem przejściowym. W założeniu swem przypomina on takiż kryzys z przed stu laty, gdy wysławiane przez Smitha rolnictwo poczęło w Anglii schodzić z widowni, a w mękach potężnego wstrząsu ekonomicznego wyrastał natomiast przemysł fabryczny, który właściwie stworzył w XIX-ym wieku potęgę Wielkiej Brytanii. Jeszcze przed wojną nie było niemal zakątków na ziemi, gdzieby nie używano noży z Birminghamu lub nie noszono manchesterskich materjałów. Czteroletnia wojna przyczyniła się do tego, że ludy Europy nauczyły się same produkować fabrykaty. Birmingham lub Manchesteru, obszerne brytyjskie dominja również zasmakowa-

ły „samowystarczalności”, odbiorcy zaś kolorowi zarzuceni zostali produkcją amerykańską i japońską. Powoli Birmingham i Manchester poczęły ograniczać swą produkcję. Pozostawał jeszcze angielski węgiel, potężny czynnik światowego przemysłu i komunikacji. Lecz i ta ostatnia nadzieja zawiodła. Szybko postępująca elektryfikacja fabryk, wprowadzenia naftowego paliwa na okrętach, ograniczenie kolejnictwa w związku z wielkiem rozpowszechnieniem komunikacji automobilowej — wszystko to wpłynęło w znacznym stopniu na zmniejszenie eksportu węgla. Czy dziwić się należy, że w tych warunkach Snowden najostrożniej wystąpił przeciw niemieckim spiatom węglowym w naturze?

Imperjalizm torysów znalazł wiernych obrońców wśród czołowych członków Labour Party. I jeśli względy teorii socjalistycznej przemawiają za samostanowieniem ludów, jeśli prawdziwi demokraci uważają dążenie Hindusów, Egipcjan, Chińczyków lub Arabów do samodzielności za zupełnie słuszne, to brytyjska Partja Pracy, która do niedawna energicznie protestowała przeciw „imperialistycznym zakusom Chamberlaina” zmuszona jest kontynuować odwieczną imperialistyczną politykę swych poprzedników. Albowiem dobrobyt proletariatu angielskiego uzależniony jest całkowicie od sukcesów imperjalizmu brytyjskiego. Dla robotnika z Manchesteru nie jest obojętnem, czy wielkie wytwórnie tanich kretonów w Madrasie, Bombaju lub Kalkucie wyprodukują większą lub mniejszą ilość towaru.

Stąd płynie ostry kurs w polityce zewnętrznej, zaaprobowany przez Mac Donalda. „Na Downig-street nic nowego”, nawet po objęciu Foreign Office przez socjalistę Hendersona. Ideologiczna nadbudówka też już jest gotowa. Znany w kołach politycznych radykał i pacyfista, członek izby gmin, Norman Angell, uzasadnia „socjalistyczny imperjalizm” w ten sposób, że uznanie praw na polu dzikich Kolumbijczyków do kanału panamskiego, lub szczepek beduinów do kanału sueskiego z tego tylko tytułu, że przypadkowo zamieszkują oni okolice owych wielkich szlaków morskich, byłoby niemierniejszym absurdem, niż np. zażądanie od Amerykanów opuszczenia Nowego Jorku lub Chicago, gdyż miejscowości te słusznie należą do czerwonooskórnych. „Imperjalizm”, powiada Angell, „jest dobrodziejstwem ludów słabych i małych, gdy im zapewnią pełne żołądki i odzienie”.

Wywodom tym trudno odmówić słuszności, jakże jednak odmiennie kształtowały się one w okresie, gdy Labour Party była w opozycji!

Na marne

W Domu Rzemieślniczym odbyło się wczoraj zebranie wyborcze p. inż. Namysła i jego listy. Przybyło zaledwie trzydziestu i kilka osób, których część jeszcze po referacie p. inż. Namysła przy głosowaniu opowiedziała się przeciw powstaniu przeciw tej liście. Dyskusji żadnej nie było.

Z tego, co mówili organizatorowie zebrania, wynika, że chcieliby oni agitację wyborczą wnieść do cechów. Rozumne kierownictwa cechów niewątpliwie nie dopuszczą do wnoszenia do organizacji swych walki partyjnej - wyborczej. Doświadczenia smutne z robotą „trzydziestki” przy wyborach do parlamentu były dostateczne dla rzemiosła. Odośnie głosy poszły zupełnie na marne.

Zjazd Komisji prawnej Episkopatu Polski

w Poznaniu

(KAP) Dnia 9 bm. w Poznaniu odbędzie się posiedzenie Komisji Prawnej Episkopatu Polski, na który przyjadą ks. ks. arcybiskupi oraz ks. ks. biskupi Łukomski i Szeląg.

Przewodniczącym komisji prawnej jest ks. kardynał Kakowski, który przyjedzie do Poznania w towarzystwie ks. dr. Choromańskiego, kanclerza kurji metropolitalnej.

Kongres muzyczno-liturg.

Pierwszy polski kongres muzyczno-liturgiczny pod protektoratem J. Em. ks. kardynała Prymasa odbędzie się w Poznaniu w dniach 10, 11 i 12 września rb. Kongres rozpocznie się nabożeństwem w kościele Bożego Ciała o godz. 9, poczem nastąpi uroczyste otwarcie w auli uniwersyteckiej.

Z okazji Kongresu wyszedł uroczystościowy numer miesięcznika p. t. „Muzyka kościelna”. J. Em. ks. kardynał Prymas napisał wstępny artykuł o liturgii i muzyce kościelnej, który ma zasadnicze znaczenie dla Polski.

Podczas kongresu urządować będzie na dworcu poznańskim biuro informacyjne, które udziela wskazówek, dotyczących kwatery, wystawy i kongresu.

Zwołanie poznańskiej Izby Rzemieślniczej

Jak nas informują, otwarcie nowo-wybranej Izby Rzemieślniczej w Poznaniu nastąpi dnia 23 września rb.

Otwarcie Izby bydgoskiej nastąpi w dniu 24 września rb.

Agitacyjna podróż „Zeppelina”

Gliwice, 5. 9. (AW). Donoszą z Friedrichshafen, iż sterowiec niemiecki „Graf Zeppelin” w czasie podróży po Niemczech przybędzie również na Śląsk opolski, skąd uda się następnie do Prus Wschodnich, poczem wróci do Friedrichshafen.

Aspirin
TABLETKI
niezbędne również podczas lata
jako środek usmierzający ból.
Do nabycia w aptekach.

Próbuj raz

a stale będziesz pijał
HERBATE LIPTONA

KARMELKI
SMIETANKOWE
IE. W. W. I. D. I. E. I. L.

Nowe zwycięstwa

w międzynarodowych wyścigach motocyklistów o Grand - Prix i o Mistrzostwo Polski dnia 1 września 1929 roku

z olejami automobilowymi EFEMOL MOTOROIL i benzyną „RAPID”

Zwycięzcy w Grand Prix: **BRUDES** na B. M. W. oraz zwycięzcy kategorii 6: **MALICKI** na Jamesie kategorii A: **WARGIN** na D. K. W. kategorii B: **KLEIN** na D. K. W. kategorii C: **ROEHR** na Arielu

Zwycięzcy używając EFEMOL MOTOROIL i benzynę RAPID dali ponownie dowód, że jakość naszych oleji automobilowych oraz materjałów pędnych jest niedościgniona.

NAFTAMIN, Sp. Akc. dla Przemysłu Naftowego, Katowice-Ligota.

Podpisanie układów gospodarczych z Rumunią

Warszawa, 4. 9. (PAT.) Wczoraj o godz. 6 po poł. w min. spraw zagr. podpisano został protokół generalny, oraz szereg układów ekonomicznych i technicznych, realizujących cel konferencji ekonomicznych polsko-rumuńskich, odbytych w lecie roku bież. w Bukareszcie i w Warszawie. Podpisane w dniu wczorajszym układy mają na celu wzmożenie ruchu komunikacyjnego i wymianę gospodarczą pomiędzy obu sprzymierzonymi krajami. Szczególną wagę poświęcono zarządzeniom, ułatwiającym wzajemny tranzyt.

Dzięki tym układom oba kraje, zarówno jak inne kraje, zainteresowane

bezpośrednim połączeniem pomiędzy morzem Bałtyckim a morzem Czarnym, znajdują ułatwienia w wykorzystaniu dróg komunikacyjnych. Ze względu na geograficzne położenie Polski i Rumunii, drogi te coraz bardziej będą się rozwijać. Ułatwienia w dziedzinie kolejnictwa, uproszczenie formalności celnych, ulepszenia telefoniczne, telegraficzne i pocztowe, oraz inne postanowienia układów spotęgują wymianę handlową między obu państwami. Cel konferencji osiągnięty został w całości dzięki atmosferze żywej sympatii i serdecznej współpracy obu delegacji.

Zasądzenie komunistów

Sosnowiec, 5. 9. (AW). Sąd okręgowy w Sosnowcu rozpatrywał sprawę 6 komunistów ujętych w roku ubiegłym na kolonii Sólno koło Strzemieszyc, w czasie, gdy odbywali tajne posiedzenie jacekiej komunistycznej. Rewizja, jakiej wówczas dokonano w lokalu, dała obfity materiał obciążający w tej sprawie. Sąd po kilkugodzinnych naradach wydał wyrok, mocą którego Stanisław Kołodziej i Kazimierz Skazani zostali na 3 lata ciężkiego więzienia. Następni dwaj oskarżeni

ni Jakób Wagner i Feliks Lorek otrzymali karę 2 lat ciężkiego więzienia. Wszyscy skazani zostali pozbawieni praw obywatelskich. Ostatnich dwu oskarżonych uwolniono od winy i kary. Skazany Wagner, jak wykazał przewód sądowy był płatnym funkcjonariuszem centralnego komitetu zw. młodzieży komunistycznej i przysłany był na teren Zagłębia Dąbrowskiego dla prowadzenia roboty destrukcyjnej. Grasował on na tym terenie pod pseudonimem „Sergiusz”.

Tajemnica okrętu „Falke”

Polska a... powstanie w Wenezueli

Mniej więcej przed trzema tygodniami sporo hałasu w prasie zagranicznej, a szczególnie niemieckiej, narobiły depesze niemieckich i angielskich agencji prasowych, donoszące o zatrzymaniu przez władze rzecypolitej południowo - amerykańskiej, Wenezueli, statku „Falke”, który rzekomo miał wyładować na wybrzeżach tamtejszych oddział 125 powstańców, jadących z Polski i zamierzających wziąć udział w tamecznej rewolucji.

W Polsce wiadomości te były przyjęte wzruszeniem ramion i poczytane za objaw doprowadzonej w tym wypadku do śmieszności chęci niemieckiej szkoda Polsce na każdym kroku. To też o sprawie rychło zapomniano i niewiadomo nawet, czy władze prowadziły jakiegokolwiek próby dochodzeń.

Tymczasem jednak, jak stwierdza „Gazeta Warszawska” na podstawie informacji z poważnej strony, rzecz cała nie jest pozbawiona pewnych cech prawdopodobieństwa. W tem wszystkim, zdaje się, kryje się afera nielegalnego wywozu emigrantów z Polski do Południowej Ameryki. A w całej tej, nieco zagmatwanej i dziwacznej sprawie widoczny się staje „business” na sposób żydowsko - amerykański, oraz ulubiony przez Żydów handelek, w tym wypadku... żywym towarem ludzkim.

Statek „Falke” — pisze „Gazeta Warszawska” — został w dniu 9 lipca nabyty od firmy hamburskiej Prenzlau i zaraz odpłynął w niewiadomym kierunku. Należność miała być uiszczona w 8 dni, później jednak nie została wypłacona. Statek, powiedzmy... ukradziono. Nabywcą była bliżej nieznana firma paryska „Delgado”. (Nazwa tej firmy dziwnie przypomina nazwisko Żydkę Delindo, który w czasie wielkiej wojny wyemigrował z Petersburga do Ameryki i tam w ciągu 2—3 lat dorobił się znacznej fortuny.

Za oceanem Delindo — czytamy dalej w „Gazecie Warszawskiej” — spotkał pewnego razu swego kuzyna, ongiś biednego Żydkę, który dorobił się w Wenezueli i nawet wszedł w niebyłejakie koligacje, bo został zięciem prezydenta tegoż kraju, Gomeza. Obaj Żydkowie ułożyli wielki spekulacyjny plan kolonizacji Wenezueli przy pomocy europejskich osadników. Działając początkowo na terenie Rosji, ale rewolucja rosyjska przekreśliła te plany.

W roku 1923 przyjaciel Dolinda, niejaki Sieczyński, przybywa do Warszawy i rozpoczynają się próby rozbudowy wenezuelskich planów na gruncie polskim. Kilka osób przystępuje do organizacji biura werbunkowego. Ponieważ w Polsce jednak panuje wielki brak kapitałów, a być może zjawiały się i inne trudności, biuro, po wielkich staraniach zostaje założone, lecz w Paryżu, gdzie liczono również na licznych emigrantów rosyjskich. I tu jest wielkie prawdopodobieństwo,

że „Delgado” i Delindo to jest to samo.

Jeszcze, zdaje się, w roku 1928 nadzieje wenezuelskie były w pełnym rozkwicie. Istnieje pewien p. S., któremu za znaczną sumę w dolarach obiecywano miejsce konsula i delegata w polskiej części Wenezueli. Jednak przyszły wypadek niespodziewanie i prezydent Wenezueli, z którym kuzyn Dolindo był skoligacony, ustępuje. Wobec tego oczywiście organizacja Dolindo przechodzi na stronę rewolucjonistów.

Wprawdzie kolonizacja ulega dzięki tym wypadkom dalszej odwołce, jednak spekulacyjna spółka nie przestaje się interesować Polską. Powstaje i jest szeroko lansowany projekt budowy w porcie gdyńskim składów bawełny amerykańskiej dla przemysłu łódzkiego. Ma w tem współdziałać kapitał niemiecki. Równocześnie jednak, jak się zdaje, podejmowane są również próby wywozu emigrantów z Polski do Wenezueli.

Cała ta afera — kończy „Gazeta Warszawska” — fałszywe dokumenty okrętu, jego oszukańcze przywłaszczenie, werbunek żywego towaru; wszystko to zdala czuć zydostwem. Wszystko to doskonale się łączy i zgadza. Czyż mamy być obojętni wobec wciągania naszego imienia do jakichś ciemnych międzynarodowych skandali, „szmugłów”, kontrabandy wojennej, planów kolonizacji itp.? Działalność pana Delindo w Polsce, tej czy innej, musi być położony kres stanowczo i nieodwołalnie. Jest również prawie pewne, że ujawniłyby się przy odpowiednich staraniach machinacje z okrętem „Falke”. Nie można dopuścić do czynienia z Polski jakiegось międzynarodowego rynku żywego towaru dla p. Delindo i jego wenezuelskich współników.

W dzisiejszym swem wydaniu „Gazeta Warszawska” zamieszcza dalsze szczegóły następującej treści:

„Urząd emigracyjny w Gdyni wszczął śledztwo w sprawie okrętu „Falke”. Wszystko wskazuje na to, że afera okrętu „Falke” — to afera przemycania ludzi z Polski.

Bardzo możliwe, że z Gdyni. Bardzo wątpliwe jest, by „Falke” legalnie zawinił do portu gdyńskiego. Za to wielce prawdopodobne jest, że przyjął ładunek na pełnym morzu. Powinno się zbadać, czy ktoś z ludzi ustosunkowanych w Gdyni, nie ma stosunków z p. Dolindo...

Jeszcze jedno: Port of Spain, gdzie został przyłapany okręt „Falke”, znajduje się na wyspie Trinidad, położonej przeciw wybrzeża Wenezueli. A właśnie p. Dolindo wraz ze swym kuzynem, otrzymali koncesję na pobrażenie morskiem na zachód od ujścia rzeki Orinoko, a więc... naprzeciwko wyspy Trinidad... Czyż w tych warunkach łączność „polsko-wenezuelskiej awantury” nie nabiera konturów awantury przemysłowej?

Z powodu wielkiego powodzenia przedłużamy jeszcze na kilka dni arcydzieło filmowe p. t.

Miłość Kozaka

w roli głównej **JOHN GILBERT**

Początek przedstawień 5,30, 7,30, 9,30.
Miejsca numerowane.

Niech urząd emigracyjny zażąda listy podróżników z okrętu „Falke”. Niech sprawdzi, wielu tam jest Polaków, którzy weszli... w skład „nowego” rządu Wenezueli... Operetka się skończy. Nici śledztwa będą, być może, wyraźniejsze. Ale już dzisiaj można przecież ustalić, jaka to ustosunkowana na gruncie Gdyni osobistość utrzymuje bliższe stosunki z żydem Dolindo...

Berlin, 5. 9. (PAT.) Socjalistyczny „Vorwärts” w depeszy z Port of Spain donosi, że przesłuchanie niemieckiego kapitana parowca „Falke” przez brytyjskie władze portowe doprowadziło do ujawnienia faktów, które w 20 wieku muszą być uważane za dziwne. Kapitan parowca Tiplitt, co do którego niewiadomo, czy zakpił sobie z rewolucjonistami Wenezueli, czy też oni z niego, oświadczył, iż statek jego płynął pod flagą rządu rewolucyjnego, który, jak podkreśla „Vorwärts”, dotychczas nie miał żadnego

punktu oparcia w Wenezueli i składał się jedynie z 22 rewolucjonistów, znajdujących się na pokładzie „Falke”.

Poza tem z zeznań kapitana ujawnił się zdumiewający fakt, iż po złożeniu przysięgi nowemu rządowi rewolucyjnemu został on zamianowany pierwszym a jednocześnie jedynym admirałem Wenezueli, co przyjął uroczysto do wiadomości w obecności całej załogi. Po znanych wypadkach w porcie Cumana, w czasie których trzeci oficer parowca został zabity, parowcowi udało się uciec i przybyć pod fałszywą nazwą „Anzoategui” do portu Port of Spain.

Jednakże na skutek zawiadomienia telegraficznego przez władze Wenezueli wykryto właściwą nazwę parowca, któremu wszelkie stosunki i kontakt z portem zostały zabronione.

Niemiecki konsul generalny miał według „Vossische Zeitung”, ustalić w dłuższym dochodzeniu, iż kapitan zmuszał załogę pod groźbą rewolweru do wykonania swoich rozkazów.

Ogólno-polski Zjazd Katolickich Związków Polek

Uroczyste nabożeństwo w Katedrze — Otwarcie zjazdu w auli uniwersyteckiej

Dziś o godzinie 10.30 przed połudn. rozpoczął obrady pierwszy Ogólnopolski Zjazd Katolickich Związków Polek. O godz. 9 rano odbyła się w Złotej kaplicy uroczysta msza św. na intencję zjazdu. W nabożeństwie, które odprawił J. E. kardynał-prymas Hlond wzięli liczny udział przedstawiciele duchowieństwa i zaproszeni goście. Z kościoła uczestnicy zjazdu odjechali do Auli uniwersyteckiej, gdzie za chwilę rozpoczęto obrady. Zjazd zagała przewodnicząca Katolickiego Zw. Polek w Poznaniu p. Zofia Rzepecka, witając na wstępie w serdecznych słowach przedewszystkiem obecnych dostojników kościelnych, oraz przedstawicieli Katolickich Związków Polek Krakowa, Warszawy, Lwowa, Wilna, Lublina, Kalisza, Płocka, Katowic i członków Zw. Poznań wraz z Pomorzem. Następnie p. przewodnicząca podkreśliła, że dzisiejszy zjazd, to jedna z doniosłych chwil w dziejach zmartwychwstałej Polski. Zjazd ten jest pierwszym objawem życia zbiorowego Kat. Zw. Polek, ma szeregi ich stokrotnie pomnożyć, a tem samem dać ukochanej przez nas Ojczyźnie tysiące obywateli o silnych przekonaniach i zasadach katolickich, — dać Polsce więcej siły, niż jej dać może świetnie wyćwiczone wojsko, niż bogaty skarb — bo siłę moralną jednostek i rodzin. Jesteśmy częścią tej wielkiej armii Kościoła powszechnego, jaką tworzy M. U. Kat. Organizacji Kobiecych, licząca już dziś około 30 milionów kobiet. Godłem Unii jest znak krzyża z napisem: „In hoc signo vinces” — w tym znaku zwyciężysz”. P. przewodnicząca zakończyła swe zagajenie „wyrażeniem najgłębszego przeświadczenia, iż w znaku krzyża i z Nim w rękę, zwyciężymy wszelkie zło, które się w świecie i w naszym ukochanym kraju szerzy.”

W końcu przemówienia p. przewodnicząca wspomniała o gorliwej działalności w organizacjach kobiecych s. p. Marji Wodzikiej, prosząc o krótką modlitwę za duszę zmarłej.

Na przewodniczącą dalszych obrad poproszono ks. Sapieżynę z Krakowa, na zastępczynię p. hr. Zamoyską, przewodniczącą Zw. Polek w Warszawie. Wreszcie przystąpiono do właściwych obrad.

Pierwszy przemawiał J. E. ks. kard. Hlond, podkreślając ważność i doniosłość zjazdu. Każda organizacja, mówił dalej Prymas, która nosi w swym tytule wyraz katolicki, podlegać musi bezwzględnie wszystkim rozporządzeniom władzy kościelnej, która dla nich jest również najwyższą władzą. Nie znaczy to, by praca organizacji, które tego czynić nie chcą czy nie mogą, nie była dodatnią i ważną, ale organizacje, które w nazwie swej przyjmują przymiotnik „katolicki”, muszą

podlegać władzy duchownej. Statut wasz mówi, że do organizacji K. Z. P. mogą należeć tylko organizacje apolityczne. Bardzo dobrze, że taki właśnie paragraf umieszczono wśród innych. K. Z. P. i inne organizacje katolickie nie powinny brać bezpośredniego udziału w grze politycznej. Nie mówię jednak, ażeby one nie powinny wpływać pośrednio na życie polityczne przez swoich członków. To sprawa całkiem inna. Każda organizacja katolicka na swoim posterunku winna trwać silnie i przez swoją cichą pracę wnosić w każde środowisko zdrowego ducha katolickiego i narodowego. Każda katolicka Polka powinna godnie reprezentować ideę związku, do którego należy i przy każdej sposobności zwracać uwagę na ważną i niezwykle owocną pracę katolickich związków. Dostojny mówca wspominał jeszcze na końcu o charakterze Związku Polek, wskazując, co należy do jego zakresu działania, a czego powinien się wystrzegać.

Przemówienie Najprzew. Ks. Prymasa nagrodzono hucznymi oklaskami.

W dalszym ciągu przemówił ks. biskup metropolita krakowski Sapieha, życząc zjazdowi jaknajpomyślniejszych wyników obrad.

Po przemówieniach powitalnych odczytano telegramy z życzeniami od ks. ks. biskupów: kard. Kakowskiego, Stanisława Łukomskiego, Radońskiego, Prędzickiego, Słagowskiego, Czesława Sokołowskiego, Jelowieckiego, Owczarka, Konstantego Dominika, Laubitz, ks. prał. Dembka. Poza tem przysłali życzenia Zw. Tow. Robotniczych, Socjalistycznej Akademickiej i Zw. Młodzieży Polskiej w Poznaniu.

Z kolei przystąpiono do punktu czwartego porządku obrad. Wiceprzewodnicząca K. Z. P. w Poznaniu p. Anna Suchocka z Pleszewa wygłosiła referat p. t. „Powstanie i 20-lecie działalności Katolickiego Związku Polek w Poznaniu”. Następny referat „O konieczności wytworzenia światłej elity kobiecej, przejętej duchem katolickim i narodowym” wygłosiła przewodnicząca K. Z. P. w Warszawie p. hr. Zofia Zamoyska. Po piętnasto minutowej przerwie rozpoczęto dalsze obrady referatami ks. Teresy Sapieżyny na temat „Międzynarodowy katolicki ruch kobiecy” i ks. infułata p. t. „Akcja katolicka”.

W tej chwili, gdy to piszemy, obrady trwają nadal. Wieczorem o godz. 21-ej odbędzie się raut dla uczestników zjazdu. (tr)

Dżuma w Grecji

Pireus, 5. 9. (PAT.) W porcie tutejszym stwierdzono 3 wypadki dżumy. Władze wydały odpowiednie zarządzenia.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wybuch przy Górnej Wildzie 28

Ofiarą wybuchu padła fabryka „Unicum” — Właściciel, p. Jurkiewicz, ciężko poparzony

Dziś około godz. 11 nastąpiła niespodziewana eksplozja w piwnicach domu przy Górnej Wildzie 28. Wybuch nastąpił w pracowni chemicznej fabryki środków na nagniotki „Unicum”, której właścicielem jest p. Bronisław Jurkiewicz. W chwili wybuchu pracownicy, zatrudnione zwykle w tej pracowni, znajdowały się w biurach, mieszczących się na górnym piętrze, to też uniknęły ran. Jedynie właściciel przedsiębiorstwa został poparzony na rękach, twarzy i nodze, podarte też zostało na nim ubranie. Na szczęście p. Jurkiewicz nie utracił przytomności, zdołał jeszcze wybiec na ulicę, gdzie zwrócił się o pomoc do znajdującej się w pobliżu drogerji.

Eksplozja spowodowała pożar, który rozwinął się bardzo szybko z powodu nagromadzonych tam łatwopalnych środków wybuchowych jak eter, spirytusy, benzyna itd. Od siły wybuchu wypadły prowadzące na ulicę okna piwnicy, a już w kilka minut po detonacji płomień i gęste kłęby dymu dochodziły do wysokości pierwszego piętra; z drugiej strony płomień znalazł ujście w kierunku klatki schodowej, która zapalała się gwałtownym dymem, odcinając możliwość wejścia lokatorom. Drzwi prowadzą-

ce z sieni do piwnicy całe stały w płomieniach.

Przybyła w kilka minut po wypadku straż pożarna weszła natychmiastową akcją ratunkową, która trwała przeszło godzinę. Naprzeciw miejsca wybuchu w piwnicy znajduje się mieszkanie, które zajmuje lokator p. Olszewski. Rozwijające się szybko płomienie odcięły Olszewskiemu możliwość wyjścia korytarzem, tak że straż pożarna wyłamała kraty i okna mieszkania piwniczego, ratując bardzo poważnie zagrożonego mieszkańca piwnicy.

Powstałe szkody są znaczne, gdyż spaliło się całe urządzenie i zapasy różnych materiałów firmy „Unicum”; zniszczone też zostało całkowicie przez wodę i dym mieszkanie p. Olszewskiego, a wreszcie od buchających płomieni popękano szkło okna wystawowego w składzie korzennym p. Reimana, ponadto są popalone ściany piwnicy i drzwi.

Skutki wybuchu byłyby niewątpliwie dużo groźniejsze, gdyby nie fakt, że przed chwilą opuściło pracownię kilka tam zatrudnionych dziewcząt. Przyczyna wybuchu nie została jeszcze stwierdzona. (k)

Ostatni (49) numer „Wielkopolskiej Ilustracji” przynosi prócz najnowszych wiadomości z całego świata ciekawe zdjęcia z biegu

Wpływ przez Poznań

o puchar „Wielkopolskiej Ilustracji” oraz opis tej imponującej imprezy sportowej. Numer ten zawiera również bardzo interesujący, ilustrowany artykuł, omawiający w związku z mającym się odbyć niedługo w Poznaniu zjazdem rzemieślniczym

polskie cechy rzemieślnicze

a mianowicie tradycje, pamiątki i regulaminy obrad poznańskiego cechu garncarzy. Znajdujemy tam także artykuł p. t. „Kolosa morza”, interesującą korespondencję p. t. „Edison szuka następcy”, dalej omówienie tak aktualnej dziś sprawy, jak reforma stroju męskiego oraz obfite zdjęcia stałe, a więc: sport, powieść, nowela, humor, szarady, mody, kino itp.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 150 zł., kwartał 4.— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań — św. Marcin 70).

Echa wybuchu gazu w Swarzędzu

Ile wynoszą straty? — Nadwężona ściana — Stan zdrowia ofiar

W związku z eksplozją gazu świetlnego w Swarzędzu bawiła wczoraj w południe na miejscu wypadku komisja sądowa oraz przedstawiciele towarzystw ubezpieczeń ogniowych, którzy dokonywali taksacji szkód. Według pobieżnych obliczeń straty właściciela domu przy Rynku 34/35 wynoszą około 10 tys. zł. Szkody powstałe u właścicieli składu p. Wiktorji Kuźniakowej ocenia się na 3 tys. zł. Najdotkliwsze straty ponosi właściciel składu fryzjerskiego p. Feliks Ostrowski, któremu przy wybuchu zniszczone zostało całe urządzenie pracowni; na domiar złego p. Ostrowski nie był ubezpieczony. Straty powstałe u Korcza i Kuźniakowej pokrywa w większej części ubezpieczenie, którem objęte są też drogie szyby dwu okien wystawowych.

Ściana parterowego mieszkania, dzieląca zakład fryzjerski p. Ostrowskiego od sieni, która pod wpływem wybuchu zmieniła położenie, mimo natychmiastowego zabezpieczenia silniami podporami, pochyliła się jeszcze bardziej. Zachodzi obawa, że ściana

ta runie. Właściciel domu, długoletni członek swarzędzkiego Sokoła, p. Korcz, przystępuje w dniu dzisiejszym do naprawy zniszczonych mieszkań i składów.

Stan ofiar katastrofy nie budzi poważniejszych obaw. P. Kuźniakowa i emeryt wojskowy p. Witek, po opatrzeniu przez pogotowie pozostali na miejscu pod opieką lekarza; ich rany od poparzeń są stosunkowo lepsze. Stan trzeciej ofiary, p. Marji Drobniakówny jest groźniejszy; chora znajduje się w lecznicy miejskiej. W ciągu dnia wczorajszego nastąpiła u niej poprawa zdrowia.

Jako szczęśliwą okoliczność podkreśla się fakt, iż wybuch nastąpił dopiero późnym wieczorem, gdy p. Ostrowski nie był już czynny i nie było też nikogo w składzie korzennym poza właścicielką i osobami wymienionymi. Podobny wybuch w sobotę lub w dniu przedświątecznym, kiedy zakład fryzjerski p. Ostrowskiego jest zwykle przepełniony czasem do północy, miałby następstwa wprost nieobliczalne. (k)

Napad bandycki

Skończyło się szczęśliwie na ujęciu bandyty

Nasz korespondent gnieźnieński (br) donosi:

Dnia 4 bm. około godz. 11 przed południem wtargnęło dwóch bandytów do mieszkania emerytowanego kolejarza p. Jana Boguckiego w Gnieźnie przy ul. Dalkowskiej 12. Bandyty zakneblowali Boguckiemu usta i pod groźbą rewolweru zażądali wydania pieniędzy. W czasie szamotania się

p. Bogucki zdołał jednemu z nich wyrwać broń i rabusie z kolei sami nastraszeni zbiegli. Natychmiastowe energiczne dochodzenia wykazały, że napadu mógł dokonać 19-letni Zygmunt Wojciechowski z Gniezna, ul. Lecha 1, bez określonego zawodu, razem z swym przyjacielem. Za rabusiami udali się w pogoń przodownik Müller i starszy posterunkowy Tarnogrodzki, którzy zdołali ująć Wojciechowskiego w Dalkach pod Gnieznem. Policja gnieźnieńska ustaliła, że w podobny sposób dokonano napadu ra-

bunkowego na p. Boguckim przed dwoma laty; wówczas zarabowano 600 zł. Czynu tego dopuścił się wówczas również Wojciechowski, który też przyznał się do obu wypadków. Dzięki sprawnej działalności wymienionych funkcjonariuszy zdołano więc w krótkim czasie sprawę wyjaśnić.

Katastrofa samochodu

Jedna osoba zabita, jedna ciężko ranna

W Bydgoszczy wydarzył się 3 bm. wypadek samochodowy, przy czym jedna osoba poniosła śmierć a druga z powodu ciężkich ran znajduje się w szpitalu. Na ul. Toruńskiej w czasie mijania rowerzysty samochód ciężarowy DZ nr. 1521, kierowany przez szofera Roberta Napieralskiego, wpadł do rowu i rozbił się o drzewo. Samochód przygniotł swym ciężarem jego właściciela Waldemara Lewandowskiego, który odniósł tak ciężkie obrażenia, iż zmarł na miejscu. Jadącą z Lewandowskim pracowniczką jego Gertrudą Andruszkiewiczówną odniosła złamanie nogi i ciężkie pokaleczenie ciała. Szofer wyszedł bez szwanku. Zwłoki śp. Lewandowskiego przewieziono do bydgoskiej kostnicy miejskiej, Andruszkiewiczównę zaś odstawiono do lecznicy. W związku z wypadkiem aresztowano kierowcę samochodu i dostawiono do więzienia sądowego.

Jest to już drugi śmiertelny wypadek samochodowy w Bydgoszczy w ostatnich dziesięciu dniach. W obydwu wypadkach zawinił szoferzy. (k)

KALENDARZYK

Czwartek, 5 września 1929.

Słońce: wschód 5,09 — zachód 18,33 — długość dnia 13 godzin 24 min.

Księżyc: wschód 7,21 — zachód 19,31 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka + 16 st. C., pochmurno, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne 755 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 28 st. C., najniższa + 15 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: + 0,01 m.

Kal. rz.-kat.: Wawrzyniec — jutro Zacharjasz.

Kal. słow.: Wodzisław — jutro Drogowit.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Ratajczaka 12.

Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31.

Apteka Czerwona, Stary Rynek 37.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego 26.

Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72.

Wilda: Apteka „Fortuna”, G. Wilda 96.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * Ślub. W dniu 20 sierpnia pobłogosławionym został przez ks. Wieczykowski w kościele parafjalnym na Jerzycach związek małżeński pomiędzy p. Józefem Skarbek-Ważyńskim, dypl. inżynierem leśnictwa synem pp. Stanisławostwa Ważyńskich, obywateli ziemskich na Litwie, a panną Ewą Marylą Garstkówną, córką pp. Stanisławostwa Garstkich z Poznania.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Pierwszy Polski Kongres Muzyczno-Liturgiczny pod protektorem J. Em. Ks. Kardynała Prymasa odbędzie się w Poznaniu w dniach 10, 11 i 12 bm. Kongres rozpocznie się nabożeństwem w kościele Bożego Ciała o godz. 9, poczem o godz. 11 m. 15 nastąpi uroczyste otwarcie kongresu w Auli Uniwersyteckiej. Z okazji kongresu wydjęcie uroczystościowy numer „Muzyki Kościelnej”, do którego J. Em. Ks. Kardynał Prymas napisał wstępny artykuł mający zasadnicze dla ruchu kościelno-muzycznego w Polsce znaczenie. Podczas kongresu będzie czynne na dworcu Poznańskim biuro informacyjne, które będzie udzielało wskazówek dotyczących kongresu, kwater, wystawy itp.

— * Ze Związku Inwalidów Cywilnych R. P. IV roczny walny zjazd delegatów odbędzie się 29 bm. o godz. 10 w Poznaniu w sali p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego nr. 16. Na porządku obrad sprawozdania, wybory zarządu i różne uchwały.

WYCHOWANIE, KURSY

— * Lekcje w klasie dramatycznej Teatrów Miejskich przy Wielkopolskiej Szkole Muzycznej rozpoczynają się dnia 15 bm. Zapisy uczni na kurs pierwszy przyjmują kancelarja Szkoły codziennie od 9—1 i od 3—6. (Ratajczaka 36). Egzamin wstępny nowo zgłoszonych uczni odbędzie się w pierwszej połowie września. Lekcje we

Obstrukcja, zle funkcje trawienia, rozkład i fermentacja w jelitach, nadkwasność soku żołądkowego, nieczysta cera na twarzy, piersiach i plecach, czyraki, katar błony śluzowej ust przemijają prędko przy użyciu naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa. Liczni lekarze i profesory już od dziesiątków lat stosują z jak najlepszym skutkiem wodę Franciszka Józefa u dorosłych i dzieci. Żądać w apt. nw 3663

wszystkich innych klasach Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej rozpoczęły się z dniem 3 bm.

— * Kursy podkuwania koni. Wielkopolska Izba Rolnicza podaje do wiadomości, że nowe kursy podkuwania rozpoczną się: w szkole podkuwniczej w Krotoszyńcu 1 października br.; w szkole podkuwniczej w Poznaniu 15 października br. Na kurs przyjmują się czeladników kowalskich, którzy ukończyli 20 rok życia. Zgłoszenia należy nadsyłać do Wielkopolskiej Izby Rolniczej. Do zgłoszeń winno być dołączone: świadectwo czeladnicze i moralności, metryka urodzenia, życiorys własnoręcznie napisany i 30 zł. wpisowego.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Sodalicia Panien Urzędniczek biorze udział w nabożeństwie na pl. Zamkowym z okazji X. Zjazdu Katolickiego w niedzielę 8. b. m. o godz. 8,30 oraz pochodzie o 13,30 godz. Zbiórka na pl. Zamkowym, grupa B Sodalicyj. — Nabożeństwo miesięczne wypadu. Zebranie wyborcze o godz. 19 w sali sodealicyjnej. Wykład ks. prof. Kwiatkowskiego T. J. Zarząd.

— * Sodalicia Pań Miejskich w Poznaniu zawiadamia swych członków, że biorze oficjalnie udział w X. Zjeździe Katolickim i prosi, aby panie sodealiskie tak w nabożeństwie jak i w obradach uczestniczyć zechciały. W pochodzie weźmiemy udział ze sztafardem. Zbiórka do niego o godz. 13 przy Włach Wazów (przed Uniwersytetem).

— * Całodzienna adoracja. W piątek, 6 bm. przypada w kościele pod wezw. Najśw. Serca Jezusowego na Jeżycach całodzienna adoracja. Początek o godz. 6, msza św. uroczysta o godz. 8, o godz. 19 odśpiewanie ostatnich 2 godzin do Serca Jezusowego, następnie kazanie, procesja i błogosławieństwo.

— * Koło Śpiewackie Polskie zał. 1885 r. Sympatykom i członkom Koła naszego donosimy, iż w przyszłą niedzielę, dnia 8 bm. urządzamy w Ogródzie Zoologicznym gry towarzyskie o cenne nagrody, przepłatane występami chóru naszego. Kto nam życzyliwy i pragnie godziwej rozrywki, zapraszamy serdecznie w niedzielę do Ogródki Zwierzynicy. Zarząd.

— * Z Tow. Młodych Przemysłowców. Członkowie, którzy wpłacili składkę na zjazd rzemieślniczy, a chcą brać udział w pochodzie lub zjeździe, mogą odebrać oznaki u St. Malińskiego przy ul. św. Wojciecha 2a każdego czasu, a od soboty począwszy od godz. 3 popoł. w biurze zjazdu w Domu Rzemieślniczym.

— * Stowarzyszenia parafji św. Trójcy w Dębcu urządzają dnia 8 bm. w ogrodzie p. Tritta w Dębcu wielką zabawę latową. Dochód przeznaczają się na budowę nowego kościoła w Dębcu. Początek o godz. 15. Program zabawy jest urozmaicony i obfity w szereg atrakcyj. Ze względu na szlachetny cel, parafianie wezmą niewątpliwie gremjalny udział w tej imprezie, by w ten sposób przyczynić się do powstania w Dębcu nowego kościoła parafjalnego, którego brak bardzo się odczuwa.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * W związku z aresztowaniami komunistów na gruncie poznańskim w ostatnim czasie ujawniono pewne szczegóły roboty komunistycznej, które doprowadziły do dalszych rewizji domowych i aresztowań. W ciągu dnia wczorajszego w czasie rewizji domowych przytrzymano kilkunastu komunistów, przeciw którym przeprowadza się jeszcze dochodzenia. (k)

KRONIKA WYPADKÓW

— * Wybuch gazu. Wczoraj o godzinie 23 nastąpił z nieustalonych naraż przyczyn eksplozja gazu świetlnego w dwóch mieszkaniach paleniskach, którei ozdobił się pilony przy wejściu na Powś. Wystawę Krajową. Detonacja była bardzo silna. Obydwa paleniska na lewym pilonie uległy zniszczeniu. Znajdujący się w chwili wybuchu na gzymsie obok palenisk robotnik zatoczył się, lecz okaleczeń nie doznał. Silna detonacja zgromadziła wielu późniejszych przechodniów. (z)

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Miłość kozaka”.
Aurora: „Talizmus życia”.
Bajka: „Zemsta murzyna”.
Casino: „Skrzydła”.
Colosseum: „Pan wachmistrz na urlopie”.
Corso: „Bitwa morska przy wyspach Falklandzkich”.
Edison: „Uwiedziona kochanka”.
Kapitol: „Nad pięknym modrym Dunajem”.
Metropolis: „Biała księżna”.
Odeon: „Jach Rozkoszy”.
Renaissance: „Tajemnica Wschodu”.
Słońce: „Prawo młodości”.
Stylowe: „Titanic”.
Wilsona: „Dziewczę z huśtawki”.

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże i włamania.** W kościele OO. Franciszkanów skradziono p. Okoniewskiej Wandzie, zamiesz. ul. Patr. Jackowskiego 25, torebkę zawierającą zegarek damski i drobną kwotę pieniędzy. P. Gendaszkowi Antoniemu, zamiesz. przy Rynku Łazarskim 4, skradziono w tramwaju linii 4 portfel zawierający dowód osob., kartę tożsamości, legitymację Związku Oficerów i inne dokumenty. — P. Wille Oskar z Naramowic zgłosił kradzież 24 kur z kurnika. — P. Voigtowi Wilhelmowi, zamieszkałemu na Wesołem Miasteczku, skradziono z imprezy „Beczka Śmiechu” syrenę reklamową, wart. 800 zł. — P. Jaworskiej Klarze zamiesz. przy ul. Staroleckiej 88, skradziono z mieszkania 90 zł, 10 dolarów, złoty zegarek, obrączkę ślubną z napisem Ł. C. i portmonek z drobną kwotą pieniędzy. O kradzież tę podejrzewa się pewną cyganke. — P. Brzozowskiemu Zenonowi, zamiesz. przy Rybakach 26, skradziono płaszcz koloru siwego. — Za pomocą podrobionych kluczy włamali się nieznani złoczyńcy do mieszkania p. Tomelkowej Heleny i skradli koszulę wierzchnią, 4 kołnierzyki i zegarek damski. — W tramwaju linii 1 skradziono p. Gawrońskiemu Tomaszowi, zam. w Lublinie, portfel zawierający 25 zł i legitymację urzędniczą. — P. Gordonowi Johanowi, zamiesz. w Berlinie, skradziono na dworcu w Poznaniu portfel, zawierający 30 mk. niem. i różne zapiski. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Za kradzież.** Kiedy mistrz rzeźniczy Antoni Czerwiński z Lednogóry pod Południem wszedł jak zwykle do swej wędzarni, spostrzegł ku niemu zdziwieniu brak kilku szynek, wędzonych kiebas, gęsi, słoniny itd. Niewątpliwie do wędzarni zakradli się w nocy złodzieje — na co po obejrzeniu lokali wskazywały ślady. Mistrz Czerwiński miał nawet podejrzenie na niejakiego Tytusa Pietrzaka z Poznania i kiedy go po paru dniach spotkał na Tamie Garbarskiej, spowodował jego aresztowanie. Wczorajsza rozprawa sądowa istotnie wykazała winę Pietrzaka, którego zasądono na półtora roku więzienia. (z)

— * **Sprawa Machuty.** Dnia 14 bm. odbędzie się w sądzie okręgowym rozprawa przeciwko b. sekretarzowi gimn. im. Bergera Januszowi Machucie o sfałszowanie dokumentów i sprzeniewierzenie znacznej sumy pieniężnej. Machuta już raz był zasądzony na 2 lata więzienia z czego połowę darowano mu ze względu na amnestję. Niezadowolony jednak Machuta wniosł rewizję do Sądu Najwyższego w Warszawie który wyrok pierwszy uchylił i przekazał sprawę do ponownego rozpatrywania. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Zamiast piwa wypija lizol** 9-letnia córeczka p. Krügera w Chrostowie w pow. chodzieskim. Spragnione dziecko weszło do spiżarni, by napić się piwa domowego wyrobu. Dziewczę chwyciło jednak butelkę z lizolem i wyprowadziła ją. Zrozumiałe że po pewnej chwili odczuło ono skutki swej pomyłki i zaczęło krzyczeć, alarmując rodziców. Dla złagodzenia truciźny dano dziecku świeżego mleka i zalecono natychmiast lekarza, który wypompuwał truciżnę z żołądka. Wypadek ten niechaj będzie przestroga dla rodziców, by wszelkie szkodliwe dla organizmu ludzkiego środki przechowywali w odpowiednio ubezpieczonym miejscu. (um)

— * **Na dworcu w Gnieźnie** ujęto dwu bardzo głośno zachowujących się mężczyzn w stanie silnego podniecenia alkoholowego. Jednym z awanturujących się był zawieszony w urzędowaniu burmistrz miasta Golańczy, a drugim zamieszkały w Poznaniu przy Walech Zygmunt 10 p. Henryk G. (k)

— * **Wpadł pod pociąg na stacji kolejowej w Ostrowie** w czasie przetaczania wagonów 27-letni przetokowy Józef Górecki z Parczewa. Koła przejeżdżającego pociągu uciły nieszczęśliwemu lewą nogę w pobliżu podudzia, a prawa noga została połamana. Góreckiego przewieziono do lecznicy powiatowej w Ostrowie. (k)

— * **Utonął w Warszawie** w powiecie śremskim, w czasie kąpieli 18-letni Marjan Krzyżostaniak z Brodnicy, uczeń 7 klasy gimnazjum śremskiego. Złotek topielca nie zdołano jeszcze wylowić. (k)

— * **Utonął podczas kąpieli** w jeziorze Durowskim w powiecie wągrowieckim 15-letni uczeń szkolny Alojzy Gajewski z Wągrowca. Złotki topielca wydobyto w dzień po wypadku. (k)

— * **Podczas bójki w Wągrowcu** został poranny nożem robotnik Walenty Różański; przewieziono go do lecznicy powiatowej w Wągrowcu. Sprawę, znanego awanturnika Edmunda Śledczyka, oraz biorącego udział w bójce Kazimierza Dontkowskiego aresztowano i odtawiono do więzienia sądowego w Wągrowcu. (k)

— * **Pożar w Kunowie** w powiecie szamotulskim powstał w czasie młócenia zboża młocarką parową. Spalił się stóg żyta i młocarnia z elewatozem, łącznie wartości około 13 tys. zł. (k)

— * **Pożar w Kruszewie** w powiecie mogileńskim, wybuchł w majątku p. Alfreda Białkowskiego. Spalił się dom mieszkalny robotniczy, wartości około 26 tysięcy złotych, z czego zaledwie 10 tysięcy zł pokrywa ubezpieczenie. (k)

JARMARKI

— * **Pniewy.** W czwartek 12 bm. odbędzie się w Pniewach jarmark na konie,

bydło, towary kramarskie i produkty rolnicze.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Nowy Tomyśl.** (Spłoszenie świniokradów). W Kuślinie włamali się w tych dniach nieznani złoczyńcy do zabudowań rolnika Karola Drucha i zabili wieprza, wagi około 100 kgr. Spłoszeni przez domowników zbiegli, pozostawiając łup na miejscu. (k)

— * **Pleszew.** (Włamanie). W Pleszewie aresztowano w tych dniach pod zarzutem kradzieży z włamaniem, w mieszkaniu adwokata Konrada Kędzińskiego dokonanej, braci Mieczysława i Edwarda Radolników. W czasie kradzieży włamywacze zabrali garderobę i obuwie, łącznej wartości około 1500 zł. (k)

— (Kradzież roweru). Skradziono rower męski marki „Viktoria” nr. fabr. 809 691, własność murarza Jana Orzechowskiego z Pleszewa. (k)

RADJO

Programy radijofonijne

Piątek, dnia 6 września 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 12.50 komunikaty P. W. K.; godz. 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 not. giełdy pien., zboż.-towarowej i cen targ. Rzeźni miejsk.; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.35 pogadanka na temat nauki prawidłowego chodzenia po ulicach; godzina 16.45 transmisja z sali Rady miejskiej uroczystej Akademii ku czci gen. inwalidy Józefa Sowińskiego, Patrona Legii Inwalidów W. P., org. staraniem Zarządu Głównego Legii (transmisja z Warszawy); godzina 18.00 godzina dla miłośników muzyki poważnej. Wykonawcy: Władysław Witkowski (skrzypce), Jan Rakowski (altówka); program: 1. Halvorsen: Passacaglia na skrzypce i altówkę, 2. Locatelli: Sonata G-moll na skrzypce i fort., a) Largo, b) Allegretto moderato, 3. Nardini: Koncert f-moll na altówkę i fortepian, Allegro moderato — Andante — Allegretto, 4. Corelli-Leonard: La Fiola na skrzypce i fortepian; godz. 18.55 nadprogram; godz. 19.15 komunikaty Powszechnej Wystawy Krajowej; godz. 19.25 „Silva rerum”; godz. 19.50 kurs elem. języka ang. (wykł. dr. Arend, lektor U. P.); godz. 20.10 odczyt p. t. „Co czeka świat w przyszłości według przepowiedni” (wygł. p. Józef Stańczewski); godz. 20.30 transmisja koncertu symfonicznego z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.15 radiografja; godz. 22.45 muzyka taneczna z winiarni „Carlton”.

Warszawa (1395.7 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 13.00 komunikat meteorologiczny; godz. 15.20 „Przegląd wydawnictw periodycznych”; godz. 15.40 komunikat gospodarczy; godz. 16.00 „Kącik krótkofalowy” (Komunikat Klubu Radiolubowców); godz. 16.15 „Życie gwiazd” — wygł. dr. Feliks Burdecki; godz. 18.00 koncert popołudniowy. Muzyka Jana Straussa w wykonaniu orkiestry R. P. pod dyr. Józefa Ozińskiego; godz. 19.25 komunikaty rolniczy i meteorologiczny; godz. 20.05 odczyt p. t. „Co daje społeczeństwu Kasy Chorych” — wygł. dr. Franciszek Grodecki; godz. 20.30 koncert symfoniczny. Wykonawcy Orkiestra P. R. pod dyr. Zbigniewa Dymka i Janina Familier-Hepnerowa (fort.) 1. Z. Noskowski: Poemat symfoniczny „Step”, 2. Suk: Serenada Es-dur, 3. Grieg-Mottl: Suita „Cephale e Procris”, 4. C. Saint-Saens: Koncert fortepianowy g-moll; godz. 22.00 komunikaty.

Katowice (416 m) godz. 16.20 koncert gramofonowy; g. 19.20 odczyt p. t. „Bank Polski w latach 1828—1885” — cz. III; godzina 19.45—19.55 komunikaty sportowe; godz. 20.05 transmisja z Warszawy; godz. 20.30 transmisja z Warszawy; godz. 23.00 skrzynka pocztowa w języku francuskim.

SPORT

Hippika

— **Zawody konne,** organizuje we wrześniu Wielkopolski Kl. Jazdy Kon. Stanowią one będą zamknięcie serii zawodów organizowanych w roku 1929, z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej. Dzień I. — 21. 9.: konkurs „Otwarcia” nagroda — 900 zł., konkurs dla pań i panów cywilnych; dzień II. — 22. 9.: konkurs „Zwyczajny” nagroda — 1.200 zł., konkurs młodego pokolenia nagrody honorowe; dzień III. — 25. 9.: konkurs „Szybkości” nagroda — 800 zł., konkurs „Szybkości nagroda 1300 zł.; dzień IV. — 28. 9.: konkurs „Szybkości” nagroda 900 zł., konkurs „Parami” nagrody honorowe; dzień V. — 30. 9.: konkurs „Pożegnany” nagroda — 900 zł., konkurs „Zwycięzców” — nagroda honorowa, (przechodnia) P. Ignacego Paderewskiego.

Jesienny sezon wyścigów konnych rozpoczyna się w dniu 15 września i trwać będzie przez 5 dni — t. j. 19 — 22 — 26 i 29 września. Dziennie rozegranych będzie po 7 gonitw, jak zwykle odbędzie się gonitwa loteryjno - sprzedażna i włościańska. Największe gonitwy to Handicap — Wielkopolski z nagrodą 5.000 — oraz honorowa Resursy, oraz wielka gonitwa z przeszkodami wojskowa z nagrodą zł. 6.000, — obie gonitwy na dystansie ok. 6.400 m. Dotychczas zgłosili konie do gonitw: Ign. hr. Mielżyński 14 koni, por. Kwieciński 7 koni, 19 p. ul. 9 koni, L. J. bar. Kronenberg 7 koni, 9 p. Strzelców Konnych 8 koni, por. Bo-

biński 6 koni, dalsze liczne zgłoszenia koni napływają.

Wielkopolskie Towarzystwo Wyścigów Konnych pod przewodnictwem kierownictwem Prezesa Rady K. Zychlińskiego dołoży wszelkich starań aby jesienny sezon wyścigów konnych wypadł pod każdym względem dobrze.

Piłka nożna

Rozgrywki międzyokręgowe o mistrzostwo kl. A i wejście do Ligi rozpoczynają się za dwa tygodnie mniej więcej. Jakkolwiek w chwili obecnej nie we wszystkich okręgach wyłoniono mistrzów kl. A. tem niemniej program rozgrywek okresowych został już ustalony. Przedstawia się on następująco: 15 września: mistrz kl. A. Pomorze — Łódź, Kielce — Kraków, Lublin — Lwów, Brześć — Białystok; 22. 9.: Łódź — Warszawa, Poznań — Pomorze, Śląsk — Kielce, Białystok — Wilno; 29. 9.: Poznań — Łódź, Warszawa — Pomorze, Brześć — Śląsk, Lwów — Lublin, Wilno — Brześć; 6. 10.: Poznań — Warszawa, Łódź — Pomorze, Kraków — Kielce, Białystok — Brześć n. B.; 13. 10.: Warszawa — Łódź, Pomorze — Poznań, Kielce — Śląsk, Wilno — Białystok; 20. 10.: Łódź — Poznań, Pomorze — Warszawa, Śląsk — Kraków, Brześć — Wilno. Gospodarzami są kluby (mistrzowie) wymienieni na pierwszym miejscu.

„Cracovia” — „Warta”. W nadchodzącą niedzielę o godz. 16 ujrzymy znaną w całej Polsce drużynę „Cracovii” która przyjedzie do Poznania na spotkanie o mistrzostwo Ligi ZPN z tutejszą Wartą. Zawody powyższe wzbudziły w miejscowych kręgach sportowców zrozumiałe zainteresowanie, ponieważ obie drużyny są w doskonałej formie i należy się spodziewać ciekawej gry. Hasłem zatem całego poznańskiego świata sportowego będzie pojście na powyższy mecz. Przedsprzedaż biletów w firmie Camera i w sekretariacie Klubu Al. Marcinkowskiego 26 codziennie od godz. 10 do 12 i od 15 do 19, oraz w niedzielę od godz. 10 do 12.

Pływanie

„AZS” — „Warta” spotkanie międzyklubowe odbędzie się w nadchodzącą niedzielę. W programie biegi pań i panów jakoteż skoki z trampoliny i wieży. W ramach tych zawodów odbędą się również biegi wewnętrznych mistrzostw A. Z. S. Zawody te zorganizowane przez sekcję pływacką AZS rozpoczynają się o godz. 15 na pływalni przy Drodze Dębińskiej. (wz)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na budowę kościoła w Sołaczcu: L i M. J. rata za wrzesień 15 zł; Haneczka J. rata za wrzesień 10 zł; razem z poprzednio pokwitowanymi 117 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: A. Z. 20 zł; Antonistwo Droszczowie, Poznań 15 zł; M. K. Środa 2 zł; Wiktoria Sadowska dla uczczenia imienia Stefana Madurówiczej z Kiekrza 20 zł, L. J. z podziękowaniem za wysłuchane prośby 10 zł; M. B. z prośbą o zdrowie dla całej rodziny 10 zł; razem z poprzednio pokwitowanymi 600.50 złotych.

Na głodujących rodaków na Wileńszczyźnie: Dnia 4. 9. wypłacono p. Szewdzkiemu 72 zł.

Na nowo złożono N. N. 1 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Drużyna Błękitna.** Wspólna wycieczka połączona z uroczajconami ćwiczeniami marszowymi i terenoznawstwem wyruszy dnia 7 bm. o godzinie 20 przez Kórnik do Środy. Mundury P. W. i czapki błękitne otrzymać można codziennie w godz. wieczorowych w kancelarii Dr. Bł. przy ul. Szmarzewskiego 2. Należy zabrać z sobą prowiant jednodniowy. Zbiórka na Jeżycach przy ul. Sienkiewicza, róg Kraszewskiego — w sobotę o godzinie 20. Mogą się zgłosić na wycieczkę osoby, mające zamiar wstąpić do Drużyny Błękitnej — **Tow. Sport „Jutrznia”.** Zebranie odbędzie się dnia 7 bm. o godz. 19 w lokalu p. G. wskiego przy ul. Gen. Kosińskiego nr. 17 a.

— **Tow. Czeladzi Szklarskich.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 7 bm. o godz. 20 w lokalu p. Piłkińskiego przy ul. Wrocławskiej 13.

— **Związek Chrześcijańskich Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handlowych Rzeczyp. Polskiej.** Zebranie miesięczne przypadające na dzień 7 bm. nie odbędzie się. Termin następnego zebrania podamy później.

— **Tow. b. Żołn. I. p. Strzel. Wielkop.** zwołuje zebranie na dzień 7 bm. o godzinie 20, na salce domu Królowej Jadwigi.

— **Związek Pomocników Tapicerów Dekoratorów.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 7 bm. w lokalu p. Pohla przy moście Bolesława Chrobrego.

— **Kółko śpiew. „Chopin”.** Dnia 8 bm. odbędzie się wycieczka familijna do ogrodu p. Kempa w Starolece. Program wielce urozmaicony. Wyjazd nastąpi o godz. 14 autobusem z Starego Rynku. Autobusy kursują w tym kierunku co pół godziny. Prócz tego nadmienia się, że natychmiast po przyjeździe, odbędzie się wspólna fotografia dla członków.

— **Zw. Inwalidów Cyw.** Zebranie odbędzie się w niedzielę 8 bm. o godz. 16 na sali p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2.

— **Tow. Hodowców Gołębi Pocztowych „Wesoła Nowina”.** Zebranie plenarne od-

będzie się dn. 8 bm. o godz. 10.30 w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16.

— **Sodalicia św. Piotra Klawera.** W poniedziałek, 9 bm., w doroczną uroczystość św. Piotra Klawera odbędzie się w kościele OO. Franciszkanów o godz. 7 msza św. w intencji członków Sodalicii i dobroczyńców. Tegoż dnia o godz. 19 uroczyste nabożeństwo misyjne z wystawieniem Najśw. Sakramentu i kazaniem, które wygłosi O. Rajner Gościński. Przyjaciół misyj afrykańskich uprasza się o liczny udział.

— **Kadra Żeglarska Ligi Morskiej 1 Rzecznej.** Roczne walne zebranie z powodu nieprzypięcia przepisowej ilości członków odłożone zostało na poniedziałek 9. bm. o godz. 19.30 u kol. M. Czechoskiego, Wielkie Garbary 8. Zaznaczamy, że na powyższym rocznym walnem zebraniu bez względu na ilość członków zapadające uchwały będą prawomocne.

— **Kółko śpiew. „Sobieski”.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 9 bm. o godz. 20 w salce p. Wróblewicz przy Chwali-szewie 68.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w czwartek, 5. bm. „Rigoletto”. W piątek, 6. bm. „Madame Pompadour” z p. Grabowską w tytułowej partii oraz z pp. Fontanówną, Bratkiewiczem, Sendekim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Latoszewski. W sobotę 7. b. m. „Halka” z pp. Marynowicz, Majem, Perkowiczem i Zatheyem, kapelmistrz p. Leszczyński. W niedzielę, 8. bm. opera Moniuszki „Hrabina”.

„Pan Twardowski”, balet Różyckiego ukaże się w środę 11. bm. Udział bierze cały zespół baletowy pod kierunkiem baletmistrza p. Statkiewicza z p. Jedyńską na czele. Kierunek muzyczny dyr. Wojciechowski. Nowa wspaniała wystawa art. mal. Jarockiego.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 86 ciesząc się stalem i niebysławem powodzeniem pyszna krotchwila Adama Grzymały Siedleckiego „Maman do wzięcia”. Rolę „Kici-Kici”, po powrocie do zdrowia, objęła pierwsza jej wykonawczyni p. Zofia Grabowska. Jutro raz jeszcze arcykomiczna krotchwila Wincen-tego Rapackiego „W czepku urodzony”. W sobotę i niedzielę wraca na afisz „Maman do wzięcia” w premierowej obsadzie.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś w czwartek po raz ostatni świetna farsa Hennequin’a i Veber’a p. t. „Kto kogo?” z gościnnym występem Antoniego Fertnera. Znakomity nasz gość, po ogromnych sukcesach, jakie odniósł w farsie „Kto kogo?..”, ukaże się w jeszcze jednej świetnej swej kreacji, w komedii St. Krzywoszewskiego p. t. „Panienka z dancingu”, której premiera odbędzie się jutro. W przedstawieniu tem weźmie udział cały zespół Teatru Nowego z p. H. Cieszkowską w roli tytułowej, oraz orkiestra jazzbandowa i liczni statysci. Piękną oprawę dekoracyjną przygotowuje się pod kierownictwem artysty dek. Al. Kobrynia.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19-ej min. 15, wielka rewja p. t. „Kulig”, o godz. 22 min. 15 pełna humoru „Jazda na Wystawę”. 120 osób na scenie — 800 kostjumów. Bilety wcześniej nabywać można w składzie cygar p. Zygarłowskiego, ul. Gwarna, narożnik ul. 27. Grudnia i w kasie teatralnej przy ul. Śniadeckich 12. dp 1586

Zygmunt Zawrocki artysta Opery, powrócił i rozpoczął lekcje śpiewu solowego. Metoda włoska. Poprawienie wadliwej emisji głosu. Przygotowanie do występów Operowych i estradowych. Dla nowostępujących próba głosu od 2—3. Wały Zygmunta Augusta 1. zw 18 640

Teatr Wielki

Dziś — „Rigoletto”, opera Verdiego. Piątek, 6. 9. „Madame Pompadour”, operetka Falla. Sobota, 7. 9. „Halka”, opera Moniuszki. Niedziela, 8. 9. „Hrabina”, opera Moniuszki. **Poniedziałek, 9. 9.** „Zemsta Nietoperza” opera komiczna Straussa. Początek o godzinie 20. Po rozpoczęciu przedstawienia nikł na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

Dziś — „Maman do wzięcia”. Piątek, 6. 9. „W czepku urodzony”. Sobota, 7. 9. „Maman do wzięcia”. Niedziela 8. 9. „Maman do wzięcia”. **Poniedziałek, 9. 9.** „Maman do wzięcia”. Początek o godzinie 20.

Teatr Nowy

Dziś — „Kto kogo...?” — gościnny występ Antoniego Fertnera. Piątek, 6. 9. „Panienka z dancingu” gościnny występ Antoniego Fertnera. Sobota, 7. 9. „Panienka z dancingu”, gościnny występ Antoniego Fertnera. Początek o godzinie 20.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19.15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig” — O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawę”. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K. Dwór Huggera, Restauracja PWK.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

PO ZGONIE BARCEWICZA

S. p. Stanisław Barcewicz, o którego zgonie donosiłem, był wielkim artystą, jednym z wielkich skrzypków europejskich. Liczył lat 71, lecz mimo podeszłego wieku pracował wytrwale, ostatnio już z rzadka tylko koncertując. Od lat najmłodszych zdradzał wybitne zdolności muzyczne. Był uczniem Apolinarego Kątskiego, później pracował w Moskwie u Lauba i Hrzimalego. Mając lat osiemnaście ukończył z odznaczeniem konserwatorium w Moskwie. Już wtedy znany był w muzycznych kołach jako świetny skrzypek wirtuoz. Z entuzjazmem wyrażał się o nim Czajkowski w sprawozdaniach z koncertów, na których występował młody skrzypek jako solista.

Koncerty zagraniczne dały Barcewiczowi długi szereg triumfów na estradach Berlina, Lipska, Paryża, Dreźnie, Chrystjanji, Petersburga i Moskwy. Osiedlony w Warszawie prowadził klasę skrzypcową w Konserwatorium Warszawskim. Przez dwadzieścia dwa lata był kapelmistrzem Opery Warszawskiej i honorowym solistą, aż po zatargu z władzami rosyjskimi zmuszony był to stanowisko opuścić. Objął wtedy dyrekturę konserwatorium, przetrwał na niej przez cały czas wojny, utrzymał i nie pozwolił na rozpadnięcie się zakładu w ciężkich chwilach. Za jego dyktury konserwatorium otrzymało nowy gmach z piękną salą koncertową. Takim oddał Barcewicz konserwatorium w ręce rządu polskiego za czasów prezydentury Paderewskiego, ale do ostatnie czasów pozostał profesorem klasy skrzypkowej, kształcąc dalej młode pokolenie skrzypków. Po śmierci Wieniawskiego był on największym pedagogiem w tym okresie.

W ostatnim czasie St. Barcewicz bardzo rzadko występował na estradzie. Występował niechętnie. Uważał, że minął już szczyt swojej sławy, twierdził, że publiczność entuzjazmuje się nowymi wielkościami odnosi się doń chłodno. Ci, którzy jednak słyszeli go w ostatnim czasie, mogli stwierdzić, że wiek późny nie wpłynął ujemnie na świetność jego gry, a zwłaszcza jego słynnego tonu, który był unikiem światowym co do potęgi i piękności. Pozostawił po sobie wspomnienie wielkiego artysty i zasłużonego muzyka polskiej pracownika. (mw)

NAUKA

Stopnie naukowe w Athenaeum rzymskiego. Z Warszawy piszą nam: Ministerstwo W. R. i O. P. uznało za równorzędne ze studiami na wydziałach teologicznych uniwersytetów polskich studia w Athenaeum seminarjów papieskich w Rzymie. Stopnie naukowe uzyskane w Athenaeum będą traktowane na równi ze stopniami pontyfikalnego uniwersytetu Gregorjańskiego i uniwersytetu Angelicum tzn. będą przez władze polskie nostryfikowane. Athenaeum, tak zwane „Apollinaris” od pałacu, w którym się mieści, jest wyższą uczelnią uniwersytecką, utrzymywaną w Rzymie przez Stolicę Apostolską. Prefektem uczelni jest biskup Serafini, sekretarzem św. Kongregacji dla soboru. (nk)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Pamiętki po Sobieskim w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Dywan wilanowski, który o mało nie powędrował zagranicę, przypomniał nam, że właśnie posiadany w Warszawie kilka cennych pamiątek po Janie III, świeżo odzyskanych z Rosji a wystawionych w kamienicy Baryczków na Starem Mieście. Są to po części dary papieża Inocencja XI i króla Ludwika XIV, przesłane Sobieskiemu po zwycięstwie wiedeńskim, a mianowicie płaszcz orderu św. Ducha, ustanowiony przez Henryka Walezjusza, króla Polski i Francji, bogato haftowany złotem i srebrem na czarnym aksamicie miecz honorowy papieski, kapelusz z wyobrażeniem św. Ducha nadto jest chorągiew turecka, zdobyta przez Jana III w bitwie pod Parkanami w pobliżu Wiednia, przez lat sto z górą przechowywana w Loreto, jako votum królewskie — oto najcenniejsze, jakie posiada Polska relikwie po zwycięskim królu Sobieskim. Pamiętki te w roku 1740 przeszły od Sobieskich do Radziwiłłów, którzy złożyli je w skarbcu nieświeżym. Po zajęciu Nieświeża przez wojska rosyjskie w r. 1813, zostały one skonfiskowane i wywiezione do Petersburga, skąd obecnie, w trzecie rocznicę urodzin Jana III wróciły do Polski. (pn)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Muzeum im. Reymonta istnieje w Skierniewicach. O jego rozwoju dowiadujemy się z „Ziemi” interesujących szczegółów. Muzeum to otrzymuje w rezultacie propagandowej pracy w darze monety i przeróżne przedmioty z dwóch ubiegłych wieków, fizjograficzne zbiory z obszaru powiatu, fotografie i liczne publikacje, dotyczące w jakikolwiek sposób terenu. Biblioteka muzealna otrzymała bardzo ciekawą ze względu regionalnych, rękopiśmienną „Kronikę Skierniewic” za lata 1867—1905; jest to pamiętnik po św. pam. D-rze Stanisławie Rybickim, lekarzu powiatowym i nadwornym przy zarządzie b. Dóbr Cesarskich b. Księstwa Łowickiego. Znajdują się w tej „Kronice” bardzo charakterystyczne i ciekawe szczegóły z życia postaci, bliskich dworu cesarskiego i społeczeństwa polskiego w dobie powstaniowej. (J. Mł.)

VARIA

Pismo czeskie o P. W. K. W ostatnim numerze „Salonu” luksusowo wydawanego miesięcznika wychodzącego w Pradze, ukazał się artykuł dziennikarza literata poznańskiego p. Hilarego Majkowskiego o Powszechnej Wystawie Krajowej. Artykuł przełożył p. J. Z. Svoboda p. t. Vseobecna Celostatni Vystava v Poznani. Zdobi go kilka zdjęć fotograficznych oraz 2 interesujące rysunki fragmentów Wystawy artystycznej Zygmunta Szpingera. (vz)

Czasopisma japońskie. Wśród periodycznych wydawnictw japońskich bardzo znaczny procent stanowią czasopisma dla dzieci i młodzieży. Pod tym względem Japonia zajmuje wprost wyjątkowe stanowisko wśród wszystkich narodów świata. Na ogólną liczbę 600 czasopism, wychodzących w Japonii, sto jest poświęconych dzieciom. Politycznych czasopism liczy Japonia — 72, literackich — 78, handlowo — ekonomicznych — 40. Wychowaniu poświęcone jest 45 czasopism, techniczne — 41, językoznawstwo — 22, rolnictwo — 19, naukom prawniczym — 16, religii — 14, sztukom pięknym — 12, teatrowi — 9, muzyce — 8. (j. k.)

SEZON W KRAKOWIE OTWARTY

Z Krakowa piszą nam:

Nowy sezon teatru miejskiego pod dyktando Teofila Trzcńskiego i E. Bujańskiego, zaczął się „Samuelem Zborowskim” Ferdynanda Goetla z udziałem Junoszy - Stepowskiego jako Stefana Batorego. Personel jest tym razem zaangażowany w sposób nieco odmienny niż zwykle, dzieli się mianowicie na aktorów pozyskanych na stałe (17 pań i 18 panów) oraz na zaangażowanych „okresowo” t. j. do pewnych sztuk, które będą grali i reżyserowali. Do nich należą: Junosza-Stepowski, Jaracz i b. reżyser krakowski Jednowski. Poza tem występy gościnne odbędą Ludwik Solksi i Stanisław Stanisławski z teatrów szymańskich.

Angażowanie „okresowe” ma to na celu, aby do ważnych sztuk mieć bardzo wybitnych artystów, których na stałe pozyskać niepodobna bądź ze względu na budżet, bądź z innych powodów. W ten sposób główne premjery sezonu będą miały obsadę pierwszorzędną w głównych rolach a budżet nie będzie na stałe obciążony takim wkładem, którego by nie wytrzymał.

Wymaga to oczywiście doskonale obmyślanego i drobiazgowo wyczyszczonego planu repertoaru, czyli praca organizacyjna jest przytem niemała, ale się artystycznie opłaca. Dyr. Trzcński ogłosił też repertuar na pierwszą połowę sezonu, obejmujący siedm premier polskich i 7 premier lub wznowień obcych. Polskie przedstawiają jak następuje: „Samuel Zborowski” Goetla, „Adwokat i róża” Szaniawskiego, „Wiatr od pół” Wiśniowskiego, „Walka” Krzywoszewskiego, „Maman do wzięcia” Siedleckiego, „Rozum i głupstwo” Perzyńskiego oraz jedna, niewybrana jeszcze, z ostatnich sztuk Kiedrzyńskiego. Nowości obce są: „Wielki kram”, Bernarda Shawa, „Azais” Verneula, „Pan Brotonneau” Caillaveta i de Flersa, „Artyści” Hopkinsa, „Annie Christie” O'Neill, „Mysz kościelna” Fodora i „Niezłomna żona” Maughama. Poza tem wznowione będą dzieła następujące: „Kordjan”, „Horsztyński”, „Maria Stuart” (Słowacki), „Śluby panieńskie” i „Przyjaciele” (Fredro), „Wasy i peruka” (Korzeniowski), „Wiele hałasu o nic” (Szekspir), „Tartuffe” (Moliere), „Antygona” (Sofokles).

Pierwsze przedstawienie odniosło poważny sukces, tak że stało się pomyslną zapowiedzią sezonu.

T. K.

„NA ZACHODNIM FRONCIE NIC NOWEGO”

Berlin, 3 września.

„Poległ w październiku 1918 r., w dniu, w którym tak spokojnie i cicho było na całym froncie, że komunikat wojenny ograniczył się tylko do zdania, że na Zachodzie nie zaszło nic nowego.

Padł ku przodowi i leżał jak śpiący na ziemi. Kiedy go obrócono widocznym było, że nie musiał się długo męczyć; — oblicze jego miało tak spokojny wyraz, jakgdyby był prawie zadowolony, że tak poszło.”

Temi słowy kończy się książka i los bohatera, który poprzednio spisuje swe przeżycia. Tragizm tytułu i finału wynika z porównania intencji komunikatu z olbrzymią treścią całej książki i losami jej bohatera. Niemniej komunikat mimo tej śmierci nie zauważył niczego, co było godnym publicznego meldunku.

Dzieło autora, który występuje jako Erich Maria Remarque*, poświęcone jest przeżyciom żołnierza niemieckiego na froncie zachodnim od wybuchu wojny do jej ostatnich drgnień jesienią 1918 r. Dzięki formie przedstawienia zaliczające się do literatury pięknej jest zarazem wszechstronną syntezą i krytyką instytucji wojny. Trudno o bardziej dosadną. To też dokoła tej książki, o której dzisiaj w Niemczech i poza ich granicami głośno, rozpełtała się burza polemiki, w której po jednej stronie stanęła prasa lewicowa i pacyfizująca, po drugiej prasa niemiecko-narodowa. Polemika ta jest zagadnieniem samem dla siebie; być może, że i o niej jeszcze kiedyś wspomniemy, narazie zaś parę słów o samej książce.

Książka Remarque'a (wymieniana jako kandydatka do nagrody Nobla) składa się z dwu zupełnie wyraźnych wątków. Jednym z nich są stany psychiczne młodego niespełna dwudziestoletniego chłopaka, który z ławy szkolnej poszedł jako ochotnik do woj-ska. Ta część książki wyraża się prze-ważnie w postaci subiektywnych wy-nurzeń bohatera. Drugą część książki stanowią opisy zdarzeń na froncie i poza frontem, mające dać łącznie pełny obraz wojny, w której nie brali udziału jedynie tylko nieletni chłopcy.

Otóż ci ośmnastoletni ruszyli na wojnę w tym etapie życia, w którym nie zostawiali w kraju ani zawodu, ani żony i dzieci. „My... mamy tylko naszych rodziców, a niektórzy i dziewczynę. To niewiele — gdyż w naszych latach wpływ rodziców jest najslabszy, a dziewczęta jeszcze nas nie opowiadają” (str. 25). Wyszli więc spleceni z resztą społeczeństwa takimi więzami. Na wojnę szli jak na przed-sięwzięcie bohaterskie. Pierwsze roz-czarowanie nastąpiło w kasarni, kie-dy się przekonali, że do bohaterstwa zostają przygotowani tak jak konie cyrkowe (str. 28). A potem przyszedł front, który zabił całą młodzież. „Nie jesteśmy już młodzieżą. Nie chcemy zdobywać świata. Jesteśmy ludźmi u-ciekającymi. Uciekamy przed sobą. Przed naszym życiem. Mielśmy lat osiemnaście i zaczęliśmy kochać świat i życie i musieliśmy zacząć w to strze-lać. Pierwszy granat, który uderzył, trafił w nasze serce. Odcieci jesteśmy od życia czynnego, od pięcia się do po-stępu. Już w to nie wierzymy; wierzy-my w wojnę” (str. 91).

Ale wojna nie składa się z samych bitew. Obok gorących dni frontowych są i rzadkie dni pozafrontowe, dni wypoczynku. Cóż wtedy? Wtedy „u-kładamy się na ziemi, by grać w kar-ty. To bowiem umiemy: grać w kar-ty, kłąć i prowadzić wojnę. Nie za wie-le na lat dwadzieścia — za wiele na lat dwadzieścia” (str. 92).

I tak przeplata się wojna między temi dwoma motywami: „Jestem mło-dy, mam lat dwadzieścia; ale nie znam z życia niczego innego, jak zwątpienie, śmierć, lęk i splecenie się najgłębszych powierzchowności z od-mętami cierpienia... Wiedza nasza o życiu ogranicza się do śmierci. Co potem ma nastąpić? Co ma z nas je-szcze być?” (str. 260/1).

Ten refren powtarza się ciągle, a odpowiedź wypadła najbardziej pesy-mistycznie: „Jesteśmy opuszczeni jak dzieci, a doświadczeni jak starzy ludzie, jesteśmy nieokrzesani i

*) „Im Westen nichts Neues”. 726 bis 750 Tausend. 1929, Im Tropyäen-Verlag, Berlin, str. 288.

smutni i powierzchowni — sądzę je-steśmy zgubieni” (str. 125—6).

Jedynym jasnym punktem w tem morzu cierpienia i zwątpienia staje się uczucie przyjaźni i koleżeństwa. Już z kasarni wynieśli poczucie wspól-noty na froncie, wykształciła się ona jeszcze bardziej znajdując wyraz w tem, co najlepszego stworzyła wojna: w koleżeństwie (str. 32). W jednej ze scen siedzi bohater książki wraz ze swym przyjacielem czterdziestoletnim Stanisławem Kaczyńskim. „I tak sie-dzimy naprzeciw siebie, ja i Kat... we środku nocy. Nie mówimy ze sobą, ale jesteśmy dla siebie tak pełni wzajemnie serdecznych względów, że są-dzę, że i zakochani nie mogliby być więcej. Jesteśmy dwojgiem ludzi, dwie-ma drobnymi iskierkami życia, a tam na zewnątrz jest noc i pole śmier-ci” (str. 98).

Ten pierwszy motyw książki znaj-duje swój wyraz i w krótkim kilku-wierszowym przedśłowiu autora: Książka ta „chce pouczyć o pokoleniu, które rozbiła wojna, nawet jeśli nie którzy uszli granatom”.

Ale to nie wszystko, poza tem ca-ła epopeja wojny. Pozornie w formie pamiętnika spisywanego z dnia na dzień, pamiętnika, którego typ znamy z wielu publikacji polskich i obcych. Ale tylko pozornie. Bo gdy się temu pamiętnikowi lepiej przypatrzymy, gdy poszczególnie sceny rozpiszemy na kartki, przekonamy się, że przedsta-wione zostały bez powtarzań, nieunik-nionych w faktycznym pamiętniku, w postaci barwnych opisów wszystkie najistotniejsze momenty wojny. Rzucono zaś ich obraz na kanwę arty-stycznej konstrukcji nie polegającej tylko na elementach następstwa cza-sowego. A więc książka n. p. zaczyna się od sceny zebrania resztek ocalałej kompanii przy kuchni kompanijnej i dopiero potem dowiadujemy się o cze-sniejszych przeżyciach bohatera. Być może, że to wszystko autor przeżył, ale to inna sprawa.

Rozpisawszy książkę na kartki mo-znaby ułożyć z niej takie części: wy-szkolenie z piekłem kasarni i podofi-cerów, front z różnymi typami walki, a więc ogień huraganowy, walka na bagnety, śmierć bliżej poznanych i dal-szych żołnierzy, urlop z frontu, szpi-tal, obóz jeńców wojennych itd. itd. Jest tu jednym słowem rzeczowa ca-łość bez powtarzań się, której nie wy-krzeszemy, gdybyśmy za materiał wzięli jakiś faktyczny pamiętnik, opi-sujący przeżycia z dnia na dzień.

Typowość poszczególnych zjawisk wojennych została tak świetnie u-chwycona, że niejednen z byłych żoł-nierzy, gdyby pisał swój własny pa-miętnik, mógłby niejedną ze scen przedstawionych przez autora prze-nieść bez zmian, poza skreśleniem na-zwisk, do własnych przeżyć.

W kreśleniu tych poszczególnych etapów wojny łączy się talent artysty z realizmem „rzeczoznawcy”. Takie sceny, jak przy kuchni kompanijnej, gdy niedobita resztką kompanii spie-ra się z kucharzem o wydanie pro-wiantu, który pobrał dla kompanii w pełnym składzie — udowadniając, że pobrał go przecież nie dla 150 ludzi, tylko dla drugiej kompanii, a oni, choć ich tylko 80 („reszty dzisiaj nie będziez prowiantować! Lazaret polo-woy i wspólny grób”) to przecież wła-snie druga kompanja — pozostawiają okrutne wrażenie. A chodzenie koło butów umierającego kolegi, ażeby u-przedzić sanitariusza, a scena z mat-ką, przed którą przysięga się, że syn się nie męczył, choć wiadomo, że ko-nał bez końca... Niewątpliwie pa-trząc na dzieło Remarque'a stoimy w obliczu poważnego faktu w dziejach historii kultury.

Dr. Z. Wojciechowski.

PISMA NADESŁANE

„Przewodnik Pielęgniarski”. Dodatek do „Nowin Psychjatrycznych”. Zeszyt 1929, III—IV. Treść: J. Medem: „Organi-zacja pracy dla psychicznie chorych w zakładzie”. — Dr. Z. Tustanowski: „Naj-częściej występujące objawy chorób psy-chicznych”. — M. J. J. J.: „Utrata przyto-tności”. — Dr. Z. Tustanowski: „Odleż-ny”. — Br. Jesionowski: „O kąpieniu psy-chicznie chorego”. — Streszczenia. Al. Piotrowski: „Wpływ wysoku na umysł i wolę oraz na życie moralne człowieka” (Świt 1929, luty) — streszczi dr. W. Gorz-kowski. — Wiadomości.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Nowe udogodnienie dla publiczności

Dyrekcja P. W. K. informuje, że z dniem 1 września z powodu wcześniej zapadającego zmroku, pawilony wystawowe zamykają się o godz. 18, zaś celem umożliwienia szerokim warstwom zwiedzania wystawy obniżono od dnia dzisiejszego wstęp od godz. 16 do 1 złotego. W ten sposób niejedyn, mniej zamożny obywatel, będzie mógł zwiedzać tanio wystawę po dwie godziny dziennie, od 14 do 16.

Wrażenia Francuza z Wystawy

Znany pisarz francuski pan Ludwik Gillot w ten sposób ujmuje w „Illustration” wrażenia z wystawy: „W cudownej historii zmartwychwstania Polski, wystawa poznańska jest doniosłym krokiem. Bez przesady trzeba przyznać, że jest ona zdarzeniem europejskim.

Młoda republika święci w tym roku dziesięciolecie zmartwychwstania, równocześnie wykazuje tym, którzy powątpiewali, czy będzie umiała wyzyskać swą niepodległość, że w krótkim czasie potrafiła złączyć w całość rozdartą na trzy części ojczyznę co zrobiła w trudnych warunkach. Przed dziewięć laty armia czerwona szła na Warszawę. Kiedy się myśli o tych wysiłkach i trudnościach, zdawałoby się nieprzezwyciężonych, zdumieni jesteśmy rezultatem dziesięcioletniej pracy. Polska wykazując nam swą działalność, zadaje kłam sceptykowi, ogłasza swój bilans i zaświadcza wobec całego świata, że zasługuje na zaufanie, jakim ją darzą państwa europejskie. — Poznaniowi, jako dawnej stolicy Polski, gdzie się znajdują groby dwóch pierwszych królów, należała się palma pierwszeństwa i zasługa inicjatywy. Prezydent miasta pan Cyryl Ratajski jest człowiekiem czynu, pełnym temperamentu i inicjatywy, nie lęka się odpowiedzialności za swe poczynania — jest wzorem przełożonego. Trzyma swoje miasto silnie w dłoni, aniżeli pan Herriot trzyma Lyon. Zasługą energicznych władz miejskich jest, że doroczny targ poznański zamienili w manifestację narodową, w święto całej Polski. W niespełna dwa lata, bez cudzej pomocy, ukończono to wielkie dzieło.

Dziesięć tysięcy robotników pod kierownictwem zdolnych architektów wybudowało setki pawilonów, a co najwięcej zdumiewa, pomimo katastrofalnej zimy wszystko było wykończzone na dzień otwarcia, co jest wyjątkiem w historii wystaw światowych. Każdy pracownik uważał sobie za punkt honoru wykończyć dzieło pamiątkowe odródnienia Polski co do minuty i tak się też stało.

Tereny wystawy, bardzo rozległe, zajmują mniej więcej tę samą przestrzeń, co wystawa w Wembley; mosty drewniane rzucone ponad ulicami łączą dzielnice wystawowe. W pierwszej dzielnicy głównym wystawcą jest rząd, rozległy pałac rządowy w stylu Odrodzenia, przeznaczony po wystawie dla uniwersytetu, tak samo pałac sztuki, gdzie mieszczą się arcydzieła Kossaka, Matejki, Fałata, Wyspiańskiego, przeznaczony dla działu medycznego uniwersytetu.

Przez całe dwa dni podziwiałem wysiłek całego kraju. — Widzimy tam przeróżne gałęzie przemysłu, od produktów rolnych do manufaktury, od kopalń węgla do wyrobów metalurgicznych. Maszyny, narzędzia, elektryczność, rzemiosła zajmują całe oddziały. Nie wchodzę w to, czy znalazłoby się wśród eksponatów coś bardzo oryginalnego, ale też to nie jest celem, rzuca się za to w oczy szalony postęp, widzimy, że Polska powetowała czas stracony i stanęła na równi z nowocześniejszymi narodami. Widzimy, że stwarza samowystarczalność, buduje własne maszyny, własne statki, własne lokomotywy i wagony — rozwija własne lotnictwo na szeroką skalę, przez co rozszerza i uzupełnia niedostateczną sieć połączeń terytorjalnych. Ci, którzy doceniają potęgę bogactwa, owa siłę każdego narodu, nie zapominają, że to, co wystawiono, wprawia w podziw.

Polska ma nieprzebrane źródła dochodu, ma kopalnie metali, węgla, ma żelazo, naftę i umie swe bogactwo wyzyskać. Polska pracuje. prezjd. R. p. l. e. j.

Mościłki jest chemikiem. Odczuwa się, że kraj jest w pełni rozwoju, że ma przed sobą świetną przyszłość. Liczą się z Polską, jako z mocarstwem, co budzi zaufanie wśród jej przyjaciół, a daje do myślenia innym.

Byłbym zapominał o największym i najpiękniejszym bogactwie kraju, o bogactwie rolniczym, o lasach, o pszenicy, o przebogatych plonach. Pawilon rolniczy to jeden z najciekawszych pawilonów, z rozlicznymi próbami zbóż i nasion. A dalej te olbrzymie plugi, których u nas nie widzimy, plugi, które przeorują od razu dziesięć skib, olbrzymie podobne do tych, które używają w Far West w Kanadzie. Polska zawdzięcza bogactwu rolnemu, że przetrwała czasy rozbiorów i kataklizmy wojenne. Nie bez rozrzewnienia przyglądałem się sztuce ludowej, barwnym tkaninom, wycinankom, szopce, starym lalkom i zabawkom przypominającym miśterja średniowiecza. Może po raz ostatni oglądamy te rozliczne drobiazgi związane z życiem codziennym, za lat dziesięć lub dwadzieścia, może będą już tylko w muzeach, jako okaz potrzebne profesorom i uczonym do badań etnograficznych. Uderza duch, uwydatniający się w całej wystawie, ta proklamacja istnienia, która mówi do nas na każdym kroku: „pracuję, więc jestem”.

Obszerne statystyki, wykresy i mapy dają nam wyczerpujący pogląd na rozwój portu, szkolnictwo, stosunek mniejszości narodowych, sprawy wychodźstwa, rozwój przemysłowy. Radziłbym panu Mac Donaldowi zwrócić na wystawie pawilony z wykresami, dotyczącymi się Gdańska i korytarza i zasięgnąć wiarygodnych informacji.

Wystawa jest przede wszystkim szkołą wychowania narodowego. Przez te dwa dni, które spędziłem na wystawie, zwiedziło ją przeszło dwadzieścia tysięcy dzieci z wszystkich stron Polski. Jak niezatartym wspomnieniem pozostanie w tych młodych duszykach wrażenie wystawy i Poznania. Ile się tutaj nauczyło, ile ukończenia do Polski zawiozą ze sobą do domów i wiosek rodzinnych.

W młodym pokoleniu przyszłość narodu, a pamiętajmy, że Polsce przybywa co roku pięćset tysięcy dzieci. To też kiedy marszałka Focha pytano po powrocie z Polski, co mu najwięcej zaimponowało, odrzekł „trzy kilometry dzieci, które tworzyły szpalier podczas wjazdu jego do Polski.

Entuzjazm Francuza niechaj rozgrzeje tych, którzy dotąd wystawy nie zwiedzili”.

„Książka z obrazkami” o naszym skarbie

Gdy kustosz F. Pohorecki opisał tak kompetentnie „Dyplomację dawnej Polski”, wydawnictwo działu historycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, należy się słów parę analogicznemu wydawnictwu Ministerstwa Skarbu. Jak i „Dyplomacja dawnej Polski” jest to wydawnictwo in 4-to, nosi zaś następujący tytuł: „Dział staropolski. Ministerjum Skarbu na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu, 1929. Cz. I: Rachunki skarbowe dawnej Rzeczypospolitej Polskiej, Cz. II: Skarb w państwach polskich XIX-go wieku. Opracował Józef Siemieński”. Wydawnictwo liczy 92 paginowanych stron; w Pałacu Rządowym, w biurze Min. Skarbu kosztuje egz. na papierze satynowanym 15 zł, bardziej zaś demokratyczny 10 zł. Jak i „Dyplomacja dawnej Polski” jest jedno z najbardziej udanych wydawnictw P. W. K.

Ułożone jest w ten sposób, że u góry, w jednej linii druku w postaci t. zw. żywej paginy podane są w krótkich zdaniach ciągnące się ze strony na stronę zasadnicze fakty z dziejów skarbowości polskiej. Poniżej zaś owej sentencji na obszarze całej strony mamy fotografie jednego z eksponatów ilustrującą właśnie ów fakt, czy np. kompleks faktów. A więc

strona 1, u góry napis: „Polska magna charta libertatum pochodzi z r. 1374” (toż po francusku). Poniżej zaś znajdujemy reprodukcję przywileju kozyckiego z wyjaśnieniem u dołu — dla tych, którym określenie „rok 1374” mogłoby być mało mówiące: „Przywilej kozycki, którym król zrzekł się nakładania podatków”. (Jedyna słaba strona tej podobizny, jak i niektórych innych to znaczy stopień pomniejszenia).

W ten sposób posuwamy się dalej. A więc na stronach 3—5 czytamy: „Wśród stałych dochodów przeważają wtedy wpływy z dóbr i z kopalń nad podatkami”, u dołu zaś, na str. 3 spotykamy podobiznę rachunków podskarbiowskich z r. 1393, na str. 4 Rachunki zarządcy klucza korczyńskiego z r. 1390 i Rachunki zarządcy klucza křakowskiego z r. 1393, na stronie zaś 5-tej Tygodniową wypłatę robocizny w żupach solnych bocheńskich (r. 1420). I tak posuwamy się dalej, epokę średniowiecza kończąc podobizną ustawy „nihil novi” według druku w statutach Łaskiego.

Posuwamy się w dobę nowożytną, u końca doby przedrozbiorowej studiując reorganizację skarbowości, zainaugurowaną reformą Czaroryskich („W r. 1764 urzędy podskarbińskie

zorganizowano w parlamentarne Komisje Skarbowe Koronną i Litewską i rozbudowano nowoczesnie sieć urzędów skarbowych. Zaczem działalność Komisji przekroczyła znacznie zakres administracji skarbowej. (W r. 1775 wszystkie ministerja podporządkowano królowi w nowo utworzonej parlamentarnej Radzie Nieustającej. Komisja Edukacyjna miała własne dochody z dóbr pojezuickich. W ustroju 3-go maja naczelną władzę sprawował król w Straży Praw”).

W części drugiej mamy ilustrację skarbowości Księstwa Warszawskiego, Królestwa Kongresowego, Rzeczypospolitej Krakowskiej, Rządu Narodowego 1863—4, na koniec takich przedsięwzięć jak np. „Skarb Narodowy” w Rapperswilu w Szwajcarii. W materiałach Księstwa Warszawskiego uderza znaczny procent wydatków wojskowych w ogóle budżetu. Wynoszą one 40 milionów na 67 milionów całego budżetu, zaczem taki wysiłek, jakim było wystawienie armji 94 tysięcznej w stosunku do 523.000 Wielkiej Armji liczonej bez Polaków. Słuszny jest też napis francuski pod podobizną tego eksponatu: „Il payait un impot de sang formidable”.

Wydawnictwo najpożyteczniejsze, trwała pamiątka nie tylko dla gości na P. W. K., ale poza tem cenny środek pomocy naukowej dla nauczania historii w szkołach.

Dr. Z. Wojciechowski.

Samochodem z Pragi

W dniu jutrzejszym przybywa na P. W. K. samochodem czterech redaktorów wielkiego czeskiego pisma „Venkov”.

Przyjazd wycieczki bułgarskiej

W dniu 10 września r. b. przybywa z Poznania do Katowic wycieczka bułgarska, w skład której wchodzi m. in. przedstawiciel bułgarskiej rady ministrów p. T. G. Wasiljew i prezydent stolicy Bułgarii Sofji p. Wazon. Obaj ci panowie przybywają z żonami, prócz tego przybywa generalny sekretarz ministerstwa przemysłu i handlu dyr. Sokołow, 12 przedstawicieli przemysłu i 7 dziennikarzy.

Dobry przykład

Rada administracyjna „Polminu” uchwaliła udzielić wszystkim urzędnikom centrali i oddziałów nadprogramowego trzy dniowego urlopu, oraz zwrot kosztów podróży i trzydniowego pobytu na P. W. K.

W Poznaniu, na P. W. K., bawi od wczoraj wycieczka przedstawicieli sfer urzędowych i gospodarczych Holandji.

fol. Fuchs - Schwengler

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Program kolonjalny

W jednym z ostatnich numerów naszego pisma zamieściliśmy na tem miejscu feljton poświęcony „polskiej myśli kolonjalnej”, jej uzasadnieniu i możliwościom urzeczywistnienia. Zwracając nam obecnie uwagę, że konkretnie sprawa zdobycia dla państwa własnych kolonij zamorskich wysunięta została w roku ubiegłym przez Ligę Morską i Rzeczna.

Wobec tego, że zdanie Ligi Morskiej, jako kompetentnej organizacji społecznej, traktowane być winno jako głos opinii publicznej, mającej swe źródło w naszych koniecznościach gospodarczych i emigracyjnych — nie wolno nam pominąć sposobności powtórzenia rezolucji, z jaką Liga wystąpiła, rok temu, do rządu. Rezolucja ta w chwili obecnej zyskuje na aktualności z uwagi na zbliżający się, a na r. 1931 przypadający termin rewizji podziału mandatów nad b. kolonjami niemieckimi.

Otóż Liga wotyka polskiej akcji kolonjalnej następujące cele:

1. wysunięcie roszczenia o 10 proc. „schedy” z tytułu spadku po b. kolonjach b. cesarstwa niemieckiego. Uzasadnienie powołuje się na fakt, iż przy zdobywaniu, utrzymywaniu i rozwoju swych kolonij — Niemcy posilkowały się pieniędzmi podatkowymi, czyli zarówno świadczeniami Bawarczyków, Saksończyków i t. d., jak i Polaków z Poznańskiego, Pomorza, czy Śląska; obszar zaś b. dzielnic pruskiej wynosił jedną dziesiątą Rzeszy przedwojennej. Poza tem Polacy narówni z Niemcami służyli w armii kolonjalnej. Stąd więc prawa Polski do części kolonij po-niemieckich.

2. Dążenie do współpracy gospodarczej na terenie n. p. kolonij francuskich pod formą kondominium gospodarczego.

3. Penetracja na terenach, na których są możliwości kolonizacji osadniczej, względnie eksploatacyjnej (Angola, Parana, ewtl. Peru).

I jeszcze jedno dorzucić musimy do poprzedniego naszego feljtonu: mówi się o stratach, jakie Niemcom przynosiły ich kolonie. Na te obiekty, na łamach „Przemysłu i Handlu” słusznie odpowiedział p. dr. W. Rośński, że największe straty, jakie ponosi możemy z tytułu naszej polityki emigracyjnej i kolonizacyjnej właśnie już oddawna ponosimy wskutek rozpraszania naszej emigracji, bezplanowej kolonizacji i oplacania haraczem obcym za sprowadzane produkty kolonjalne.

Krótkie informacje gospodarcze

— Doradca finansowy rządu polskiego p. Charles Devey przystąpił już do opracowywania raportu o stanie gospodarczym kraju w 3-cim kwartale br.

— Ludowy komisarz rolnictwa w Sowiach, licząc się z ogromnym niedostatkami lnu w przemyśle rosyjskim i w eksporcie lnu, podjął żywą inicjatywę, aby kultura lnu w ZSSR została widocznie podwyższona.

— Dla uświetnienia setnej rocznicy niepodległości Belgii urządzone zostaną w roku przyszłym dwie olbrzymie wystawy międzynarodowe w Liege, jako głównym ośrodkiem przemysłowym tego kraju, wystawa przemysłu, oraz w najbardziej handlowej Antwerpii reprezentowany będzie handel belgijski.

— Prasa podkreśla wielkie znaczenie ostatniego przemówienia francuskiego ministra rolnictwa, który oświadczył, iż tegoroczne zbiory we Francji osiągną przeszło 87 milj. q. wobec 76 500 000 q w r. 1928. Tegoroczna produkcja całkowicie pokryje wewnętrzną konsumpcję.

— Centralny Zw. Niemieckich Banków i bankierów oraz związek kas oszczędnościowych i kas Raiffeisena a także związek niemieckich stowarzyszeń rolniczych zwrócili się do Reichstagu z petycją o przywrócenie tajemnicy bankowej i o wprowadzenie odnoszących zmian do ustawodawstwa. Związek uzasadnia swą petycję tem, że przywróceniem tajemnicy bankowej przyczyni się do zgromadzenia kapitału wewnątrz kraju i zapobiegnie odpływowi zagranicę.

— W dniach 7 i 8 bm. odbędzie się w Warszawie kongres Międzynarodowego Związku Miast, w którego składzie znajdują się najwybitniejsi działacze samorządu całej Europy.

— W okręgu jasielskim w miejscowości Sadowice dowieziono się na głębokości 1073 m na złoża gazu, które dostarczają 240 m kw. na minutę.

Socjaliści

wobec problemu agrarnego

„Robotnik” w jednym z numerów sierpniowych w artykule p. t. „Upośledzenie drobnego rolnictwa” atakuje ostro pawilon Związków Ziemian na P. W. K. Nie zamierzamy tracić czasu na polemizowanie z wywodami nacechowanymi demagogią, obliczoną na kompletnie nieuświadomionego czytelnika.

Zresztą sam autor nie przywiązuje większej wagi do tej części artykułu, w której krytykuje pawilon. Musi on zresztą przyznać, że ziemiaństwo odniosło na P. W. K. wielki sukces, co, jak stwierdza, nie jest dziełem przypadku, lecz wynika stąd, że „większa własność stanowi potęgę gospodarczą”, kiedy natomiast poziom gospodarstw włościańskich jest bardzo niski. „Uboga chata, marny inwentarz chłopski, liche zboże, brak oszczędności, produkty sprzedawane za pół darmo — oto skutki dotychczasowych, czy to endeckich, czy sanacyjnych metod przebudowy ustroju rolnego i polityki agrarnej” — pisał „Robotnik”.

Pod tem twierdzeniem gotowi jesteśmy podpisać się pod warunkiem, że odpowiedzialność za fałszywą politykę rolną, którą „Robotnik” obok sanacji przypisuje „endecji”, przesunąć z obozu narodowego... na P. P. S. Wszak P. P. S. była i jest szermierzem radykalnej reformy rolniej. Nie darmo stale dolewała ona oliwy do ognia najskrajniejszych w tej dziedzinie pomysłów ustawodawczych wyrotowych stronnictw chłopskich. Dlatego też wszelkiego rodzaju zarzuty pod adresem twórców wadliwej polityki agrarnej powinien „Robotnik” skierować przede wszystkim pod swoim adresem.

Bardzo słusznie pisze dalej organ P. P. S., że dotychczasowe metody przebudowy naszego ustroju rolnego są specjalnie niebezpieczne dla pracowników fizycznych w folwarkach. „Jedną z największych bolączek naszej wsi” — czytamy we wspomnianym artykule — „jest fatalnie przeprowadzane osadnictwo robotnicze. Natrafia ono wszędzie na nieprzezwycięzone trudności finansowe. Osadzeni na roli robotnicy folwarczni, nie posiadając środków na zagospodarowanie się i zabudowanie otrzymanych działek, cierpią wszędzie niedostatek. Dochodzi do tego, że wielu z nich spogląda zawistnym okiem na los robotników rolnych w sąsiednich majątkach...”

„Jakże dalecy jesteśmy od realizacji tego, aby robotnicy, którzy tracą zarobek skutkiem parcelacji, otrzymywali własny zagon i jako niezależni wytwórcy znajdowali warunki bytu niegorsze niż te, jakie mieli poprzednio w charakterze robotników folwarcznych”.

Ze jest to tylko pobożne życzenie, udowadnia sam autor. Stwierdza on bowiem, że dzienne wynagrodzenie ordynariusza jest większe niż zarobek właściciela 30-hektarowego gospodarstwa. Jeżeli więc nawet w już istniejących warsztatach włościańskich, wzgl. zasobnych w środki wytwórczości zarobki ich właścicieli są mniejsze od wynagrodzenia ordynariuszy, czyż można dziwić się, że niedostatecznie zaopatrzeni w kredyty osadnicy „spoglądają zawistnym okiem na los robotników rolnych w sąsiednich majątkach”.

Dla uzupełnienia wywodów publicysty „Robotnika” nie od rzeczy będzie wspomnieć, iż większa własność zatrudnia ponad 800 tysięcy pracowników fizycznych. A prezes R. N. O. Z. ks. K. Lubomirski powiedział podczas zjazdu ziemian z okazji PWK.: „Czujemy się na siłach i możemy zatrudnić daleko większą ilość robotników, gdyby konjunktura rolnicza umożliwiła nam silniejszą intensyfikację naszych warsztatów. Tu też widzielibyśmy rozwiązanie tego, co się nazywa kwestją agrarną”.

W konkluzji „Robotnik” stwierdza, iż „stosowane u nas metody uzdrawiania stosunków społeczno-gospodarczych wsi zawiodły na całej linii”. Tak jest istotnie, ale dla czego P. P. S. nie stoi na straży interesów robotników rolnych i proletariatu wiejskiego. Zwłaszcza, że zniszczenie folwarków musi doprowadzić do zmniejszenia wydajności ziemi, a tem samem zubożać wieś polską od góry do dołu.

Znawcy życia gospodarczego P. P.

S. widzą dokładnie błędy naszego ustawodawstwa agrarnego. Nie darmo jeden z wybitnych członków tego stronnictwa, używający pseudonimu Ignotus, pisał w socjalistycznym „Naprzodzie”, że „niska kultura chłopskiego elementu daje większej własności uzasadniony argument przeciw przeprowadzeniu na szeroką skalę reformy rolniej, a to w postaci groźby katastrofalnego cofnięcia się ogólnej wydajności ziemi”. Myśl p. Ignotusa rozwija poseł Diamand w „Naprzodzie”, powiadając, że „już sama reforma rolna zawiera problemat, którego rozwiązanie z punktu widzenia najbliższych lat przedstawia trudności niepokonalne. A i w zrozumieniu Ignotusa w pierwszym rzędzie zagadnień gospodarczych słusznie stoi powiększenie wydajności roli”.

Z oświadczeń tych widać, że znawcy życia gospodarczego w P. P. S. widzą niebezpieczeństwa, związane z wykonywaniem radykalnej reformy rolniej. Aczkolwiek w szeregach tego stronnictwa od czasu do czasu rozlegają się głosy, nawołujące do racjonalnego traktowania problemu agrarnego, jednak, ilekroć sprawa reformy rolniej znajduje się na forum parlamentarnym, Z. P. P. S., aby nie sprzeniewierzyć się socjalistycznemu tabu, jakim jest doktryna podziału dóbr, oraz ze względów taktycznych, mających na widoku przelicytowanie w demagogii agrarnej stronnictw chłopskich, popiera najbardziej radykalne pomysły ustawodawcze. Wówczas pp. Diamand et consortes nie mają nic do powiedzenia dla otrzeźwienia w swym stronnictwie licznych ignoratów i zapalczów. Takie stanowisko nie jest ani obywatelskie, ani logiczne i wcześniej, czy później zemści się na PPS. Nastąpi to wówczas, kiedy szerokie masy zorjentują się wreszcie, że PPS zapraszcza dla mrzonek, w które sama nie wierzy, najżywotniejsze interesy ogółu.

Aleksander Dowgiałło.

Z rynków nabiału

Sytuacja rynkowa w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym (28. 8. — 3. 9. 29 r.) pozostała nadal bardzo ożywiona.

Powodem tego jest od dłuższego czasu panująca susza, która spowodowała znaczne obniżenie się produkcji mleka i w niejednych okolicach wzbudza obawy o paszę zimową. Brak deszczu daje się dotkliwie odczuć zarówno w Europie, jak w krajach południowej półkuli ziemskiej, skutkiem czego w najbliższym czasie — o ile nie zajdzie nagła zmiana pogody — trzeba się liczyć z tendencją mocną.

Na rynku niemieckim z wyżej podanych powodów produkcja mleka, a tem samem dostawa masła nadal i to w szybkim tempie opadała. Ten objaw, oraz fakt, że niemieckie masło chwilowo na ogół nie jest wyborowe, zniewala importerów sprowadzać z zagranicy znacznie większe ilości masła, jednak wyłącznie pierwszego gatunku. Tem należy sobie tłumaczyć nową zwyżkę cen w ubiegły wtorek o dalsze 3 Rmk.

Obecne notowanie berlińskiej komisji brzmi jak następuje:

I gatunki Rmk. 177.—

II gatunki Rmk. 164.—

III gatunki Rmk. 148 za 50 kg. franco

stacja odbiorcza.

Więcej aktywności jeszcze okazuje rynek angielski, któremu brak znacznych dowozów masła z krajów południowych. Argentyna chwilowo nie wchodzi w grę, a zapowiedziane na wrzesień transporty z Nowej Zelandji i Australji wynoszą za ledwie 91.000 skrzyń.

To też importerzy angielscy interesują się w znacznej mierze masłem nadchodzącym z kontynentu w szczególności z Danji. Lecz skutkiem ogólnego zapotrzebowania podwyższono ceny na wszystkie gatunki. Z tej racji masło polskie notowano w dniu 31. 8. na oficjalnej towarowej giełdzie w Londynie sh. 146—158 per Ctw. loco Londyn.

Masło polskie ze względu na regularne dostawy zaprowadza się coraz lepiej na rynku angielskim i uzyskuje ceny od sh. 2 — sh. 4 powyżej notowania. Jest to dodatni objaw, który przy jakościowym polepszeniu się masła polskiego zapowiada nam niesłychany rozwój eksportu w kierunku rynku angielskiego.

W dniu 20. 8. 29 r. nadeszło statkiem „Warszawa” 2.051 beczek, w dniu 27. 8. 29 r. — 2.117 beczek. — (Sprawozdanie Zw. gospod. spółdzielni mleczarskich w Poznaniu).

IX TARGI WSCHODNIE

(T) Przed startem Targów Wschodnich. Za dwa dni już, t. j. 7 września br. Lwów po raz dziewiąty otworzy Targi Wschodnie. Jak co roku święto otwarcia Targów skupi dookoła siebie cały Lwów, da sposobność do zainicjowania jego żywotnych sił. Przygotowania do IX Targów Wschodnich są już na ukończeniu. Liczba zgłoszonych wystawców dotąd dosięga już przeszło 1.400 firm reprezentowanych bezpośrednio lub przez zastępców. W ten sposób tagoroczne Targi

Sfery rolnicze przeciwne rezerwowi zbożowemu

Wobec pojawienia się w niektórych organach prasowych wiadomości jakoby sfery rolnicze domagały się od rządu tworzenia rezerw zbożowych i przeprowadzenia w tym celu skupu zboża, dowiadujemy się od miarodajnych czynników rolniczych, że wiadomość ta nie odpowiada rzeczywistości.

Przeciwnie organizacje rolnicze domagają się zaprzestania prowadzenia handlu zbożem z funduszy państwowych przez instytucje państwowe wzgl. podlegające rządowi, a żądają ograniczenia tworzenia rezerw zbożowych wyłącznie do udzielania kredytów organizacjom konsumentów i do zakupu zboża przez wojsko.

Podkreślić należy, iż organizacje rolnicze miały możność dać wyraz temu zapatrywaniu już kilkakrotnie wobec czynników miarodajnych.

Poleca się łaskawej pamięci

Gazeta Bydgoska

w Bydgoszczy
ul. Jagiellońska 10

Wsch. pod względem obelśniania nie ustępują kampanjom z lat poprzednich. Szczególnie bogato zapowiada się dział rolniczy, który rozrasta się z każdym rokiem. Spodziewany jest wskutek tego znaczny zjazd ziemiaństwa i sfer rolniczych. Udział zagranicy będzie bardzo silny. Na czoło wybieje się niewątpliwie Japonia, poatem bardzo poważnie zaangażowana jest Austria i Czechosłowacja, Francja, Anglia, Danja, Ameryka i t. d. Zapowiedzianych już zostało kilkanaście zagranicznych wycieczek, które specjalnie przybywają do Lwowa na Targi. Wobec tych horoskopów, Lwów przygotowuje się do godnego powitania gości. Kończy się, prowadzone od kilku miesięcy uporządkowanie ulic. Uruchomione już zostały — jak wiadomo, tramwaje z miastą wprost na plac Targów Wschodnich. Zapowiedziane „święto miast polskich” uświetni niewątpliwie także i Targi Wsch. W związku z tem zaznaczyć się zapewne silny udział prowincji kresów wschodnich już w pierwszych dniach kampanji.

(T) Pośl japoński na otwarciu Targów. Pośl nadzwyczajny i minister pomocny Japonji Hajime Matsushima zapowiedział swój przyjazd do Lwowa na dzień 7 września celem wzięcia udziału w inauguracji IX Targów Wschodnich. Pośl japoński przybędzie w towarzysztwie sekretarza poselstwa p. Oda i pozostanie we Lwowie przez dwa dni. Celem zacieśnienia stosunków kulturalnych i gospodarczych ze społeczeństwem polskim, projektowane jest urządzenie dnia japońskiego z okazji grupy japońskiej na Targach Wschodnich. Dla ilustracji współczesnego życia Japonji, poselstwo sprowadziło specjalnie na ten cel kilka oryginalnych filmów japońskich, które będą wyświetlane na Targach.

Z ZAGRANICY

(z) Ceny mięsa w Austrii stale wzrastają. „Arbeiter Zeitung” donosi, iż ceny mięsa w Wiedniu poszły w ub. tygodniu znów w górę, ponieważ dowóz mięsa i bydła zagranicznego znacznie zmalał. — Wiedeń konsumuje obecnie o 40 proc. mniej mięsa niż w roku zeszłym. Okazuje się, że rolnictwo austriackie nie jest w stanie pokryć zapotrzebowania rynku. Rozporządzenie weterynaryjne musi być cofnięte a także musi być otwarta granica dla bydła i mięsa.

(z) Jesienne Targi Wiedeńskie. W tych dniach odbyło się otwarcie jesiennych Targów Wiedeńskich. Z okazji tej imprezy sekretarz wygłosił mowę, w której zaznaczył, że Targi Wiedeńskie są dowodem, iż Wiedeń pozostał nadal centrum światowego handlu i jak się należy spodziewać, pozostanie nim na zawsze. W ramach Targów otwarto wystawy specjalne, a mianowicie: austriacką wystawę rolniczą, wystawę egipską, brazylijską i południowo - afrykańską.

Mixin —
najlepszy i najtańszy
proszek mydlany

Dnia 2 b. m., zmarł długoletni członek Towarzystwa naszego, ś. p. rw 6694

Franciszek Mikołajski

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 6. 9. 1929, o godz. 5.30 po poł., z Zakładu Szpitala Miejskiego. O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

Wypadek 155.

W dniu 4 września 1929 r., o godz. 3 rano, zasnęła w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, teściowa, babcia i prababcia, ś. p.

z Aumüllerów

Elżbieta Albertyna Krawiecowa

I. voto Koczorowska

przeżywszy lat 79. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 7 b. m. o godz. 5, z kościoła omentarza parafjalnego na Jezycach, o czym donosi w smutku pogrążona rodzina.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci ukochanego, męża i ojca, ś. p.

Jana Nepomucena Witkowskiego

odprawi się zw 18650

msza św.

w sobotę, 7. września o godz. 8 w kościele parafjalnym w Główniej, o czym donosi żona z dziećmi.

W trzecią bolesną rocznicę śmierci męża mego, ś. p.

Józefa Sroczyńskiego

odprawi się

nabożeństwo żałobne

w sobotę, o godzinie 8, w kościele św. Wojciecha, o czym zawiadamia żona z rodziną.

Powrociłem

lekarz-dentysta **Dr. Baraniecki** zastępca

lekarza-dentysty **A. Perlińskiego** św. Marcin 18, I. Telef. 1313.

Dr. Szuberla

powrócił.

Z dniem 6 września wznawiam lekcję gry fortepianowej

Anna Rydlinska

pianistka dypl. naucz. muzyki zw 1868

Poznań, ulica Młyńska 13, II piętro, lewo.

Alwina Badurska, Piekary 8, I.

profesorka muzyki (gra fortepianowa i teoria).

Metodyka obecnej doby.

Honorarium umiarkowane. Dla niezamożnych — ulgi. Zgłoszenia pomiędzy 12—2 i 6—7.

zw 18614

Wyższa Szkoła Handlowa

w Królewcu w Pr. wschod.

rozpoczyna semestr szkolny 4 listopada 1929. Spis wykładowców i porządków egzaminowych na egzaminy dyplomowane oraz zawodowe egzaminy kupieckie otrzymać można bezpłatnie w administracji. nw 3605

Czytajcie

Zastępcy losów.

Zgłaszacie się tłumnie, gdyż nowym systemem sprzedaży ułatwiamy pracę, ofiarując nadto lepsze warunki, jak dotychczas. Oferujemy pisemnie do Tow. Reklam Międzynarodowej g. r. Rudolf Mosse, Kraków, Zybkiewicza 16 pod „Staty dochód Kr. 81“.

Tw 218

Dnia 3 września 1929 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec, brat, wuj, teść i dziadek, ś. p.

Wawrzyniec Dyzman

przeżywszy lat 57.

W ciężkim smutku pogrążona rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 6 b. m., o godz. 6 po poł., z domu żałoby przy ul. Górna Wilda 199, na cmentarz parafjalny w Dębcu.

Dziewięć miesięcy po zgonie swego męża, zasnęła w Panu, nagle, moja droga i kochana matka i siostra, ś. p.

Augustyna Brykczyńska

z domu Speer

przeżywszy lat 84. Pogrzeb odbędzie się w piątek, o godz. 4.30 po południu, z zakładu św. Józefa na stary cmentarz św. Marciński przy ul. Towarowej, o czym donosi

w ciężkim smutku pogrążona

Poznań, Hannover, Kilonja, dnia 3. 9. 29.

córka.

Wielce Szanownych naszych Odbiorców i Sympatyków zawiadamiamy, że dnia 5 września 1929 zabrała nam nieubłagana śmierć, ś. p.

Nikodema Lisewskiego

najlepszego Współpracownika i prawdziwego Przyjaciela. zw 18659

Polskie Zakłady Garbarskie S A w Krakowie

Skład fabryczny Poznań
Wielkie Garbary 20.

Władysław Komornicki

Hurtowny Skład Skór w Poznaniu
Wielkie Garbary 20.

ELEKTRYCZNE

REKLAMY

SWIETLNE

z oświetleniem żarówkowym

Samoczynne WŁĄCZNIKI silnikowe

dla reklam z oświetl. ruchomym

do 500 kontaktów

Wykonanie

TRWAŁE SOLIDNE
EFEKTOWNE

ZJEDN. PRZEDSIĘBIORSTWA ELEKTR.

INŻ. K. GAERTIG I S-KA. Sp. z o. o.

ulica Pocztowa 26 POZNAN Telefon 35-84 i 25-82

Rok założenia 1903

Liczne referencje, kosztorysy i projekty na żądanie.
Pw 3061-25.2

Zalety najdroższego mydła zagranicznego jak: świetne mydlenie się, oszczędność w użyciu, piękny zapach, absolutna nieszkodliwość dla skóry, jedno- czy w sobie mydło toaletowe

UNIVERSALNE po 1.25,— zł

z f-mą DROGERJA UNIVERSUM, POZNAN ul. Fr. Ratajczaka 38.

Do nabycia tylko w powyższej drogerji. Każdy nabywca entuzjazmem poleca je drugiemu!

Pw 3804-18,324

Kokosy i Manila

K. Kużaj

27 Grudnia 9

K.K.

P.

Skład stolarski

z urządzeniem i 3 pokojami z kuchnią, z meblami lub bez, w Gnieźnie w centrum miasta, na sprzedaż. — Zgłoszenia

Ganasieńska
Gniezno Rzeźnicka 4.
zw 18621

Poszukuje się akademika

(nauczyciela domowego) do lutego, celem przygotowania ucznia do 7 klasy gimnazjum mat.przr.w Bydgoszczy. Oferty pod „Akademik” do „PAR”, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 72.
Pw 4812-68,864

Przeciw chudości

żyć należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN”. W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmacnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów. 1 pudełko 6,— zł; 3 pudełka 15,— zł. Przy zapłacie zgóry wysyłka franco. Pw 3247 0.1100

DR. GEBHARD & SP. — GDAŃSK, ODDZ. 153a.

Jaja do picia,

Jaja świeże,

Jaja do pieczywa

oddają niżej cen targowych, towar pod gwarancją dobrego

SKŁADNICA JAJ

A. Binkowski
ul. Wielka 12. Tel. 5801.
zw 18658

OSTRZEŻENIE:

Chcąc nabyć proszku naszego wyrobu, należy przy kupnie akcentować i wyraźnie zadać oryginalnych proszków z „Kogutkiem” Gaseckiego, znanych od lat trzydziestu. Zwracajcie uwagę i odrzucajcie uporeczywie polecane naśladownictwa w podobnym do naszego opakowaniu. zw 5875

Parcele

w górnej części Wil-
dy sprzeda. Łaska-
we zgłoszenia Kurjer
zw 18646

Pożyczki

50 — 100000

poszukuje większe przedsiębiorstwo. Łask. zgłosz. Kurjer
zw 18647

Skład kolonialny

zaraz tanio do nabycia w do-
brem położeniu, z całkowitem
urządzeniem. Zgłoszenia u-
praszam skierować Gniezno,
Rzeźnicka 6, skład kolonialny.
nw 3666

Dobrze zaprowadzona

stolarnia

i fabryka obróbki drzewa z za-
pędem elektrycznym na sprze-
daż. Agenci nie pożądan. Oferty upraszam pod Tw 302 do ekspedycji Kurjera Pozn.

Długoletni fachowiec i wła-
ściciel mechanicznej pracowni
pończoch w Łodzi, chrześcija-
nin poszukuje

wspólnika

z kapitałem 50 tysięcy zł dla
przeniesienia i powiększenia
fabrykacji w Poznaniu. Bli-
szych wiadomości udzieli p.
R. Schiktanc, Poznań, Małec-
kiego 1. 6. zw 18644

CZEKOLADKI

tylko z firmy

WALERJA PATYK

Aleje Marcinkowskiego 6 (przy pocście).

Nowa mieszanka reklamowa**funt 6,00 zł**

Pw 4994-35, 94

z doskonałych codziennie świeżych
na miejscu robionych czekoladek.

Istn. lat 30.

Telef. 38-33.

**Dbajcie
o swoje zdrowie!**

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola“ (z marką „Kogut“) są stosowane przy chorobach: żołądka, kiszek, obstrukcji i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola“

są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym przeciwko nadmiernej otyłości.

Ostrzeżenie! Przy zakupie żądajcie oryginalnych „Szwajcarskich Ziół“ Gaseckiego z marką fabryczną „Kogut“ gdyż są już naśladownictwa w podobnym do naszego opakowaniu, a nie mających nic wspólnego ze „Szwajcarskimi Ziółkami“ naszego wyrobu. Cena za pud. 2,— złote. nw 10882**DZIEŃ SZCZĘŚCIA SIĘ ZBLIŻA!!!
ZŁ 750.000**każdy, kto nadeśle do Kolektury Loterii Państwowej Nr. 184 w Warszawie, ul. Nalewki 33, swoje imię, rok i miesiąc urodzenia, otrzyma los po cenie nominalnej do 5-ej klasy 19-ej Polskiej Państwowej Loterii, wybrany zupełnie bezinteresownie przez słynnego **Astrologa Szyllera - Szkolnika** na zasadzie obliczeń kabalistycznych i astrologii po uprzednim wpłaceniu do P. K. O. za nr. 16 301, lub też przekazem pocztowym należności za ćwierć losu 50 zł, pół losu 100 zł, trzy czwarte losu 150 zł, cały los 200 zł oraz na koszt pocztowy 75 gr. na list polecony. Życzącym wysyłamy za zaliczeniem po przysłaniu 5,— zł a conto losu. Losy wysyłamy natychmiast po otrzymaniu gotówki. Główna wygrana 750 000 złotych. Co drugi los wygrywał — Ciągnięcie odbędzie się od dnia 7 września do 9 października r. b. włącznie. O każdej wygranej i stawce zawiadamiamy natychmiast.**UWAGA!** Do każdego losu Kolektura dołącza podobiznę pana Szyllera - Szkolnika z własnoręcznym potwierdzeniem wybranego przezeń numeru. Ogłoszenie wyciąć i załączyć. Przyjmujemy również już zamówienia do I-ej klasy następnej Loterii. Cena: ¼ losu — 10 zł, ½ losu 20 zł, ¾ losu — 30 zł, 1 losu — 40 zł. nw 3332**Kursy Maturyczne i Doksztalające
„WIEDZA“**

Kraków, ul. Studencka 14. I. p. Tw 219

przyjmują wpisy na nowy rok szkolny 1929/30.

Ubikacjina warsztat mechaniczny **poszukuję**. Szczegółowe oferty składać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 18649****Drukarnia Polska S. A.**

św. Marcina 70

poszukuje dla swych urzędników

MIESZKANIA

3 i 4-pokojowego

Łask. zgłoszenia z podaniem położenia i warunków uprasza się pod **zw 18 446**

OKAZJA!

**Wielka posezonowa
bardzo tania sprzedaż Obuwia**

w firmie

Kw 534

Józef Dutkiewicz

przez cały miesiąc wrzesień

w Poznaniu, ulica Gwarna 8.

Polecam się jako

mistrz garncarski (zduński)

do wykonywania wszelkich prac w zakres wchodzących jak ustawianie nowych piecy, przestawianie kotlin i piecy pokojowych i wszelkich reparacji po cenach umiarkowanych.

ST. PLUCIŃSKI, ul. Mylna 50.

zw 18648

„DOUGLAS“**Motocykle 2 cyl. 350 i 600 cc.**

pierwszorządny wyrób ang. w cenie jedno cyl. Dogodne warunki zapłaty. Generalna reprezentacja: ow 2883

„KOMNA“, Sp. z o. p. Automobile

Poznań, ulica Dąbrowskiego 83-85. Tel. 77-67 i 54-78.

Wystawa i sprzedaż na miasto Poznań: Fa. **JULJAN PNIEWSKI, Automobile Poznań, ul. Gwarna 8. Tel 29-36.****Indyjsko - japoński grzyb herbaciany,
drożdże winne**

oraz wszelkie przybory do fabrykacji wina owocowego zawsze świeże na składzie w firmie dw 1972 3

J. Gadebusch, drogerja i perfumerja

Tel. 16-38. Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar). Założ. 1869.

Ekspedjentkę

z długoletnią praktyką w branży konfekcji damskiej

Kantorzystkę

ze znajomością książkowości i korespondencji

Ucznia

absolwenta Miejskiej Szkoły Handlowej uzdolnionego w rysunkach

Uczenicę

o ile możliwości absolwentki Miejskiej Szkoły Handlowej

Panienkęz dobrym charakterem pisma do oddziału wydawania paczek, **poszukuje****M. Malinowski,**

Fabryka Konfekcji Damskiej

Stary Rynek 57. Pw 4911-35, 225

Poważna firma przemysłowa — **poszukuje natychmiast****biegłej stenotypistki**

polsko - niemieckiej

ze znajomością stenografii w obu językach. Szczegółowe oferty i curriculum vitae składać do Biura Ogłoszeń

L. Makowski — Włocławek — ul. Kościuszki 1
pod „Stenotypistka“. nw 3612**Powiatowa Kasa Chorych w Chojnicach** rozpisuje niniejszem konkurs na posadę**księgowego-bilansisty**

Kandydaci winni wykazać się dostateczną praktyką i znajomością księgowości amerykańskiej. dw 1975

Do wniosku należy dołączyć życiorys i uwierzytelnione odpisy świadectw.

Posada jest do objęcia zaraz.

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Chojnicach.

Krawcy

poszukiwani, zdolni fachowcy do poprawek. Zatrudnienie stałe. Zgłoszenia od 9 do 11.

EDMUND RYCHTER, POZNAŃ, Fr. Ratajczaka 2.
zw 18 641**Majster**

do pługa parowego Fowler 1907

poszukiwany zaraz.

Reflektuje się tylko na osoby mające szerokie doświadczenia i posiadające dobre referencje. Zgłoszenia z podaniem bliższych informacji skierować pod adresem zw 18 642

F. ych, Przybroda poczta Rokietnica.**Przedsiębiorstwo budowlane**

zasobne w materiały i urządzenia techniczne, poszukuje energicznego, doświadczonego fachowca jako

wspólnikaZgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod **zw 18 633**

Do biura handlowego poszukuje się

chłopca do posyłekZgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 18 653****20 garncarzy**do budowy pieców na większą budowę **poszukuję** natychmiast. Zgłoszenia **Antoni Hoppel, budowniczy,**
ul. Raczyńskich nr. 6. zw 18651**Ekspedjentka**z długoletnią praktyką, z branży białawców i konfekcji damskiej i męskiej, **potrzebna od 1. 10. 29.** ewtl. 15. 10. 29. r. Łask. zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem warunków. Mowa niemiecka pożądana. dw 1978**J. Schwartz, Zbąszyń, Senatorska 33.****Sp. Akc. „SAMOLOT“ w Poznaniu-Ławicy**
poszukuje od zaraz**dzielnego spawacza**

do oddziału budowy karoserji.

Pw 4799-35, 218

Polowanie2700 mórg, **potrzebny wspólnik.** Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 18 645****Człowiek**

uczciwy, kawaler, zdolny do wszelkich prac, poszukuje zajęcia od 15. 9. Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Oredownik zd. 43 555

Ogrodnik

starszy, samotny (Małopola-nin) posiadający wieloletnie praktyki z większych ogrodów prywatnych i handlowych, świadectwa chlubne, o-bejmie posadę od 15. 9. lub 1. 10. Łaskawe zgłoszenia pod „I. K.“ Bydgoszcz, Karpacka 17 Pw 4864-63, 870

Koła samochodowe znalezione. Na szosie Wieluń—Kępno znaleziono dwa koła samochodowe zapasowe — kompletne, które prawy właściciel może odebrać w Komendzie Policji w Wieluniu (Wojew. Łódzkie), po zapłaceniu kosztów ogłoszenia i kosztów przewozu do miejsca przechowywania. dw 1964**Dzielnym blacharzy**do działu budowy karoserji **poszukuje****Sp. Akc. „SAMOLOT“, Poznań-Ławica.**

Praca stała — dobrze płatna.

Zgłoszenia do Zarządu fabryki.

Pw 4833-36, 45

Stenotypistkaobeznana dokładnie z polską i niemiecką stenografią **poszukiwana** natychmiast albo później. Oferty z podaniem wymaganego wynagrodzenia i z życiorysem uprasza Kurjer Poznański **zw 18 572**

Para koni

kasztanów, klacz 4-letnia, wałach 5-letni, na sprzedaż.
Hurtownia Olejów Skalnych — L. Ruciński i St. Jankowski
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 7.
zw 18 625

WILLE

7—12 pokojowa lub kamienicę z ogrodem i wolnym mieszkaniem w Poznaniu kupię. Oferty do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 36,120 Pw 499-80,1295

Plac do wydzierżawienia

przy realności naszej G. Wilda 76, ca dwa tys. m² w całości lub w mniejszych pomiarach, nadających się na składnice. Cena i czas dzierżawy według umowy. Informacji udzieli Adm. Nier. Górna Wilda 152, w firmie H. Cegielski Sp. Akc. nw 3679

Powiatowa Kasa Chorych w Wągrowcu, poszukuje księgowego

z dostateczną praktyką i znajomością księgowości amerykańskiej. Kandydaci zechcą do dnia 12 b. m. zgłosić oferty pod adresem Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Wągrowcu, ul. Kościuski 21a, zaopatrując je w następujące dokumenty: a) metrykę, b) życiorys, c) uwierzytelnione odpisy świadectw szkolnych i z pracy zawodowej, d) podanie referencji. Powiatowa Kasa Chorych w Wągrowcu.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Sprostowanie: W spisie składów na budowę kościoła w Solaczu ma być: prof. Adam i Marja Wrzaskowiec złożyli 100,— zł jako III ratę, a nie 10,— zł. zw 18 637

X. Putz.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 7 września 1929 r., 1 po poł., przy Starym Rynku 80/82, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

300 lalek różnej wielkości.

J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24. nw 3685

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 7 września 1929 r., o godz. 11 przed poł., przy ul. Fredry 3, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

kilka biur, krzesła, taboreciki, szafę do akt, leżankę i maszynę do pisania.

J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24. nw 3683

Licytacja masy upadłościowej

W piątek, dnia 6 b. m., o godz. 11, przy ul. Małe Garbary 5 (w firmie „Express“), sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

większą ilość koszul męskich

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. Pietruszewski, kom. sąd., Wielkie Garbary 33. nw 3680

Przetarg przymusowy

W sobotę, dnia 7 września 1929 r., o godz. 12 w poł. przy ul. Wały Jana III. 12, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

kilka biur, krzesła, stołów, szafę ogniotrwałą i maszynę do pisania.

J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24. nw 3684

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 7 września 1929, o godz. 16, przy ul. Wierzbic 34, sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą:

14 skrzyń po 25 szklanek musztardy, 5 skrzyń po 10 szklanek musztardy, 6 skrzyń po 16 szklanek musztardy, 10 beczek po 25 kg musztardy, 13 wiader po 10 kg musztardy, 3 skrzynie 314 sztuk szklanek marmelady Jam.

Obejrzyć można 10 minut przed przetargiem.

Krawczyk, kom. sądowy — Dąbrówki 14. nw 3681

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 7 września 1929, o godz. 10, przy ul. Czesława 12, sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą:

zegar stojący, szyfonierkę, umywalnię z płytą marmurową, 2 stoliki nocne, kanapę i 2 fotele, 2 taborety, stolik okrągły, lustro, etażerkę, oraz samochód osobowy, N. A. G.

Obejrzyć można 10 minut przed przetargiem.

Krawczyk, kom. sądowy — Dąbrówki 14. nw 3682

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 6 września 1929, o godz. 11 przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu), odbędzie się sprzedaż z natychmiastową zapłatą:

4-osobowego samochodu, fortepianu, skrzydła, maszyny do gładzenia blachy, maszyny ślusarskiej (rewolwerki), 2 maszyn do pisania, 6 maszyn do szycia, maszyn do prania białej, 7 biur, wagi dziesiętnej, 6 krzesel, 4 szyfonierki, 2 zegarów ściennych, 2 kanap, szlifierki, 3 bufetów, kredensu, 5 stołów, 2 stojaków do kwiatów, 3 lamp wiszących, 3 komód, pieca gazowego, umywalki, 2 szafy za szkłem, 5 luster, 9 obrazów, 4 szafy do rzeczy, 2 szafy do akt, regałowy, kasy registracyjnej, automatu muzycznego, 18 tomów leksykonu rosyjskiego i 6 paczek popieliny.

Obejrzyć można 15 minut przed sprzedażą.

Magistrat XIII/4. nw 3667/8

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Gospodarstwo

45 mórg, 6 kilom. Poznań, obecnie wydzierżawione zatem bez inwentarza. cena 15.000 zł. wpłaty 5.000 zł. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29. zw 45 241

Płótna

wszelkie artykuły tapicerskie polecą Giergow z „Małe Garbary 9 zw 45 293

Prof. gimn.

mag. fil., matematyk i fizyk poszukuje zajęcia w godzinach popołudniowych i wieczornych — średnim zakładzie naukowym. — Zgłoszenia Kurjer zw 45 368

1 SPRZEDAŻE

Kanapy

leżanki, kluby, materace najtańszej za gotówkę, raty. Strzelecka 31. zw 45 019-20

Antyki

meble największy wybór. Skarbowa 4, p. 1, lewo. zw 44 887

2 regały

korzystnie sprzedają Reklama Polska, Aleje Marcinkowskiego 6. Kw 829

Antyki

okazyjnie — wielki wybór. Pocztowa 22. Pw 4960-56,52

Kopalnia złota

dla fachowca. Młyn wodny w mieście, willa, ogród, budynki gospodarcze maszynowe, wszelkie światła elektryczne, do tego 104 morgi roli I. klasy bez inwentarza sprzedam natychmiast. Cena 135 tysięcy, wpłaty 70 tysięcy. — Matykievicz, Skarszewy, Pomorze. Znaczek na odpowiedź. dw 1946

Gospodarstwo

anulacyjne. 93 morgi w tem 12 mórg łąki, 15 sztuk bydła 5 koni, inwentarz martwy kompletny, zabudowania maszynowe. sprzedam. Adres wskaże Kurjer zw 45 542

Piekarnia

w pełnym biegu, w mieście powiatowym na sprzedaż. cena 2.500. Oferty Kurjer zw 45 540

69

mórg pszennej ziemi, żywy, martwy inwentarz, zabudowania maszyn, dom 5 pokoi, cena 32.000, sprząda Jaskiewicz, Fredry 6. Kw 835

Motocykl

nowy Sarolea 350 cm, ostatni model do sprzedania. Zgłoszenia Przybyłowski, Zwierzyniecka 1. zw 45 514

Mikroskop

do trychiny z przynależnościami i kasetką, 2 soczewki dodatkowe. sprzedam Doroszewski, Obrzycko. zw 45 516

Dom

piętrowy w Międzybóżu przy rynku, duży skład, 4 pokoje przy obiekcie wolne, dochód 2.280 zł, korzystne kupno, cena 20.000, wpłaty do 15.000. Zgłoszenia Radziszewski, Międzybóże, Gorzycka 2. zw 45 517

Skład

kolonialny, mieszkanie, towarami 8.000. Skład kol. towarami, makiem, pokój kuchnia 5.000. Szczepański, Wierzbic 30, parter, lewo. zw 45 527

Dwie bryczki

sprzedam tanio. Zgłoszenia Grunwaldzka 30, od 10—14. zw 45 525

4 lampowy

aparat radiowy, głośnik „Philipsa“ tanio sprzedam. Waszkowski, Słowackiego 27. zw 45 523

Skład

przy ul. Półwiejskiej zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer zw 45 536

Stół krawiecki

(płyt 150x100x6 cm) i ubranie zimowe na szupla wysmukła figurę (marynarka z kamizelką marenko, do tego spodnie w pasy), noszone, tanio na sprzedaż. Wielkie Garbary 9, czwarte piętro, na lewo. zw 45 621/2

Radioaparat

4 lampowy odbierający na pokoj. antenie ca. 30 stacji na głośnik kompletny z akumul. anodą i głośnikiem Philipsa okazujecie do nabycia. Cena 500 zł. Adres wskaże Kurjer zw 45 495

Skład

z małym mieszkaniem przy bardzo ruchliwej ulicy sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zw 45 459

Parcele

1155 mtr. kw. Solacz, ul. Źródła korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zw 45 466

Meble

kupuje się tanio we firmie Józef Słachta, Wrocławka 15. zw 38 797

Składy

polecą i poszukuje „Informator“ Ratajczaka 15. zw 45 465

Fortepian

tanio sprzedam. Dąbrowskiego 49. skład cygar. zw 45 449

Akumulatory samochodowe

dostarcza i naprawia udzielając na każdą naprawę jednoroczną gwarancję po najniższych cenach „Franpol“, Grobla 27. zw 45 467

Folwark

280 mórg, zabudowania murowane, dom 6 pokoi, zapeł elektryczny, 6 koni, 25 bydła, 26 świń, bogate żniwo, prywatne, cena 120 tys., wpłaty 80.000. Małecki, Poznań, Rybaki 20a. zw 45 434

Skład

z mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer zw 45 397

Wyżół

rasowy na sprzedaż. Plac Nowomiejski 1a, parter, pr. zw 45 352

Meble

tanio polecą J. Pluciński, Wodna 7. zw 43 763

Łóżka metalowe

zwykłe, ozdobne tanio sprzedaje Przewodnik skład żelaza św. Marcin 30. zw 43 759

Meble tanio

za gotówkę i na spłaty polecą Kalkus, Wrocławka 19, przy placu Świątokrzyskim. zdpw 43 405

3,25 Torby szkolne. Torby do śniadania 1,25 W. Czysty, Szkolna 11. Pw 4293-35,2

Autobus

30 siedzeń marki Berliet skóra wybita na nowych gumach w najlepszym stanie sprzedam za 14.000 zł. połowa wpłaty, reszta na rok sprzedam z powodu stonków rodzinnych. A. Remlein, Solec - Kujawski, Rynek 5. zw 44 727

Samochód

Chenard Walcker Landolet 6 osobowy, rocznik 1929 bardzo mało używany tanio na sprzedaż. Garaże Wulkanizator, Dąbrowskiego 33. zw 44 708

Kamienica

w wielkim mieście na Pomorzu dochód roczny 39 tys. sprzedam za 8-letnią dzierżawę. Oferty Kurjer zw 44 699

Maszynę

do blach prostowania do grubości 5 mm sprzedam. Matuszewski, skład żelaza, św. Marcin 27. zw 44 725

Warsztat

ślusarsko-mechaniczny sprzedam. Matuszewski, skład żelaza, św. Marcin 27. zw 44 724

Jadalnia

jak nowa. 2 bufety kanapa, stół rozkładany, 12 krzesel, korzystnie do nabycia. Chelmońskiego 20, II. zw 44 810

Piekarnie

sprzedaje, wydzierżawia korzystnie Gozimirski, Inowrocław, Miłkołaja 30. zw 40 098

Meble tanio

za gotówkę i na spłaty polecą Kalkus, Wrocławka 19, przy placu Świątokrzyskim. zw 43 405

Ogólnie mówią 55 zł

za serwis obiadowy 12 osób, porcelanowy jest bardzo tanio. Serwis obiadowy 6 osób. 35 zł. Serwis porcel. do kawy 6 osób. 8,50. Noże i widelce alpa 1/2 tuz. 28 zł. Słoje do zapraw wysprzedaż się na wagę. Hurt Porcelany Wrocławka 24. w podwórzu. zw 43 940

Śrótownik

sieczkarke z przesiewaczem do elektrycznego zapadu. Deierling, Górna Wilda 160, I. pr. zw 44 318

Trykotaże

pończochy, skarpety, kalesony, swetry, hurt, detalizacja, polecą najtańszej wytwórnia Przemysł Włókniany Poznań, św. Marcin 56 I. piętro, telefon 20-81. Pw 4594-94,59

Aparat

fotogr 13x18 przybory dla fachowca tanio sprzeda. Wrocławska 1, IV. rw 6670

Dom

w Zaniemyśle z dwoma składami sprzedam. Cena podług umowy. Helena Gaych Zaniemyśl, ul. Średzka 56. rw 6643-4

Maszyna

Singera mało używana wkladana na sprzedaż. Szamarszewskiego 30. I. piętro, lewo, podwórze. zw 45 280

Okazja!

elegancka dorożka samochodowa nowy 6 siedzeniowy Ford za 10 500 zł sprzedam. Adres wskaże Kurjer zw 45 284

Skład

przygłem mieszkaniem przy bardzo ruchliwej ulicy z powodu wyjazdu sprzedam. Dowiedzieć się u stróża Marsz. Focha 77. zw 45 274

Wózek

2 kołowy na sprzedaż. Śniadeckich 6, Promiński. zw 45 270

Kanapa

nowo pociągająca, dwa łóżka orzechowe z materacami, szafkę do bielizny sprzeda Wielkie Garbary 8, wysoki parter, prawo. zw 45 278

Sypialnie

i jadalnie bogato rzeźbione na dogodnych warunkach spłaty oddaje stolarnia, ul. Śródka 7. św 58

Ręczny

wózek zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Dąbrowskiego 79, fabryka wyrobów papierowych, od 3—6. zw 45 413

Sprzedam

mój domek z ogrodem na przedmieściu Poznania. Zgłoszenia do Kurjera zw 45 425

Skład

w centrum Poznania, obszerne ubikacje 150 kw metrów duże wystawy, nadaje się na detal i hurt w najruchliwszym miejscu, blisko Starego Rynku, korzystnie do nabycia. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek rw 6 691

Pianino

czarne korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia u portjera, Wodna 12. zw 45 423

Łóżeczko

koszykowe owalne, materacem, sprzeda Olszewska, Zagórze, nowe zabudowania, 4 blok. zw 45 433

Samochód

nowy, takśówka z koncesją okazujecie przy wpłacie 3 000 sprzeda Wschodnia Polska, agencja, Poznań, Długa 5. zw 45 446

Konie

parę silnych roboczych wałachów sprzedam. Leitgeber, Poznań, ul. Naramowicka 25. telefon 50-81. zw 45 485

Z powodu

2-letniej służby wojskowej wydzierżawie mój skład rzeźniczy w rynku w dobrom położeniu Wacław Gajewski, Obrzycko, Rynek 2, pow. Szamotuły. zw 45 177

Dwa

regaly oszklone tanio na sprzedaż. Dobrogowski, Rynek Śróddecki 1. zw 45 487

Wyjeżdżam

z powrotem do Ameryki 13 września, sprzedam mój samochód marki Packard, limuzyna 6 osobowa, luksusowa motor 8 cylindrów, rok budowy 1929, używany tylko trzy miesiące, jest w najlepszym stanie, kosztuje w Polsce 6 tysięcy dolarów, sprzedam za 32 tysiące złotych. Hotel Strzelnica. Krotoszyn. M. Matuszewski. nw 3671

Na Dębca

szybko decydującemu sprzedam dom piętrowy, murowany, 16 ubikacji, narazie bez wolnego mieszkania, z dużym ogrodem owocowym za 3.500 dolarów. Pośrednicy wykluczeni. Adres wskaże Kurjer zw 45 372

Auto-dorożkę

z stałym koncesjem, sprzedam. — Oferty do Kurjera zw 45 365

Domy

przy Poznaniu, na prowincji, składami, ogrodami, gospodarstwami, dzierżawą, piekarnie, gościnie sprzedaje tanio „Spółdzielnia Rolnicza“, Poznań, św. Marcin 15. zw 45 316-7

Fartuchy

dziewczęce na nowy rok szkolny oraz damskie kolorowe i białe w wielkim wyborze po korzystnych cenach polecą H. Smyczyński, Kraszewskiego 11. Pw 4 865/6-36,92/3

Wyprowadzę

naczynia aluminiowe, emalowane, blaszane, lano-żelazne oraz inne przedmioty dla gospodarstwa domowego po cenach znacznie niższych. Jan Borys, skład żelaza, ul. Wielka 20. Pw 4887/8-36,90/90a

Piekarnia

Poznań, piec piętrowy, skład, urządzenie, mieszkanie 2 pokoje kuchnia, zaraz do wydzierżawienia, miesięcznie 180 zł, obiekcie 10 000 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św.

Sprzedam parcele 1.000 m ² w dobru położeniu w Górczynie. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 222	10—15.000 zł wypoczyć za zupełnie pewną gwarancją. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 45 021	9 SZUKA MIESZK Mieszkania czteropokojowe lub większe szukam. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 165	Dwie panienki z pościelą przyjmę. Rybaki 31, III. prawo. zdw 45 501	Pokój ładnie umeblowany dla 2 lub 1 osoby z inteligencji. Św. Wojciech 22/24, III. prawo. zdw 45 385	Gotówka - mieszkanie celem kształcenia córki zamieszkać w Poznaniu, szukam 4 eleganczyk umeblowanych pokoi z umeblowaniem kuchni przy katolickiej i inteligentnej rodzinie. Cena obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 136
Garnitur koszykowy b. ładny 4 części sprzedam tanio. Rys. Wodna 17/18. zdw 45 212	10.000 dolarów wypoczyć na I. hipotece, także częściowo pierwszeństwo 5 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 44 918	Szukam 1—2 pokoi z kuchnią od właściciela. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 766	Pokój dobrze umeblowany zaraz lub 15. dla pana do wynajęcia. Sobierajski Wierzbicze 41 b. parter, lewo, wchód z bramy. zdw 45 541	Pokój umeblowany na 2 osoby do wynajęcia. Adres wskazuje Kurjer zdw 45 384	Dwa pokoje umeblowane, cośkolwiek używane, kuchnię w centrum miasta szuka matka z córką. Oferty Kurjer zdw 45 124
Kasę ogniotrwałą i motocykl sprzedam tanio. Skarbowa 20. skład. zdw 45 199	20.000 złotych pożyczki za wysoko-wartościowym zapewnieniem hipotecznym poszukuje się. Łaskawe oferty do Kurjera Poznański zdw 45 156	Bezdzietne małżeństwo szuka pokoju i kuchni, płaci dzierżawę zgóry. Oferty Kurjer zdw 45 074	Pokój meski z garniturem klubowym sprzedam za 1.300 złotych 11 części. Grobla 19, front, II. piętro, lewo. zdw 45 510	Centrum Elegancki pokój frontowy dobrze sytuowanemu panu, pani, zaraz. Podgórna 10 a. III. prawo. zdw 45 381	Panienska inteligentna, skromna poszukuje wspólnego pokoju umeblowanego z obiadaniami od 15. bm. Oferty Kurjer zdw 45 162
Nowy rower korzystnie sprzedam. Szwajcarska 22, II. prawo. jw 2533	5.000 złotych poszukuje na hipotece, wysoki procent. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 140	Za 3 lata zgóry zapłaci czynsz, bezdzietne małżeństwo za 3—4 pokoje wprost gospodarzowi. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 192	Pokój panu. Kwiatowa 9, podwórko I. zdw 45 513	Pana na pokój wspólny. Napierała. Za Bramką 5 a. zdw 45 393	Dwie młode panienki, urzędniczki poszukują pokoju od 15. 9. Pościel własna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 164
Radjoodbiornik 5 lampowy komplet sprzedam korzystnie. Tanaś, Stawna 12. zdw 45 308	10.000 zł wypoczyć na I. hipotece na majątek ziemski. Adres wskazuje Kurjer zdw 45 118	Skład (mały) lub mieszkanie parterowe na Górnej Wildzie. Plac dzierżawę za 1—2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 44 407	Panienskę na wspólny pokój przyjmę. — Plac Św. Krzyski 4, II. podwórko. zdw 45 506	Willa Puszczykowo, 10 pokoi, ogród wydzierżawie lub sprzedam. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 45 376	Pokoju umeblowanego poszukuje od 1. bm. Oferty Kurjer zdw 45 010
Młyn motorowy, przemiał 120 ctr. 50.000, wpłata 35.000. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 333	5.000 zł na I. hip. realności wiejskiej poszukuje. Procent podług ugody. Zgłoszenia Kurjer nr 6689	2—4 pokojowego mieszkania, kuchnia poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 285	2 panny na pokój. Grochowe Łaki 4, front, IV., Zimna. Zgłosz. od 19—21. zdw 45 388	Przyjmę uczennice szkolną z całodziennym utrzymaniem na wspólny pokój z 66 klasistką gimn. — Poznań, Szwajcarska 24, I. prawo. zdw 45 362	Pokoju porządnie umeblowanego, możliwie w śródmieściu, poszukuje pani z dziećmi. Oferty do Kurjera zdw 45 233
Antyk sypialnia mahoniowa o jednym łóżku tanio na sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo zdw 45 371	1.000 złotych kaucji złożyć przy otrzymaniu posady buchaltera, inkasenta lub portjera. Zgłoszenia Kurjera zdw 45 219	Poszukuje 5—6 pokojowego mieszkania w centrum miasta. Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 36.42. Pw 4 831-36.42	Pokoje umeblowane poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Pokój elegancko umeblowany, z niekrepującym wejściem, z pianinem lub bez, dwóm panom wynajmę. Chwaliszewo 2, II. zdw 45 366	Pokoju umeblowanego dla dwóch panów w śródmieściu z niekrepującym wejściem zaraz, wygodnie 15 września poszukuje się. Oferty Kurjer zdw 45 248
5 KUPNA Pianino lub fortepian za gotówkę kupie Zgłoszenia Kurjer zdw 44 346	Wspólnika (czki) czynnego lub cichego gotówka 6 000 zł. Oferty Kurjer zdw 45 396	Mieszkania 3—4 pokojowe z łazienką zaraz wprost od gospodarza. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 45 180	Dwa niekrepujące pokoje frontowe z oświetleniem elektr., oddzielnie lub razem do wynajęcia z używaniem fortepianu. Dojazd tramwajami nr. 7 i 10 ul. Żupańskie-go 20, wysoki parter lewo. zdw 45 127	Dobrze umeblowany pokój frontowy zaraz lub później do wynajęcia. — Wielkie Garbary 50, II. lewo. zdw 45 292	Panienska poszukuje skromnie umeblowanego pokoju, śródmieście. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 244
Kupuję za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisyjny Podgórna 2 Pw 3075	10.000 pożyczki szukam dam pewną gwarancję i dobry procent. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 404	Poszukuję 1—2 pokoi z kuchnią wprost od gospodarza, czynsz za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 45 229	Pokój dla osoby dobrze sytuowanej. Wąły Królowej Jadwigi 1, II., lewo. zdw 45 499	Pokoje umeblowane poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Inteligentna panienska poszukuje pokoju zaraz okolica Jasnej lub Dąbrowskiego Oferty Kurjer zdw 45 224
Kupię natychmiast używaną Buldog do 25 koni. Fr. Wieruszewski. Pobiedziska. zdw 45 193	35.000—40.000 pożyczki szukam na I. hipotece na młyn parowy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 403	Mieszkania większego w podmiejskiej okolicy, dogodna komunikacja poszukuje. Oferty Kurjer zdw 45 255	Dwa niekrepujące pokoje frontowe z oświetleniem elektr., oddzielnie lub razem do wynajęcia z używaniem fortepianu. Dojazd tramwajami nr. 7 i 10 ul. Żupańskie-go 20, wysoki parter lewo. zdw 45 127	Pokój frontowy, duży, zaraz dla drugiego pana. Rzeczypospolitej 8, Męcławski. zdw 45 786	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Maszynę do dziurkowania konfekcji mekskiej dobrze utrzymaną kupię. Leszno, ul. Skarbowa 1, Skrzynka pocztowa 12. zdw 45 160	Wspólnika czynnego kierownika do hurt. kolonii, z gotówką poszukuje. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 407	2 pokoi z kuchnią poszukuje bezdzietne młode małżeństwo w Poznaniu, lub okolicy, czynsz za rok lub 2 zgóry. Oferty Kurjer zdw 45 268	Pokój lepszy, wejście ze schodów. Marcinińska 3, I., narożnik Grunwaldzkiej. zdw 45 204	Pokój frontowy, duży, zaraz dla drugiego pana. Rzeczypospolitej 8, Męcławski. zdw 45 786	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Prasę introligatorską wiekszą kupię. Telefon 52-32. zdw 45 168	400 zł poszukuje, weksel dobre żyro, wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 45 432	Szukam pokoju i kuchni, dwuletnia dzierżawa. Oferty Kurjer zdw 45 237	Pokój dobrze umeblowany zaraz wynajmę. Ul. Śniadeckich 30, II. piętro, prawo. zdw 45 220	Pokój umeblowany lepszym panu wynajmę. Szwajcarska 16, II., lewo. zdw 45 484	Panienska z własną pościelą poszukuje wspólnego pokoju, cena 20 zł. — Oferty Kurjer zdw 45 378
Skład z większym mieszkaniem kupię. Najchętniej skład papieru. Oferty Kurjer zdw 45 253	1.500 zł wypoczyć pod zastawem złota brylantów lub akcyj podanie procentu. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 273	Brat z siostrą poszukuje 2 pokoi z kuchnią. Dzierżawa za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 45 225	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój czysty elektryczność wynajmę lepszemu panu zaraz. Strzelecka 26, III. prawo. zdw 45 422	Panienska poszukuje pokoju na Jeźcach. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek nr 6 693
Kupię używaną szafę kuchenną, stół i 2 krzesła. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 251	Wspólniczkę posiadającą 4—6 tys. przyjmie solidną właścicielkę składu bławatów (prowinia) najchętniej dobra krawcową której brak. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 427	Biuro Osadopol, Rzeczypospolitej 9, poleca jak i poszukuje dla pewnych reflektantów mieszkan każdej wielkości. zdw 45 377	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Poszukuję składu kolonialnego, mieszkania, celem kupna. Chętnie centrum. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 45 250	1.000—2.000 poszukuje. Dam dobrą gwarancję i procent. Oferty Kurjer zdw 45 537	Bezplatnie uprasza zgłaszać pokoje, mieszkania, wszelkie ubikacje. „Fragut”. Ratajczaka 15 Paśa 1. wchód. zdw 45 471-2	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Narzędzia stolarskie i slusarskie używane kupi. Gumy, 27. Grudnia 15. podw. zdw 45 267	Wspólnika z gwarancją hipoteczną 20 do 30 tysięcy złotych i złotych 5—10 tysięcy gotówką poszukuje do dobre zaprowadzonego handlu hurt. i detal. 50 proc. udział i zabezpieczenie. Oferty Kurjer zdw 45 539	Bezdzietne małżeństwo poszukuje 2—3 pokojowego mieszkania, czynsz za dłuższy czas zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 455/6	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Znaczkę pocztową również zbiory kupię. Oferty Kurjer zdw 45 257	10.000—15.000 poszukuje. Dam stałą posadę kierownika i udział w zyskach. Oferty Kurjer zdw 45 538	10 ZAMIANA MIESZKANIA Portjerstwo z wysoką dopłatą zamienie na mieszkanie prywatne, okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 44 786	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Dywan używany i parawan kupię. Oferty Kurjer zdw 45 211	8 DO WYNAJĘCIA Trzy pokoje kuchnia do wynajęcia na stałe. Puszczykowo, Kucharzka. zdw 44 210	Zamienie 2 pokoje kuchnie, przy Parku Wilsona na 3 pokoje kuchnie, lub takie same. Adres wskazuje Kurjer zdw 45 263	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Kupię małą westfalke lub inną kochankę. Oferty Kurjer zdw 45 310	Mieszkanie 8 pokojowe komfortowe na Łazarzu za zgodą gospodarza odstąpię. Adres wskazuje Kurjer zdw 45 205	Zamienie pokój z kuchnią na takie same lub większe. Adres wskazuje Kurjer St. Rynek nr 6 701	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Regały i kramnice kupię. Oferty Kurjer zdw 45 291	Biuro i składnica w śródmieściu bez odstępnego do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 200	11 POKOJE UMEBL Miesięcznie pokoje wynajmuję. Hotel Franciszki. zdw 44 399	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Kupię skład w Poznaniu przy Starym Ryнку, Wronieckiej, Wrocławskiej, Szkolnej, brzoza obojętna. Zgłoszenia Kurjera Poznańskiego, Gniezno, 389. nr 3065	2 pokoje z kuchnią w pobliżu stacji umeblowane lub bez mebli od państwa. Puszczykowo, Górczowska. zdw 45 214	Elegancki pokój w śródmieściu do wynajęcia. Plac Działowy 10, II zdw 44 687	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Kupię urządzenie do wyrabiania wody sodowej dobrze utrzymane. Oferty z podaniem ceny proszę do Kurjera zdw 45 450	Kilka mieszkań 2 pokojowych za dwuletnią dzierżawą. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 45 375	Pokój słoneczny 2 lub 3 osobom z całodziennym utrzymaniem zaraz wynajmę. Cena niższa. Romana Szymańskiego 1, I., lewo. zdw 44 411	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
6 KAMIENICE Kupię kamienice w Poznaniu tylko w lepszej ulicy Zgłoszenia tylko od właścicieli do Kurjera zdw 44 209	Mieszkanie otrzyma ten, kto pożyczyc 2—3.000 zł dla wykończenia domu. Mańczak, Małeckiego 13. zdw 45 350	Czysty słoneczny spokojny pokój, elektryczność, wynajmę, bez pościeli inteligentnej solidnej osobie. Janik, Półwiejska 19. zdw 45 146	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Domek itp. jako letnisko blisko Poznania w najzdrowszej okolicy sprzedam. Zgłoszenia Kurjer nr 6688	Na sprzedaż mieszkanie 6 ubikacji. Oferty Kurjer zdw 45 300	Pokój słoneczny spokojny pokój, elektryczność, wynajmę, bez pościeli inteligentnej solidnej osobie. Janik, Półwiejska 19. zdw 45 146	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Kamienica narożnikowa, nowoczesna, centrum Poznania, dochód roczny 25.000, cena 220.000, wpłaty 80.000 sprzedam „Krakus”. Pocztowa 30. zdw 45 329	Mieszkanie każdej wielkości za dzierżawę odda „Komis”. Sew. Mielżyńskiego 28. zdw 45 411	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Kamienice komfortowa sprzedam z powodu wyjazdu 30.000, wpłaty 40.000. Oferty Kurjer zdw 45 275	Mieszkanie 4 pokojowe komfort IV. piętro 3.000, Szczepański, Wierzbicze 30, parter, lewo. zdw 45 524	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój dla dwóch pań od 15. bm. do wynajęcia. Za Bramką 12a, II. pr. lewo. zdw 45 262	Pokój umeblowany poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 45 463	Panienska poszukuje pokoju w śródmieściu, wejście niekrepujące. Oferty Kurjer zdw 45 321
Kamienica na Jeźcach czynsz roczny ca. 14.000, wolne 5 pokojowe i kuchnia. Cena 160 tys., wpłaty 100 tys. „Kamienica III. p., 2 składy, czynsz roczny 7.000, wolne 4 pokoi, i kuchnia komfort. Cena 85 tys., wpłaty 60 tys. Poza tym bardzo wielki wybór kamienic, wskazuje Szczepański, Wierzbic					

Obszerne
mieszkanie śpiżnicze stażnie zajmowane przez Rolnika wydzierżawia od 1 października r. b. lub sprzeda Spółdzielczy Bank Nadnotecki w Chodzieży dw 1430

Piekarnia - cukiernia
w mieście powiatowe, dobre położenie z powodu ciekawego tano do wydzierżawienia. Zgłoszenia Agentura Kurjera Poznańskiego, Wągrowiec, pod Piekarnią, nr 3659

Dzierżawa folwarku
240 mórg pszennej ziemi na Pomorzu, z pełnym inwentarzem do oddania na 12 lat. Tenuta i utr. Obiektu ca. 25.000 zł. stacja, szosa w miejsc. Biuro Handlowe „Boltar” Poznań, Skarbowa 17, telefon 52-42. Kw 881

Stajnia
zaraz do wydzierżawienia. Polna 29. jw 2531

Wille
8 do 11 pokoi z przeszło morgowem ogrodem owocowym i wartywnym wydzierżawia za 4.800 zł rocznej dzierżawy. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 290

Wydzierżawie
skład z towarem i pokojem samotnej. Wymagana pewna gwarancja. Oferty Kurjer zdw 45 238/9

Gospodarstwo
16 mórg, na dogodnych warunkach wydzierżawie. „Centrala” Św. Marcin 11. zdw 45 490

LETNISK

Żegiestów-Zdrój
kapiela mineralna kwasu węglowego i borowinowe. Nowo wybudowany pensjonat „Warszawianka”, tel. nr. 3, położony w centrum zakładu z pełnym komfortem poleca pokoje z utrzymaniem po cenie od 12 zł do 16 zł. Do wynajęcia także pokoje bez utrzymania. nw 3 613

Truskawiec
Pensjonat Rekord pod zarządem Heleny Grocholskiej poleca piękne komfortowe pokoje po cenach niższych. dw 1959

16 OSOBISTE

Milusi W.
Co robisz. Kasek. zdw 45 113

Obiady
smaczne na masle poszukuje (podanie ceny). Zgłoszenia Kurjer, Stary Rynek rw 6690

2. ZGUBY

Zgubiono
dnia 27. 8. 29. książkę czeladniczą, książeczkę wojskową, książkę od znaczków i dwa poświadczenia. Maksymilian Franciszek. zdw 44 396

Skradzioną
książeczkę wojskową na nazwisko Jan Walich. unieważniam. zdw 44 316

Ostrzeżenie
W Słonawach zaginiony portfel, w którym prócz gotówki 260 zł znajdował się wykaz osobisty nazwisko Józef Gwiazdźński, wystawiony przez I. Komisariat miasta Poznania 9 września, na 400 zł i 200 zł, płatne w listopadzie 1929, akceptant Wacław Purol płatne Obłuże. zdw 44 856

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tanio firma F. Tar-kowska, plac Wolności 11 (po filarami). Pw 1726-052,46

Telefon 15-60
Posłańcy Miejscy wykonują następujące zlecenia jak: ekspedycja listów, paczek i bagażów. Electrolux odkurzaczy, czyszczenie i froterowanie parkietów linoleum. Biuro ul. Woźna nr. 11. Kw 833

Wdowa
przyjmie wszelkie pranie w dom. Oferty Kurjer zdw 45 170

Oddam
dziecko 2 lata bardzo ładne (dziewczyna) za własne. Adres wskaże Kurjer zdw 45 126

Bezpłatnie!
Kto chce bać się tanio nabyć płótna, wyroby liniane i wełniane, bieliznę, trykotaże, pończochy, galanterię i wszystko co potrzeba dla domu, niech żąda natychmiast cennik, który odrobinę wysyłamy bezpłatnie. „Nap”. Pierwszy Chreścijański Dom Wysyłkowy. Poznań. Nowy Rynek 13. II. Pw 4816-86,3

Chiromantka
przepowiada przeszłość, przyszłość i teraźniejszość. Przyjmuje codziennie prócz niedziel i świąt od 10-1 i od 2-7. Śniadeckich 4. III. lewo. (Lazarz), 5 minut od Wystawy. zdw 44 991

Samochód
ciężarowy do przewożenia mebli i wszelkich innych rzeczy do dyspozycji. Telefon 77-88. zdw 43 808

Koldry
wykonuje z dostarczonego materiału i stare przerabia. Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdw 43 510

Fryzjer
poszukuje klientów, pedicure masaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 234

Detektyw
Trawicki, em. komisarz Pol. P. Wywiady, obserwacje, materiały procesowe. Dyskretnie! Sumiennie! Bydgoszcz, Pomorska 67. Pw 4782-63,866

Powielania
odpisy maszyną. Piekary 6. zdw 45 304

Fotochemigrafia
wytwórnia klisz drukarskich. — Aleje Marcinkowskiego 1 (Dom Królowej Jadwigi) wejście Babńskiego 6. Kw 825

Porad prawnych darmo
udziela biuro procesowe Poznań. Podgórna 7, jednocześnie załatwia wszelkie sprawy. zdw 45 279-a

Bieliznę
męską, damską oraz dziecięcą wykonuje szybko, tanio. Rolna 62, I. prawo. zdw 44 767,8

Wynalazek
Motor pędzony siłą przyciągania ziemi. Na podstawie spostrzeżeń oraz poczynionych doświadczeń jestem prawie pewny odkrycia tej tajemnicy. Z powodu dość kosztownych doświadczeń, proszę o pomoc do dalszej pracy, jak to: pomocy finansowej, nadsyłania spostrzeżeń, lub też sprzedaż swój pomysł. Adres: K. M. Lewandowski. Jabłonna-Gucin. k./Warszawy. zdw 45 428

Pani
poszukuje wykwalifikowanej maszynistki. Oferty Kurjer zdw 45 531

1 rok
gwarantuję za zegarki u mnie reparowane. Zychliński, Poznań. Wielkie Garbary 36, parter. zdw 40 824

22 OZENKI

Która
z inteligentnych religijnych pań wieku około 40 lat, chciałaby sobie zapewnić spokojne dostatnie życie aż do śmierci, wychodząc z zamiarem do wyższego urzędnika na kierowniczym stanowisku, wdowa bez obowiązków rodzinnych, prawem do pełnej emerytury, zdrowego, przystojnego, łagodnego charakteru Zgłoszenia tylko fotografiami proszę skierować do Kurjera. Zupelna dyskrecja, zwrot fotografii za zapewniam. zdw 44 694

Kupiec
właściciel dobrze prosperującego sklepu i pokoju śniadankowego, lat 50 szuka towarzyszy życia panny lub wdowy z większą gotówką. Zgłoszenia wraz z fotografią proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 45 245

Kawaler
lat 40, przystojny, nieskazitelnej przeszłości, posiadający fabrykę z pierwszorzędnym urządzeniem maszynowym, w pełnym ruchu, wartości około 200 tys. zł, zlotych pozna pannę dobrze wychowaną oraz inteligentną w celu matrymonialnym. Majątek pożądany, który może być zabezpieczony pierwszą hipoteką. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Rzecz traktuje poważnie, dyskrecja za-pewniona. Zgłoszenia „do Kurjera” z fotografią zdw 45 253

Bankowiec
lat 36 z nazwiskiem arystokratycznym, wysokiej postawy, posiadając majątek 40.000 pragnie z braku znajomości na tej drodze poznać panienkę lub młodą wdówkę. Cel matrymonialny. Pośrednictwo poważnie niewyłączne. Łaskawo oferte wraz z podobizną, która się zwraca pod słowem honoru proszę nadesłać do Kurjera pod jw 2535

Dla
mej siostry panny lat 42, inteligentnej gospodarniej, religijnej i skromnej, posiadającej mieszkanie zagospodarowane, osobistą ładną wyprawę i 3 tys. got. poszukuje męża, panowie trzeźwi, z dobrym charakterem, na pewnym stanowisku zechcą złożyć zgłoszenia do Kurjera zdw 45 325. Wdowcy do dwójga dzieci nie wykluczeni.

Dla
mego kuzyna, lat 26, dobrze sytuowanego na stanowisku, szukam na tej drodze znajomości pań do lat 25. Zainteresowane panie zechcą łask. nadesłać swe pisma możliwie z fotografią do Kurjera Pozn. zdw 45 512. Cel matrymonialny.

Wykształcona
starsza panna, gospodarna, posiadająca umebłowanie przebywająca stale na wsi pozna na tej drodze pana do lat 55 na wyższym stanowisku, dawnym, zdrowym przekonani. Kurjer Poznański zdw 45 522

24 NAUKA

Potrzebny
zaraz korepetytor do matematyki i francuskiego z zakresu 6 klas gimnazjalnych. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 678

Francuskiego
nauczycielka potrzebna dla siedmioklasistki. Zgłoszenia z podaniem wynagrodzenia Kurjer Poznański zdw 44 793

Szkoła Przygotowawcza
Im. Kopernika, Skarbowa 5
przyjmuje wpisy do wszystkich czterech klas codziennie między 12-1. Rok szkolny rozpoczyna się 5 września o 9-tej. Tel. 3372. zdw 43 143

Poznańskie Kursy Budowlane
przyjmuje wpisy na kursy: przygotowawczy pierwszy, drugi. — Kraszewskiego 17. III. prawo zdw 45 000

Francuskie
diplôme donne des leçons. Śniadeckich 23, I. ptr. zdw 44 830

Francuskiego
udziela rodowitą francuską. — Wierzbicice 18, I. prawo. zdw 45 090

Francuskie
Lekcji francuskiego poszukuje inteligentny mężczyzna Łaskawe oferty do Kurjera zdw 45 022

Studentka-korepetytorka
udzieli lekcji i przygotowuje do gimnazjum za pokój w Poznaniu lub okolicy. Oferty Kurjer zdw 45 105

Angielka
rodowitą udziela lekcji, konwersacji. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 213

Laciny
do matury udzielam. Górna Włda 36, m. Maszkowskiego „Z” 1-3 lub listownie. zdw 45 154

Student
(studentka) matematyki dla ucznia 5-jej gimnazjalnej zechce się zgłosić. Dąbrowskiego 28, I. p. tel. 70-33. zdw 45 117

Nauczycielka
wszelkich robót ręcznych poszukuje posady. Udzielam lekcji godzinowych w dom. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 240

Do matury
eksternistom przygotowuje magister filozofii. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 210

Laciny
udzielam. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 209

Wypożyczalnia książek
bogato zaopatrzona we wszelkie nowości beletryczne i naukowe. Dla dzieci i młodzieży wielki wybór zastosowany do wieku i rozwoju. Pomoc szkolne. Otwarte cały dzień bez przerwy. B-cia Nitcecy, ul. Śluskarska 7 (między Woźną i Wodną). Pw 4867-35,124

Prof. gimn.
udziela lekcji matematyki i fizyki. Przygotowuje do matury. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 370

Uczeń
8 kl. udzieli tanio lekcji w zakresie niższych klas Zgłoszenia Kurjer zdw 45 468

Bilans
księgowość załatwiam, lekcji udzielam. Kurjer zdw 45 398

Szkoła
przygotowawcza przyjmuje zapisy dzieci od 6-10 lat codz. 12-1. Nauka przedpołudniowa pod kierunkiem doświadczonych sił nauczycielskich. Do dyspozycji dzieci ogród i biblioteka. Rok szkolny rozpoczyna się 9 września. Wielkie Garbary 53, kierowniczka Raclawska. zdw 45 390

Korepetycji
poszukuje dla 10 letniej dziewczynki. Dąbrowskiego 57, front. I. zdw 45 492

25 MUZYKA

Potrzebny
zaraz duet kinowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 756

Skrzypek
rutynowany z dużym repertuarem poszukuje posady sam lub ze zespołem. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 755

Duet damski
wolny od 1. 10. Dolores Castanella. Nakło nad Notecią. Kawiarnia Zródełko. zdw 45 107

Poznański
Instytut Muzyczny. Ogrodowa 4, prospekt informacyjny gratis w kancelarii lub za nadesłaniem 15 groszy porto. zdw 43 884

Poznańska Szkoła
gry fortepianowej przyjmuje wpisy na nowy rok szkolny przy Wodnej 8, między 11-1 i 3-5. zdw 45 179

Jazband
kupie. Oferty Kurjer zdw 45 309

Lekeyj
udziela, fortepian do ćwiczeń. Mińska 3, III lewo. zdw 43 757-8

Profesorka
fortepianu, dyplom wirtuozowskiej, studia zagranicze, udziela wyższej muzyki gruntowna, nowoczesna metoda. Wolffowa. Ratajczaka 29, III. lewo. 2-5. zdw 45 363

Jazzbandzista
wolny zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 350

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 1 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Piekarz
czeladnik, lat 21, poszukuje od 15 września posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 42 553

Pracznica
czysta i sumienna poszukuje prania, 5 zł dziennie. Zgłoszenia do Kurjera. zdw 44 601

Żelazniak
dekorator oraz kalkulator, znający dokładnie branżę poszukuje od 1. 10. 29. posady. Oferty Kurjer zdw 44 296

18-letnia
panienka, muzykalna, z ukończonym gimnazjum typu licealnego, poszukuje posady chętnie jako nauczycielka w majatku. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 43 196

Ogrodnik
kawaler, lat 24, obeznany z wszelką pracą wchodzącą w zakres ogrodnictwa, poszukuje posady od 1 października wagi. później. Oferty Kurjer zdw 44 287

Elektromonter
z kilkoletnią praktyką poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 543

Szofer
kawaler, z praktyką poszukuje posady prywatnej, wymagania skromne, w wolnych chwilach zajmie się inną pracą. Oferty Kurjer zdw 45 546

Bieliżniarka
uczona szyća damskiego i męskiego, pragnie obić posadę jako początkująca lub dalszą uczennicą, albo w dom do sporządzania. Oferty Kurjer zdw 45 460

Panienka
z lepszej rodziny poszukuje posady pokojówki-lektorki w arystokratycznym domu, najchętniej dużym mieście. Zna szycie, robotki fachu oraz inne roboty w tym zakresie. Warunki podług umowy. M. Brzezińska, Krotoszyn, Garnarska 2. zdw 45 519

Ogrodniczka
z ukończoną szkołą ogrodniczo-pszczelniczą w Warszawie, poszukuje praktyki. Oferty Kurjer zdw 45 440

Młodsza panienka
pisząca biegle maszyną, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 447

Pomocnik
żelazniak z chlubnymi świadectwami przyjmie posadę od 15. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 444

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady do małej rodziny. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 451

Budowniczy
posiadający długoletnią praktykę i kwalifikacje w robotach żelbetonowych, poszukuje robót żelbetonowych w akord jako kierownik, prowadzenia ich we własnym zarządzie. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 438

Technik budowniczy
lat 28, żonaty, absolwent Państwowego Szkoły Budownictwa w Poznaniu, kilkoletnia praktyka w robotach żelbetonowych, budowy dróg i mostów, poszukuje posady najchętniej jako kierownik robót. Miejscowość obojętna. Oferty uprasza Kurjer zdw 45 437

Szofer-kowal
kawaler, lat 25, z dłuższą praktyką, zna także narzędzia rolnicze i traktor, szuka prywatnej stałej posady. Miejscowość obojętna. Oferty z podaniem warunków objęcia posady Kurjer zdw 45 405

Aptekarski
pomocnik idealny pracownik, język, poszukuje zastępstwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 269

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 45 429

Handlowiec
kolonialista, który pracował jako ksiązkowy, magazynier i pali kawe poszukuje posady od 1. 10. 28. Oferty Kurjer zdw 45 106

Prośba
ogrodnik starszy, żonaty z małą rodziną, będący dłuższy czas bez pracy, posiadający dobre świadectwa, znający się na centralnym ogrzewaniu przyjmie jakakolwiek posadę najchętniej portierstwo w willi lub stróżostwo. Łaskawe oferty Kurjer zdw 45 394

Szofer
poszukuje posady prywatnej, zna robotę kowalską Leon Glazer, Sieraków pow. Międzybódz. Chłobrego 26. zdw 44 308

Technik bud. - architekt
zmieni posadę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 197

Gospośnia
samodzielna, z dłuższą praktyką, z dobrymi świadectwami polecaniami poszukuje posady od 1. 10. 29. Łaskawe oferty Kurjer zdw 45 083

Rzemieślnik
poszukuje zaraz lub później posady stróża domu, zna się na wszelkiej naprawie aż do domu, ma dobre świadectwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 026

Ślusarz-monter
z 6 letnią praktyką w większych i mniejszych warsztatach ślusarsko-samochodowych, z dyplomem szoferskim, poszukuje odpowiedniej pracy zaraz. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 45 416

Kroćczy
męski, krakowianin, z kilkuletnią praktyką, dobrze się prezentujący przyjmie posadę tylko w pierwszorzędnym magazynie krawieckich. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera pod zdw 43 965

Biuralistka
z 5-letnią praktyką biurową, do-bremi świadectwami, tylko w języku polskim, zwolniona z powodu likwidacji zakładu szuka posady. Oferty Kurjer zdw 44 254

Panienka
Małopolanka, lat 20, chętnie zgodzi się ze szcieniem do uczenia starszego państwa, ewentualnie dwójga starszych dzieci. Łaskawe oferty Kurjer zdw 45 101

Początkująca
ksiązkowa poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 225

Początkująca
maszynistka poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 44 979

Posługaczka
szuka posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 961

Szofera
posadę obejmie tylko na dobry samochód lub autobus, dłuższą praktyką, pierwszorzędnymi świadectwami i referencjami, na żądanie większa kaucja. Oferty Kurjer zdw 44 322

Bona
wychowawczyni poszukuje posady do dzieci. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego 386. nw 3 632

Kołodziej
starszy pomocnik poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 44 782

Książkowa
piewszorzędna siła z długoletnią praktyką, język polski i niemiecki poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe oferty Kurjer zdw 44 777

Syn
uczniwych rodziców pragnie wyuczyć się za kupca. Branża obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 44 775

Bona
frelanka lat 22 z praktyką, u-miejac idealnie zając się dziećmi i nauczaniem w wieku przed-szkolnym poszukuje posady od 1. 10. Oferty Kurjer zdw 44 771

Szofer
dobry kierowca poszukuje posady prywatnej. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 748

Młoda ekspedjentka
poszukuje posady w składzie zlotniczym oraz podejmuję siemniej-sze reparacje zegarków. Łaskawe oferty Kurjer zdw 4 800

Inteligentna
panienka poszukuje posady jako początkująca ekspedjentka lub też do jakiegś fabryki. Oferty Kurjer zdw 44 787

Ekspedjentka
przystojna poszukuje posady do bufetu. Oferty Kurjer zdw 44 826

Poszukuje
posługi lub prania. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 6 675

Osoba
lat 27 szuka pracy jako gospo-sia u samotnej osoby. Okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 44 995

Biegła maszynistka
poszukuje zajęcia na godziny po-łudniowe. Oferty Kurjer zdw 45 055

Palacz-fachowiec
z kilkuletnią praktyką wykonuje wszelkie prace monterskie, szuka posady do prowadzenia centralnego ogrzewania. Oferty Kurjer zdw 44 888

Posługi
poszukuje od południa, dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 44 344

Mężczyzna
lat 33 z średnim wykształceniem emeryt wojsk łączności, obejmie posadę za wynagrodzeniem miesięcznym 600-700 zł, biurowość lub dział prądów słabych. Oferty Kurjer zdw 42 436

Stenotypistka
biegła 8 lat praktyki, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 402

Handlowiec
branży kolonialnej i żelaza, znający książkowość, szuka posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 44 581

Nauczycielka
starsza, wykwalifikowana z kil-koletnią praktyką przy szkołach rządowych, przyjmie odpowiednią posadę. Zgłoszenia Kurjer - iw 44 647

Uczennica
porządnych rodziców szuka posady wycucia się za fryzjerkę. Adres wskaże Kurjer zdw 45 207

Ekspedjentka
z branży piekarsko-cukierniczej, uczciwa, rzetelna może się okazać świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 6064

Młoda
inteligentna panienka z 2 letnią praktyką wychowawczyni dzieci, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty pod adresem Pochl. Bydgoszcz, ul. Pomorska 58. dw 1 983

Towarzysza
podróż. Wielkopolanina na własny koszt do Londynu, Paryża i Barcelony na ca 20 września poszukuje pan 42-letni na 4 do 6 tygodni. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod dw 1941

Chcesz otrzymać
posadę? Musisz ukończyć kursy fachu, korespondencyjne profesora Sekulowicza. Warszawa, Żółtawska 42 n. — Kursy wyciąga listownie buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa kaligrafji, pisanja na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żadajcie prospektów. np 3531

Inteligentna
panienka z prowincji poszukuje posady do sklepu lub na praktykę biurową. Adres wskaże Kurjer zdw 4

Posługaczka
do wszelkiej pracy domowej z praniem. Oferty Kurjer zdw 45 256

Pielęgniarka
poszukuje posady do chorych psychicznie i cielesnie. Oferty Kurjer zdw 45 202

Francuska
rodowita, sympatyczna, obejmuje posadę na stałe do towarzystwa lub do starszej pani w a-możnym domu. Wiadomość Mi-kulla, 27. Grudnia 10. zdw 45 230

Zaopiekuję
się starszą, chorą, lepszą panią lub dziewczynką, także jako to-warzyszką przechadzek. Oferty Kurjer zdw 45 217

Pielęgniarka
poszukuje posady przy chorej o-sobie lub niemowlęciu. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 297

Osoba
zaufana, chetna, pracowita po-szukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 15. 9. Oferty Kurjer zdw 45 305

Gospoia
samodzielną z gotowaniem z za-prawianiem konserw i znającą się na chowie drobiu szuka po-sady na majątku lub do dwóch osób. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 307

Panięka
młodsza, znająca ksiązkowość, stenografię, pisanie na maszynie szuka posady młodszej biuralist-ki lub maszynistki. Oferty Kur-ier zdw 45 349

Mamka
zdrowa, szuka posady zaraz. — zgłoszenia Kurjer zdw 45 237

Panna
z lepszego domu, znająca szycie i cośkolwiek robotki ręczne, po-szukuje posady do dzieci w cha-rakterze bony od 15. 9. Zgłosze-nia Kurjer zdw 45 389

Gospodyn
poszukuje posady do samotnego pana w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 386

Dziewczyna
umiejąca wszelką pracę domową, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 374

Dziewczyna
lat 18, wierna, uczciwa poszuku-jąc posady z gotowaniem, bez pra-nia, do małej rodziny. — Oferty Kurjer zdw 45 383

Który mistrz
wyuczy głuchoniemego chłopca (16 lat) rzemiosła? Spieszne zgło-szenia z podaniem warunków do Dyrekcji Zakładu dla Głuchoniemych w Poznaniu ul. Bydgo-ska 4a. zdw 45 227/8

Szofer
z dobrymi świadectwami poszuku-jąc zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 45 496-7

Sierota
znajdujący się w ciężkim poło-żeniu materialnym, poszukuje posady ucznia zecerzkiego. Oferty Kurjer zdw 45 355

Młodsza biuralistka
pragnie zmienić posadę. Miejs-cowość obojętna. Łaskawe zgło-szenia Kurjer zdw 45 439

Poszukuję
posady z gotowaniem do wszyst-kiego. Oferty Kurjer zdw 45 409

Cukiernik
dobry fachowiec z długoletnią praktyką szuka posady w Po-znaniu lub na prowincji. Oferty Kurjer zdw 44 816

Człowiek
trzeźwy i rzetelny, poszukuje po-sady stróża, portiera, woźnego, z kauceją 500— 000 zł. Łaskawe of-erty Kurjer zdw 44 870

Kucharka
poszukuje posady z samodzielnem gotowaniem, także może się za-jać gospodarstwem miejskim i wiejskim zaraz lub od 15. Oferty Kurjer zdw 44 867

Rolnik
znający się na wszelkiej pracy gospodarczej poszukuje samo-dzielnego rządzenia w gospodar-stwie lub na mniejszym folwarku. Oferty Kurjer jw 2524

Urzędnik
gospodarczy z dobrymi świadec-twami poszukuje posady na ma-jątku. Na życzenie złoży kaucję. Nie chodzi o wielką pensję jak miejsce zaufania. Zaofiarowania pod „Agronom” do „Par”, Byd-goszcz, Dworca 72. Pw 4843-63,863

Służąca
poszukuje posady od 15-go do wszystkiego u bezdzietnego mał-żeństwa. Oferty Kurjer zdw 44 908

Gospoia
starsza, sumienna, znająca dobre gotowanie i pieczenie oraz prasowanie szuka posady od 1. 10. 29. posiadając dobre świadectwa, naj-chętniej gdzieś blisko niedaleko. Łaskawe oferty uprasza Kurjer zdw 44 919

28 WOLNE MIEJSCA

Marszantka
uczciwa, samodzielna, biegła w ekspedycji, na stałą posadę na prowincję, miasto, powiatowe, przy wolnym utrzymaniu, po-trzebna od 1. 10. Oferty z poda-niem pensji i fotografią Kurjer zdw 44 353

1.500—3.000
złoty miesięcznie zarobić może każdy. Wypłacamy natychmiast najwyższą prowizję gotówką i zaliczkujemy. Przy energicznej pracy wysoka pensja. Okazja dla agentów losowych i ubezpiecze-niowych. Wszystkich pouczamy. Zgłoszenia: skrytka pocztowa 83, Lwów. np 3596

Uczeń
z lepszym wykształceniem poża-dany. Wildecka Drogerja, Fa-bryczna 5. zdw 44 220

Służąca
do wszystkiego z dobrymi świa-dectwami potrzebna zaraz. Pol-na 18, III. lewo. zdw 44 719

Pomocników
siodlarskich wpracowanych coś-kolwiek na galanterie skórzaną poszukuje się zaraz. W. Sul-nowski, Poznań. Wielka 10. zdw 44 763

Uczniowie
z lepszej rodziny, którzy mają zamiar wyuczyć się Wytwórni wyrobów skórzaných mogą się zgłosić zaraz. W. Sulnowski, Poznań. Wielka 10. zdw 44 762

Pomocników
gastronomicznych
trzeźwych, sumiennych, poszukuje restauracja „Pod Strzechą”, pl. Wolności 7. Przedstawić się w godz. 11—1 przed poł. Pw 4845-36,76

Panna do dzieci
z dobrym świadectwem do dwoj-ga dzieci, znająca szycie i haf-towanie, może się zaraz zgłosić Lesińska, Kraszewskiego 11, I. zdw 44 959

Masażystka
dyplomowana z kilkunastu praktyka, może się natychmiast zgłosić. Lesińska, Kraszewskie-go 11, I. zdw 44 558

Książkowa
obeznana dokładnie prowadze-niem żurnalu i zestawianiem bilansu przyjmie od zaraz. Zgło-szenie tylko pisemne A. Ry-piński, hurt. kolonialna Poznań ul. Woźna 11. telef. 31-54. zdpw 45 158

Uczeń
piekarski, potrzebny nie niżej lat 17. Łopiński mistrz piekarski. Poznań, Debiecka 32. zdw 44 267

Poszukuję
zaraz do mej apteki aptekarza magistra farmacji albo aptekar-kę z dyplomem uniwers. Gniezno Gantkowski w apteki. zdw 44 290

Fryzjerka
działa w ondulacji potrzebna. Głowacki, Kanałowa 16. zdw 44 486

Darmo wskażę personel
wielkich branż w handlu i przemysle itd. Szczegółowych informacji udziela bezpłatnie koncesjonowane biuro pracy „Personel”. Poznań Bzowa 9. Telefon 51-24. Pw 4279-55,436

Modelki
dobrze zbudowanej szukam. Of-erty Kurjer jw 2516

Gospodyn
skromnej, uczciwej z dobrym go-towaniem poszukuje się od 15. 9. na wieś. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem pretensyj skierować Kurjer zdw 45 173

Uczeń
krawiecki może się zgłosić. M. Wojtalicz, mistrz krawiecki. Poznań, Wierzbicze 37a. zdw 44 234

Ekspedjentka
intel. potrzebna. Zgłoszenia tyl-ko z podaniem pensji. Kurjer zdw 45 145

Fryzjer - fryzjerka
do pierwszorzędnej zakładu po-trzebni. Matejki 7. zdw 45 139

Dziewczyna
do posyłek potrzebne. Matejki 7. fryzjerna. zdw 45 138

Do 50 zł
dziennie mogą zarobić uzdolnieni akwizytorzy przy sprzedaży o-sów. Wystarczy posiadanie 25 zł gotówki. Zgłoszenia natychmiastowe. Adres wskaże Kurjer zdw 45 131

Szofer - monter
możliwie z dłuższą praktyką po-trzebny zaraz na stałą posadę do nowego osob. samochodu. Zgłoszenia przyjmuje Wolsztyn. tel. 23. zdw 45 130

Drzewny
fachowiec do ekspedycji i prac piśmiennych potrzebny do tartaku. Siły dobrze polecane zechcą złożyć oferty do Kurjera zdw 45 115

Szofer
na dorozkę może się zgłosić. Ko-perski, Piotra Wawrzyńska 6. od 7—9 wiecz. zdw 45 116

Maszynistka
do biura potrzebna zaraz. Oferty do Kurjera zdw 45 125

Poszukuję
służącej do wszystkiego z gotowaniem. Pomoc posługaczka. Zgłoszenia A. Reinowa, Plac Działowy 9. zdw 45 163

Fryzjerski
pomocnik na stałą wypomóżkę. Matejki 7. zdw 45 165

Lakiernik
posiadający znajomość pracowa-nia na nowoczesnych aparatach do lakierowania potrzebny. Of-erty Kurjer zdw 45 167

Ślusarz
lub blacharz, który pracował przy autogenicznym spawaniu metali potrzebny. Oferty Kurjer zdw 45 169

Apteka
w Poniecu poszukuje od 1. 10. 29. dobrze wpracowanej siły pomoc-niczej. Proszę o podanie refer. i warunków przy wolnym utrzy-maniu. dw 1966

Panięka
do obsługi w kawiarni, włada-jąca polskim i niemieckim języ-kiem, może się zaraz zgłosić. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 254

Czeladnik stolarski
zdolny na lepszą polerowaną pra-cę, natychmiast potrzebny. Swarzędz, Pisksi 5. Wierczkiewicz. zdw 45 252

Krawcowe
potrzebne zaraz. Schildknecht, Mielżyńskiego 22. zdw 45 203

Bona - nauczycielka
do 2 dzieci 9 i 8 lat na pół dnia (od 1—8) może się zgłosić z poda-niem referencji. Zgłoszenia Kur-ier zdw 45 259

Fryzjerka
na stałą posadę potrzebna. Wł. Konieczny, Gostyń, Św. Ducha 3 zdw 45 201

Potrzebny
akwizytor branży elektrotechni-cznej na miasto i do objazdu prowincji. Zgłoszenia piśmienne do firmy Bracia Borkowscy Sp. Akc., ul. Masztalarska nr. 7a. zdw 45 197

Chłopak
do posyłek silny może się zaraz zgłosić. Św. Marcin 27 „Rono”. zdw 45 195

Kartoniarki
tylko biegłe, z dłuższą praktyką mogą się zaraz zgłosić Św. Mar-cin 27, „Rono” zdw 45 194

Ucznica
i uczeń potrzebni Hurtownia zabawek, Woźna 9. zdw 45 216

Elew
leśny do większych lasów, może się zaraz zgłosić z odpisami świa-dectw i życiorysem do Kurjera Poznańskiego pod dw 1895

Poszukuję
od 1 października r. ucziwej dziewczyny, która umie dobrze gotować oraz do wszelkich prac domowych. Oferty z podaniem pensji do St. Wafski, Śrem. nw 3660

Posługaczka
potrzebna. Mylna 15, II. ptr. pra-wo. jw 2532

Pomocnik
szewski potrzebny. Musielak, Da-browskiego 41 a. jw 2534

Panią
lat średnich, milej powierzchow-ności do samodzielnego prowa-dzenia domu na stotrydziesto-morgowym gospodarstwie, mogąca udzielić kilka tysięcy złotych pożyczki poszukuję. Procent i warunki do umowy. Oferty mo-żliwie z fotografią proszę nade-słać do Par. Poznań, Aleje Mar-cinkowskiego 11 pod 56,60. Pw 4863-56,60

Pomocnik
fryzjerski dzielny może zaraz zgłosić. Urbański, Golebia naroż. Wrocławskiej. zdw 45 296

Fryzjerski
pomocnik zaraz potrzebny. Rataj-czaka 34, Dąbrowski. zdw 45 306

Akwizytor
uczciwy na druk powielane. — Zgłoszenia Kurjer zdw 45 303

Ucznia
syna uczciwych rodziców przy-jmie do składu delikatnych za-raz. Zgłoszenia zdw 45 302

Samodzielny
fotograf-istka na prowincję po-trzebny zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 313

Uczennice
do składu futer potrzebne. Zgło-szenia po godz. 6 wiecz. J. Jągsz Poznań, Aleje Marcinkowskiego 21. zdw 45 314

Marszantki
samodzielne potrzebne. Ujazdow-ska, Woźna 14 a. zdw 45 327

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Śniadeckich 20, I. lewo. zdw 45 323

Służąca
do wszystkiego gotowaniem po-trzebna. Aleje Marcinkowskiego 15, I. prawo. zdw 45 324

Służąca
do wszelkich prac domowych po-trzebna zaraz. Pelagia Kurka, ul. Ślusarska 6. przy ul. Wod-nej. zdw 44 676

Dziewczyna
do dzieci przychodnia uczciwa, potrzebna. Kaczmarek, Wielkie Garbary 4. zdw 45 395

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Strzelec-ka 7. zdw 45 382

Dziewczyna
do dzieci zaraz potrzebna. Ulica Fredry 2, drogerja. zdw 45 373

Służąca
uczciwa i czysta potrzebna za-raz lub 15. Wierzbicze 33, II. pietro, prawo. zdw 45 380

Służąca
do wszelkich prac domowych po-trzebna zaraz. Grobla 19, skład kolonialny. zdw 45 364

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. — Richter, Marsz. Focha 64. zdw 45 285

Zdolne szwaczki
specjalistki na fartuchy bieli-żne poza dom mogą się zgłosić zaraz. Fabryka bielizny fartu-chów. Wroniecka 4. zdw 45 151/2

Prasowaczka
akuratna i uczciwa mogą się za-raz zgłosić. Prasownia, ul. Matejki 39. zdw 45 133/4

Ekspedjentki
działnej na stałą posadę poszuku-ją. Władysław Reichelt, Stary Rynek 90. Magazyn konfekcji damskiej. rw 6 698-9

Służąca
z dobrym gotowaniem do wszyst-kiego potrzebna. Walczak, Poc-towa 3. rw 6 695-6

Uczeń
z lepszem wykształceniem może się zaraz zgłosić. Drogerja na rożnik, ul. Strzeleckiej i Długiej zdw 44 789/90

Maszyniści
podmaszyniści, prasownicy, ręcz-niarki do konfekcji damskiej i chłopiec do posyłek potrzebni za-raz Ul. Żydowska 29. rw 6 681-2

Kasjerka
i uczeń (pica) może się zgłosić Bracia Minicy, Wielka 19. rw 6662

Fryzjerski
pomocnik zaraz potrzebny. Mar-szałka Focha 84. zdw 45 475

Krawcowe
pierwszorzędne
na miarowe płaszcze natychmiast potrzebne. „Femina”. Sew. Miel-żyńskiego 3. zdw 45 391

Ucznia
poszukuje zaraz do laboratorium dentystrycznego. F. Kroczyński, dentysta, 27. Grudnia 15. zdw 45 431

Młodszy
chłopiec do posyłek może się za-raz zgłosić. Adwokat Lompa w Poznaniu, ul. Fredry 3. dw 1970

Wykończarki
do wykończania swetrów poza dom zaraz potrzebne. „Tekstyl” Poznań, Kantaka 6. zdw 45 281

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić. Ban-durski, Dąbrowskiego 5. zdw 45 354

Uczennica
inteligentna do kraw. damskiego zaraz potrzebna. Wacław Bei-sert, ul. Żupańskiego 13. zdw 45 356

Służąca
potrzebna. Bojanowska, Wroc-ławska 14. zdw 45 400

Starszy
chłopiec do posyłek może się zgło-sić. Wiśniewski, św. Marcin 4. zdw 45 419

Fryzjerkę
przyjme zaraz. Kuleszowa, Wiel-kie Garbary 46. zdw 45 408

Pomocnika
fryzjerskiego poszukuje zaraz na prowincję. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 410

Marszantka
działa może się zaraz zgłosić. Nowak, Strusia 1. zdw 45 458

Ekspedjentki
biegłej w ekspedycji z branży ar-tykułów mekch i uczeniocy po-szukuję. Marszałka Focha 50. zdw 45 457

Uczciwa
dziewczyna do posyłek zaraz po-trzebna. Skład cukierków, Sta-ry Rynek 91. zdw 45 452

Przedstawiciela
na województwo Poznańskie po-szukuje dobrze wprowadzona pa-kownia herbaty. Oferty do Bu-ra Ogłoszeń Metla, Warszawa, Jasna 17, sub. „Herbata”. nw 3653

Poszukiwana
wysokie inteligentna pani, skrom-niejszych wymagań, lat 25-40, do zaopiekowania się starszą dziew-czynką i samodzielnego prowa-dzenia gospodarstwa domowego. przy pomocy służącej. Zgłosze-nia wyczerpujące z podobizną kierować Pawłowski, Łódź, ulica Strzelców Kaniowskich 29. nw 3656

Kucharka
z praniem pierwszorzędne świa-dectwa może się zaraz zgłosić. Ratajczaka 17, II. pietro, front. zdw 45 226

Panięka
inteligentna do chłopczyka 6-let-niego na po południe potrzebna zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 231

Posługaczka
potrzebna przed południem. Śnia-deckich 6a, I. p. lewo. zdw 45 235

Służąca
uczciwa, czysta potrzebna 15. 9. Polna 14, s'lad. rw 6 697

Służąca
zaraz potrzebna. Bartkowiak, Piaskowa 3. zdw 45 529

Nauczycielka
muzykalna, do 2 dziewczyn, 6 i 9 lat (przygotowanie do gimnazjum) potrzebna zaraz. Zgłosze-nia wraz z podaniem wynagro-dzenia. Odpis świadectw z fot. grafia do Letniska Morwinków, poczta Ostroróg zdw 45 491

Służąca
wiejska z gotowaniem potrzeb-na. Friebe, Zwierzyniecka 22. zdw 45 511

Służąca
potrzebna zaraz. Karaś, Mosto-wa 3, male wejście. zdw 45 500

Służąca
młodsza, lubiąca dzieci, potrzeb-na zaraz do wszystkiego. Pz spania. Kwiatowa 10, IV. pie-tro. Od 5—6 po południu. zdw 45 502

Uczeń
uczciwych rodziców może zaraz się zgłosić. Wytwornia cukier-ków Aleje Marcinkowskiego 28. zdw 45 507

Służąca
wiejska potrzebna zaraz do mło-dego małżeństwa z dwójga dzieć-mi. Rzemyszkiewicz, Półwiejska 4, w podwórzu, parter. zdw 45 426

Nakładaczka
na maszynę pospieszna potrzeb-na. Reflektuje się siłę pierwszo-rzędna. Drukarnia Metropolis, Wielkie Garbary 39. zdw 45 547

Przyjme
zastępstwo. branża obojętna, je-stem rutynowany, doświadczony wojażer, dam gwarancję hipo-teczną do 50.000. Łaskawe zgło-szenia Kurjer zdw 45 548

Dziewczyna
uczciwa, pracowita do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem od 15. 9. może się zgłosić. Gucka, Ślusarska 2, I. ptr. zdw 45 515

Pomocnik
krawiecki potrzebny. Manulewicz, Wroniecka 10. zdw 45 312

Kino „Bajka” na Łazarzu, ul. Marszałka Focha 23, tuż przy dworcu zach.
Dziś i dni następne niebawem i osza-lamiający dramat erotyczny p. t. „Zemsta murzyna”
W rol. gl.: Emil Jannings — Lya de Patti
Werner Krauss. Pw 4848-36,112
Seanse 5.30, 7.30, 9.30, w niedzielę 3.30, ostatni 9.30.

Humor zagraniczny

— Gdzie pan spędzi wakacje?
— Nie będę miał wakacji...

— A zona pana, gdzie pojedzie?
— Nad morze, z matką i... ze mną.

(Passing Show, London) S. F.

Przedpłata

na wrzesień 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego do-datka ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe”: w Po-znaniu w eksped. z 4.00 w agencjach w mieście z 4.50 z odnośnieniem do domu w Poznaniu z 4.70 z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 4.86 kwartalnie z 14.58, pod opaską w Polsce z 9.00 pod opaską w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przesyłek i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami po-tocznymi 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skompi-ko-przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąteczne do godz. 9 przed południem. Drobne ogłosze-nia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada. w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.